መበል 29 ዓመት ቁ. 172 ዓርቢ 20 መጋቢት 2020 ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ጽፉፍ ስርዓተ-ሓበሬታ፡ ኣብ
ኣድማዕነት ትግባረ መደባት ልምዓትን
ቅኑዕነት ውሳነታትን ኣበርክቶኡ ልዑል
ብምዃኑ፡ ምምሕዳራት ንኡሳን ዞባታት
ማእከል - ኣብ ምእካብን ምጽፋፍን
ንጹር ሓበሬታ ብዕቱብ ክሰርሓ
መዘኻኸሪ ቀሪቡ።
ኣብ ምምሕዳር ዞባ ማእከል፡ ዋና
ዳይረክተር ክፍሊ ስታትስቲክስን
ጂኦግራፍያዊ ሓበሬታን ኣቶ
ቴድሮስ ተኽለ፡ ብ18 መጋቢት ምስ
ኣመሓደርቲ ንኡሳን ዞባታትን ሓለፍቲ
ማሕበራዊ ኣገልግሎትን፡ ወከልቲ ክፍሊ
ኢሚግረሽንን ዜግነትን፡ ኩባንያ ሕድሪ፡
ቈንስላዊ ጉዳያት፡ ክኢላታት ስርዓተ-
ሓበሬታን ካልኦት ኣካላትን ኣብ ዘካየዶ
ርክብ፡ ዝውጠኑ መደባት ልምዓት ብዘይ
እኹል ሓበሬታን ሰነዳትን ኣድማዕነት
ክህልዎም ከምዘይክእል ኣረዲኡ።
ኣብ ዞባ ማእከል፡ ህልው ብዝሒ
ህዝቢን ትካላት ማሕበራዊ ኣገልግሎትን፡
መጽናዕቲ መሬት፡ ምምሕዳራዊ ካርታ፡
ብዝሒ ጥሪትን ካልእን፡ ካብ 2003
ጀሚሩ ብዘመናዊ ኣተሓሕዛ ክስራሓሉ
ከምዝጸንሐ፡ እዚ ሓበሬታ’ዚ ግን ቀጻሊ
ምሕዳስን ምውርጻጽን ከምዘድልዮ
ሓቢሩ።

ኤርትራውያን ነበርቲ ሽወደን፡
ስዊዘርላንድ፡ እስራኤልን ሆላንድን
- ንህሉው ኩነታት ሃገር ዝምልከት
ሰሚናርን፡ ዝኽሪ 8 መጋቢት-
ኣህጉራዊ መዓልቲ ደቂ-ኣንስትዮን
ዘጠቓልል ንጥፈታት ኣሰላሲሎም።
ፕሮፌሰር ጊደዎን ኣባይ፡
ንኤርትራውያን ነበርቲ ስቶክሆልምን

ማእከል - ኣብ ኣገዳስነት ጽፉፍ ስርዓተ-ሓበሬታ ተዘትዩ

ካርድ ነባርነትን ክብሪ መዝገብን
መሰረታውያን ኣገልግሎታት ምዃኖም
ጠቒሱ፡ ገለ ዜጋታት ኣገልግሎት ኣብ
ዝሓቱሉ - ሰኣን ኣፍልጦ እቲ ዘድሊ
ሰነዳት ከየማልኡ ስለዝመጽኡ፡ ዕንቅፋት
የጋጥሞም ከምዘሎ ብምሕባር ከኣ፡
ምምሕዳራት ንኡሳን ዞባታት እኹልን
ግቡእን መረዳእታ ክህባን ክጒስጒሳን

ኣዘኻኺሩ።
ኣካያዲ ስራሕ ምምሕዳር ዞባ
ማእከል ኣቶ ዘርኢት ተወልደብርሃን፡
ህዝቢ ኣገዳስነትን ትርጉምን ሓበሬታ
ተገንዚቡ፡ ምስ ምምሕዳራት
ክተሓባበርን ቅኑዕ ሓበሬታ ክህብን፡
ከምኡ’ውን ወረቐት ክብሪ መዝገብ
ከማልእ ኣተሓሳሲቡ።

ኤርትራውያን ኣብ ወጻኢ፡ ዝተፈላለየ ንጥፈታት ኣካይዶም
ዮቶቦሪን-ሽወደን ኣብ ዘካየዶ
ሰሚናራት፡ ብሓድነት ህዝባን
ማሕበራዊ ፍትሕን እትልለ ብልጽግቲ
ሃገር ንምህናጽ ኣብ ዝካየድ ስራሕ፡
ኩሉ ኤርትራዊ - ንቑሕ ተሳትፎኡ
ከዕዝዝ፡ እዚ ኣቲናዮ ዘሎና መድረኽ
ዝያዳ ሓላፍነት ከምዘሰክመና
ኣገንዚቡ።

ሎሚ እውን ከም ትማሊ፡ ንፍሹላት
ተጻብኦታት ፈቓቕ ከይሃብና፡ ሃገር
ብዝሕመረቱ ሓድነት ህዝባ ዝጸንዐት
ዘልኣለማዊት ኤርትራ ንምህናጽ፡
ውዳቤታትና ኣደልዲልና ክንዓዪ
ኣዘኻኺሩ።
ፕሮፌሰር ጊደዎን፡ ኤርትራ ጐድኒ-
ጐድኒ መደባት ልምዓት፡ ወፍሪ ናይ

ምትብባዕ መደባት እውን ትሰርሓሉ
ስለዘላ፡ ነፍሲ-ወከፍ ዜጋ ነዚ ዕድል’ዚ
ክረብሓሉን ተጠቃሚ ጸጋታት ሃገሩ
ክኸውንን ጸዊዑ።
ብኻልእ ወገን፡ ኤርትራውያን
ነበርቲ 8 ከተማታት - ስዊዘርላንድ፣ 11
ከተማታት - ሽወደን፣ ኣምስተርዳምን
ከባቢኣን ሆላንድ፣ ቴልኣቪቭ -
እስራኤል፡ “ንምልኣት ኣግእዞና

ጠመተና ንቕድሚት” ብዝብል ቴማ፡
ን8 መጋቢት ኣህጉራዊ መዓልቲ
ደቂ-ኣንስትዮ ጸምቢሎምዋ።
ኣብ’ቲ ኣጋጣሚታት፡ ንተራን
ኣበርክቶን ኤርትራዊት ጓል-
ኣንስተይቲ ኣብ ምምጻእ ናጽነት፡
ምዕቃብ ልኡላውነትን መደባት
ዳግመ-ህንጻን ዝምልከት መግለጺታት
ቀሪቡ።

ነበርቲ ቡያ፡ “ጽሩይ ማይ ክንሰቲ በቒዕና” ይብሉ
ነበርቲ ምምሕዳር ከባቢ ቡያ -
ንኡስ ዞባ ገልዓሎ፡ ጽሬቱ ዝተሓለወ
ማይ ክሰትዩ ከዝበቕዑ ገሊጾም።
ፕሮጀክት ማይ ተተግቢሩ
መዐደሊ ነቚጣታት ከምእተሃንጸሉን፡
ውሕስነቱ ዝተረጋገጸ እኹል ማይ

ይረኽቡ ከምዘለዉን ሓቢሮም።
እቲ ቀንዲ መከፋፈሊ ማይ፡
ኣብ ማእከል ውሕጅ ዝሓልፎ ሩባ
ብምህላዉ ግን፡ ዝምልከቶ ኣካል
ቈላሕታ ክገብረሉ ተላብዮም።

ገጽ 2 ገጽ 5 ገጽ 6 ገጽ 7 ገጽ 9

መስርሕ ሰላም ማእከላይ ህዝብታትን ባህልታቶምን
ምብራቕን. . . ፍርያት ፕላስቲክን ኣከባቢን ቢሊ ጂን ኪንግ . . . ነይማር ናብ ሃገሩ ተመሊሱ

ሓዳስ ኤርትራ መበል 29 ዓመት ቁ.172 20 መጋቢት 2020 - ገጽ 2

ተስፋኣለም የማነ

ሎሚ ኣብ ERI-TV

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ

ኣስፍሃ ተኽለማርያም

ቍ.ስ 116266 / 201820(2220)

ቦርድ ምስንዳእ

ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ኤርምያስ ገብረልዑል
ሺሃብ ኣርኣያ
ተስፋኣለም የማነ

ቍ.ስ 201820 (2214)
ፋክስ. 127749 - ቍ.ሳ.ጶ. 247

ምዝርጋሕ ጋዜጣ
ቍ.ስ. 200454-07121322
ምልክታ
ቍ.ስ. 125013 - ቍ.ሳ.ጶ. 1284

ሰማያዊት ሓይለኣብ
ቤተልሄም ታደሰ

ለይ-ኣውት
ሳምራዊት መለስ
ትንሱእ ፍስሃየ

ሳምራዊት ሃብተ

መስርሕ ሰላም ማእከላይ ምብራቕን መጻኢ ዕድሉን

ሻብዓይ ክፋል

4. እማመ ‘ፍታሕ ሃገር-ኣልቦ’
(Zero-State Solution)

እዚ እማመ’ዚ፡ ጸጋማዊ ኣተሓሳስባ
ንዘለዎም እስራኤላውያን ክኢላታት

ዝሓቁፍ ‘Ariel Center for Policy
Research’ ብዝተባህለ ትካል
ዝተነድፈ ኰይኑ፡ ካብቲ ‘ፍታሕ
ሰለስተ ሃገራት’ ዝብል እማመ ብዙሕ
ዘይፍለ ትሕዝቶ ዘለዎ እዩ። ቀንዲ
ሕመረት ትሕዝቶኡ፡ ኣብ ማእከላይ
ምብራቕ ጽሩይ ወይ ፍሉጥ መንነት
ዘለዎም ፍልስጤማውያን ከም ዘየለዉ፡
ቀደም ፍልስጤማውያን ዝበሃሉ ዝነበሩ
ህዝቢ ሕጂ ዮርዳኖሳውያን ኰይኖም
ከም ዘለዉ፡ በዚ ምኽንያት ዮርዳኖስ
ማለት ፍልስጤም ማለት ከም ዝዀነት
የመልክት። ነዚ ምኽንያት ገይሩ

ከኣ፡ እስራኤል ልኡላዊ ግዝኣታ ናብቲ
5,640 ትርብዒት ኪሎ ሜተር ስፍሓት
ዘለዎ ምዕራባዊ ገማግም ከተስፍሖ፡ ኣብኡ
ንዝነብሩ ልዕሊ 3 ሚልዮን ፍልስጤማውያን
ድማ ከም ዜጋታት ዮርዳኖስ ቆጺራ
ባዕሎም ንባዕሎም ክመሓደሩ ዘኽእል
ድሩት ርእሰ-ምምሕዳር ከተፍቅደሎም
ይጠልብ።
ዮርዳኖስ፡ ኣብ ኲናት 1967 ብዝወረዳ
ስዕረት ተገዲዳ ነቲ ካብ 1950 ኣትሒዛ
ኣካል ልኡላዊ ግዝኣታ ጌራቶ ዝነበረት
ምዕራባዊ ገማግም ንእስራኤል ቅድሚ
ምርካባ፡ ኣብቲ ቦታ ንዝነበሩ ብምሉኦም
ፍልስጤማውያን ዜግነት ሂባቶም
ኔራ እያ። በዚ ምኽንያት ድማ፡ ቁጽሪ
ናይ’ቶም ዜግነታ ዝሓዙ ፍልስጤማውያን
ካብ’ቶም ደቀ-ባት ዜጋታታ ብዕጽፊ ዛይዱ
ኔሩ። ኰይኑ ግና፡ ፍልስጤማውያን ነበርቲ
ምዕራባዊ ገማግም ማዕረ’ቶም ደቀ-ባት
ዮርዳኖስ መሰላትን ዕድላትን ይረኽቡ
ስለ ዝነበሩ፡ ዜግነት ዮርዳኖስ ተቐቢሎም
ኣብ ትሕቲ’ታ ሃገር ክመሓደሩ ከለዉ
መብዛሕትኦም ብኣሉታ ይርእዩዎ
ኣይነበሩን።
ነዚ ሓቂ’ዚ ኣብ ግምት ዘእተወ እማመ
‘ፍታሕ ሃገር-ኣልቦ’ እምበኣር፡ ዮርዳኖስ ካብ
ምዕራባዊ ገማግም ክትለቅቕ እንከላ እቶም
ዜግነት ዝዓደለቶም ፍልስጤማውያን ነበርቲ
ምዕራባዊ ገማግም እውን ምስኣ ካብቲ ቦታ
ክለቁ ይግባኦም ከም ዝነበረ’ዩ ዝጠቅስ።
ሕጂ’ውን ከም ስደተኛታት መጠን ዜግነት
ዮርዳኖስ ሒዞም ብዘይ ዝዀነ ወተሃደራዊ
ዕጥቂ ኣብቲ ቦታ ክነብሩ ብወገን
እስራኤላውያን ተቓውሞ’ኳ እንተዘየለ፡
መሬቶም ግን ግድን ኣብ ትሕቲ እስራኤል
ክኣቱ ከም ዘለዎ’ዩ ዝገልጽ። እዚ ክውን ምስ
ዝኸውን፡ እቶም ኣብ ምዕራባዊ ገማግም
ንኣሽሓት ፍልስጤማውያን ብምብራር
ዘይሕጋዊ ሰፈራታት ደኲኖም ዝነብሩ
ዘለዉ ኣስታት 650 ሽሕ እስራኤላውያን

ኣይሁድ፡ ካብቲ ቦታ ለቒቖም ናይ
ምውጻእ ተኽእሎ ፍጹም ኣይክህሉዎምን
እዩ።
እቲ ካብ እስራኤል ወጻኢ ተቐባልነት
ከም ዘይብሉ ዝንገረሉ እማመ ብዘይካ’ዚ፡
ኣብዚ እዋን ኣብ ትሕቲ ምምሕዳር
ወተሃደራዊ ምንቅስቓስ ሓማስ ዝርከብ
ወሽመጥ ቃዛ፡ ናብ ግብጺ ክሰጋገር ወይ
መንግስቲ ግብጺ ነቲ ወሽመጥ ናይ
ምምሕዳር ሓላፍነት ክሽከም ይጠልብ።
ግብጺ ሓላፍነት ምስ ተቐበለት፡ ኣብቲ
ወሽመጥ ንዝርከብ ኵሉ ወተሃደራዊ
ትሕተ-ቅርጺታት ብምዕናው፡ ካብ ዝዀነ
ወተሃደራዊ ዕጥቂ ናጻ ክትገብሮ’ውን
ይጽውዕ። እዚ ከኣ፡ ምንቅስቓስ ሓማስን
ካልኦት ኣብቲ ወሽመጥ ዝንቀሳቐሱ
ዕጡቓት ጉጅለታት ጂሃድን ስግረ-ዶባዊ
መጥቃዕቲ እናፈጸሙ ንእስራኤል ጸጥታዊ
ሓደጋ ከይፈጥሩላ ዋሕስ ንምሃብ ዝዓለመ
እዩ። ከም ዝፍለጥ፡ ሓማስ ይዅን ካልኣት
ዕጡቓት ጉጅለታት ቃዛ፡ ክሳብ’ዚ እዋን’ዚ
ንእስራኤል ከም ሃገር ኣይፈልጡዋን
እዮም። ነታ ወናኒት ኑክሌሳዊ ቦምባን
ዓርሞሽሽ ቁጠባን ኰይና ዘላ ኣይሁዳዊት
ሃገር ካብ ካርታ ዓለም ሓኺኾም፡
ዓባይ እስላማዊት ሃገረ ፍልስጤም
ናይ ምምስራት ኣጀንዳኦም’ውን ገና
ኣይከለሱዎን ዘለዉ።
ሓደ ዓይነት ኣተሓሳስባ ንዘለዎም
ወገናት ዝሓቁፍ ‘ኣይዞክራሲ ኔትዎርክ
(Isocracy Network) ዝተባህለ ትካል
ብወገኑ፡ ነዚ ኣማመ’ዚ ዝተፈልየ
ትርጉም ኣልቢሱ ኣቕሪቡዎ ኔሩ።
እቲ ዘቕረቦ እማመ መልክዑ ንእማመ
‘ፍታሕ ሓንቲ ሃገር’ ዝመሳሰል ኰይኑ፡
ሕመረቱ፡ ኵሎም ኣብታ ጥንታዊት
ፍልስጤም ዝነብሩ ዘለዉ ህዝብታት

(ፍልስጤማውያንን እስራኤላውያንን)
ኣብ ክንዲ ነናቶም ሃገር ኣብ ምምስራት
ጥራይ ዘተኵሩ፡ ክልተኦም ህብዝታት
ማዓርነትን ሓርነትን ይግባኦም እዩ ዝብል።
ወሲኹ ድማ፡ ክልተኦም ህዝብታታት
ባሓባር ተሳንዮም ክነብሩ መታን፡
እቲ ዝመሓደርሉ ስርዓት ዓለማውን
ደሞክራሲያውን ክኸውን ከም ዘለዎ፣
ኣብ መንነት፡ ዘርኢ፡ ሃይማኖትን ካልእን
መሰረት ዝገበረ ዝዀነ ይዅን ሓለፋ
ወይ ረብሓ ክህሉ ከም ዘይብሉ፣ እታ
ክልተኦም ህዝብታት ዝነብሩላ መሬት

ኣብ ክንዲ ሃገር ኣይሁዳውያን (Jewsh
State)፡ ንዅሉ ሃይማኖታት እትሓቁፍ
ዓደቦ ኣይሁድ (Jewish Homeland)
ክትከውን፣ መሬት ንብረት መንግስቲ

ክኸውንን ክልተኦም ህዝብታት መሬት
ብክራይ ናይ ምጥቃም ማዕረ መሰል
ክህሉዎምን፣ ኣብታ ብሓባር ዝነብሩላ
መሬት ወተሃደራዊ ዕጥቂ ዝዓጠቐ ሰራዊት
ፍጹም ክህሉ ከምዘይብሉ፣ ኣብ ክንዳኡ
ኣብ እዋን ሓደጋ ዝረድእን ስርዓት ናይ
ህዝቢ ዝሕሉን ዕቑር ሚሊሻ ጥራይ ክህሉ
ከም ዘለዎ ይጠቅስ።
5 እማመ ‘ፈደረሽን ንጉስ ሑሴን’
(King Hussein’s Federation Plan)

እዚ እማመ’ዚ እውን፡ ከም ዝሓሸ
ኣማራጺ ተባሂሉ በቲ “ዮርዳኖስ ማለት
ፍልስጤም ማለት እያ፣ ፍልስጤም ማለት
ድማ ዮርዳኖስ ማለት እያ” ዝብል ዝነበረ
ንጉስ ዮርዳኖስ - ሑሴን ቢን ጣላል
ኣብ 1972 ዝተዳለወ ኰይኑ፡ ንምዕራባዊ
ገማግምን ካልኦት ሓራ ቦታታን ዘጠቓለለት
ፍልስጤም ብፈደረሽን ምስ ዮርዳኖስ
ክትጽንበር፡ ብድሕሪ’ዚ ናይ ሓባር
መጸውዒ ስም ናይ’ተን ክልተአን ሃገራት
‘ሕቡራት ንግስነታት ዓረብ’ (United
Arab Kingdom) ክኸውን፡ ከምኡ ድማ
ብሓደ ንጉስ ክምርሓን ሓደ ናይ ሓባር
ሰራዊት ክህሉወንን ዝጽውዕ እዩ ኔሩ።
ነዚ ክዉን ንምግባር ከኣ፡ ቅድሚ ዝኣገረ
ዮርዳኖስ ምስ እስራኤል ናብ ስምምዕ
ሰላም ክትኣቱ ከም ዘድልያ ጠቒሱ ኔሩ።
ክሳብ’ዚ እዋን’ዚ ግን፡ እቲ እማመ ክጥቀስ
ዝኽእል ቆላሕታ ኣይረኸበን ዘሎ። ኣብ

እዋኑ’ውን ውድብ ሓርነት ፍልስጤም
ብዝርከቦም ዝበዝሑ ወገናት ናይቲ ዞባ
ተነጺጉ እዩ። ብኻልእ ኣዘራርባ፡ ግብጺ፡
ሶርያን ሊብያን ዝርከብአን መብዛሕተን
ሃገራት ዓረብ ብትሪ ክነጽግኦን ክዅንናኦን
እንከለዋ፡ ከም ስዑዲ-ዓረብን ኩውየትን
ዝኣምሰላ ገለ ሃገራት ናይቲ ዞባ ግን
ርእይቶአን ካብ ምሃብ ተቘጢበን።
እዚ ኰይኑ ግና፡ ፍልስጤማውያን፡
ብመገዲ እማመ ሰላም ‘ፍታሕ ክልተ
ሃገራት’ ኣቢሎም ሃገር ንኽምስርቱ
ዘካይዱዎ ዘለዉ ቃልሲ ፈጺሙ ምስ
ዝብርዕን፡ ነዚ ናይ ንጉስ ሓሰን እማመ
ክርዕሙዎ ወይ ዳግመ-ግምት ኪገብሩሉ
ተኽእሎ ከም ዘሎ’ዩ ዝግለጽ። ብወገን
እስራኤል ግን ፍጹም ግምት ዝወሃቦ
ኣይኰነን። እዚ ዝዀነሉ ምኽንያት ከኣ፡
ርእሰ-ከተማ ናይታ ክልተአን ሃገራት
ብፈደረሽን ዝምስርታኣ ዓባይ ሃገር
ምብራቕ እዮሩሳሌም ክትከውን ስለ
ዝጠልብ እዩ። እስራኤል፡ ነታ ብደረጃ
ዓለም ከይተረፈ ልዑል ሃይማኖታዊ
ኣገዳስነት ከም ዘለዋ ዝንገረላን ኣብ ኲናት
1967 ዝጐበጠታን ጥንታዊት ከተማ
ምብራቕ እዮሩሳሌም፡ ንሰላም ክትብል
ኣብ ትሕቲ ዝዀነ ይዅን ኵነታት
ኣሕሊፋ ንኻልእ ወገን ከተረክባ ዘበት
ከም ዝዀነ’ያ ደጋጊማ እትገልጽ።

ይቕጽል. . . .

ኣብ ዝሓለፈ ክፋል ናይ’ዚ ጽሑፍ’ዚ፡
እማመታት ‘ፍታሕ ክልተ ሃገራት’ን
‘ፍታሕ ሓንቲ ሃገር’ን ክዕወት ምስ
ዘይክእል፡ ከም ሳልሳይ ኣማራጺ ኰይኑ
ከገልግል ተባሂሉ ‘ፍታሕ ሰለስተ ሃገራት’
ከም ዝተዳለወ፡ ቀንዲ ሕመረተ ትሕዝቶኡ
ድማ፡ መሬትን ህዝብን ፍልስጤም ናብ

ሰለስተ ጐረባብቲ ሃገራት (እስራኤል፡
ግብጽን ዮርዳኖስን) ክጐዛዘ ማለት፡ እቲ
ኣብ ትሕቲ ጎበጣ እስራኤል ዘሎ መሬት
ምስ እስራኤል ክቕጽል፡ ወሽመጥ ቃዛ
ናብ ግብጺ ክኣቱ፡ ምዕራባዊ ገማግም
ድማ ምስ ዮርዳኖስ ክጽንበር፡ ኣብኡ
ዝነብሩ ፍልስጤማውያን ከኣ ዜግነት
ናይ’ተን ሃገራት ክወሃቡ ዝጠልብ ከም
ዝዀነ፡ እንተዀነ፡ ግብጽን ዮርዳኖስን
ንፍልስጤማውያን ዜግነት ክህባ ድሌት
ስለ ዘይብለን፡ ንእማመ ‘ፍታሕ ክልተ
ሃገራት’ እንተዘይኰይኑ፡ ነቲ ካልእ
እማመታት ፈጺመን ከም ዘይድግፋኦ
ነቢብና ኔርና። ንሎሚ ከኣ መቐጸልታኡ
ይስዕብ - ሰናይ ንባብ፦

ሰዓት መደብ

11፡45 ዶክመንታሪ
12:30 ዜና ትግርኛ
12:50 ኤረና
13:30 ዜና ዓረብ
13:45 ሄሎ ደባይዋ ብቐጥታ
15:30 ዶክመንታሪ
15:55 መደብ ሞዛይክ
17፡00 ዜና ትግርኛ
17:20 ሙ/ድራማ
17:30 ዜና ዓረብ
17:45 መደብ ሞዛይክ
19:25 ተኸታታሊ ፊልም ዝሕረት ቴራብ
20:00 ዜና ትግረ
20:15 ቴራብ/ገለብ ደሓን ብቐጥታ
21:00 ዜና ትግርኛ
21:25 ተኸታታሊት እምነት
22:00 ዜና ዓረብ
22:10 ሙ/ድራማ
22:45 ዜና እንግሊዝ

ሓዳስ ኤርትራ መበል 29 ዓመት ቁ.172 20 መጋቢት 2020 - ገጽ 3

ስብሒ ቃል ብቓሉ ክንሰምዖ እንከለና
ፈጺምና ክንበልዖ ዘይብልና ዓይነት
መኣዛ ጌርና ንወስዶ ብዙሓት ኢና።
ይኹን’ምበር፡ ስብሒ ሓደ ክፋል ናይ
ጥዕናዊ ኣመጋግባ ምዃኑ ክዝንጋዕ
የብሉን። ካብ መግቢ ንረኽቦ ስብሒ
ጸዓት ይፈጥረልና። ቀልጢፍና ጽጋብ
ከም ዝስመዓና ስለ ዝገብር’ውን ልዕሊ
ዓቐን ካብ ምብላዕ ንቑጠብ። ንወስዶ
ዓቐን ስብሒ ምስ እንፈልጥ እቲ ዝህበና
ጥቕሚ ብዙሕ እዩ።
ገለ መግብታት፡ እንተላይ ፍረታትን
ኣሕምልትን፡ ዳርጋ ስብሒ ዘይብሎም
እዮም። ገለ መግብታት ድማ ብዙሕ

ስብሒ ዘለዎም ኣለዉ - ካዕካዕ (nut)፡
ዘይቲ፡ ጠስሚ ከምኡ’ውን ስጋ።
ኣብ እንወስዶ ዓይነት መግቢ፡ ብፍላይ
ኣብ ዝተዓሸጉ፡ ‘ትሑት ስብሒ’ ወይ
‘ስብሒ ዘይብሉ’ ዝብል መወዓውዒ
ተለጢፍዎ ንርኢ ኢና። ትሑት ዝዓቐኑ
ስብሒ ንጥዕናና ዝያዳ ጽቡቕ ምዃኑ
እዮም ሓካይም ዝምዕዱ። ክብደት ሰብነት
ንምጉዳልን ንምቁጽጻርን’ውን ይሕግዝ።
ክኢላታት ስነ መግቢ ንባዕሎም፡ ንወስዶ
ስብሒ ንምዕቃኑን ንምቁጽጻሩን ከቢድ
ምዃኑ እዮም ዝገልጹ። ገለ ሰባት
ስብሒ ካብ ምብላዕ ኣቋሪጾም ሽኮራውን
ካርቦሃይድሬት ትሕዝቶ ዘለዎም
መግብታትን ብብዝሒ ክወስዱ ይረኣዩ።
እዚ ንባዕሉ ንጥዕና ከቢድ ሳዕቤን እዩ
ዘለዎ።

ዓይነት ስብሒ

ዘይዘቕበበ ስብሒ (Unsaturated
fats)፦ እዚ ካብ ዓሳን ካብ ኣትክልቲን
ክንረኽቦ ይከኣል። እዚ ዓይነት ስብሒ’ዚ
ንጥዕና ልቢ ጠቓሚ እዩ። ቀንዲ ምንጪ
እዚ ዓይነት ስብሒ’ዚ - ሳልሞን ዓይነት
ዓሳ፡ ኣቮካዶ፡ ካብ ዘይቲ ዕፉን፡ ዘይቲ ሱፍ፡
ዘይቲ ኣውሊዕ ወዘተ እዮም።

ዝዘቕበበ ስብሒ (Saturated fats)፦
እዚ ዓይነት ስብሒ’ዚ ካብ ስጋ፡ ጠስሚን
ካብ ካልእ ውጽኢት ጸባን ይርከብ።
ልዕሊ ዓቐን ዝዘቕበበ ስብሒ ምውሳድ
ንኮሌስትሮል፡ ጸቕጢ ደምን ሕማማት
ልብን የቃልዕ።

ኣሳጋሪ ስብሒ (Trans fats)፦ እዚ
ዓይነት ስብሒ ኣብ ቁርሲ ኣብ ዝውሰዱ
ከም ኬክ፡ ቡሽኮቲን ዝተጠብሱ መግብታትን
ይርከብ። ኣብ እንወስዶ ዕሹግ መግቢ

‘ሃይድሮጀኔትድ’ (hydrogenated) ዝብል
ጽሑፍ ምስ እንረክብ ኣሳጋሪ ስብሒ
ኣለዎ ማለት እዩ። እዚ ዓይነት ስብሒ
ልክዕ ከም ዝዘቕበበ ስብሒ ኮሌስትሮልን
ሕማማት ልብን የኸትል።
ኩሎም ኣብ ውሽጢ ኣካላትና
ከምኡ’ውን ብመልክዕ መግቢ ንውሽጢ

ኣካላትና ነእትዎም ስብሕታት ብስብሓዊ
ኣሲስ ዝተሃንጹ እዮም። እዚኦም ኣገደስቲ

ናይ ‘ካርቦን ኣቶም’ ተርታታት (ሰንሰለ)
ኣለዎም። እዚኦም ምስ ‘ሃይድሮጅን
ኣቶም’ ብከሚካላዊ ውህደት ዝተሓጽሩ
ክኾኑ ወይ ከይኮኑ ይኽእሉ። እቲ
ስብሓዊ ኣሲድ ዘቕቢቡ (saturated)
ክበሃል እንተኾይኑ ብሓያሎ ‘ሃይድሮጂን
ኣቶም’ ምስ ዝሕጸር እዩ። ሓደ ወይ ክልተ
ካብ ‘ካርቦን ኣቶም’ በቲ ‘ሃይድሮጅን
ኣቶም’ ዘይተሓጽረ ምስ ዝኸውን ድማ
ዘይዘቕበበ (Unsaturated) ስብሓዊ ኣሲድ
ተባሂሉ ይግለጽ።
ብተፈጥሮ ካብ መግቢ ንረኽቦም
ስብሕታት ዝዘቕበቡን ዘይዘቕበቡን
ስብሓዊ ኣሲድ ዝሓቖፉ እዮም። ካብ
እንስሳ ኣብ እንረኽቦም መግብታት -
ከም ስጋ ከብቲን ጠለ-በጊዕን፡ ስጋ ደርሆ፡
እንቋቝሖ፡ ጸባን ውጽኢት ጸባን - ዝዘቕበበ
ስብሓዊ ኣሲድ ብብዝሒ ይርከብ። ኣብ
ኣሕምልቲ ድማ ዘይዘቕበበ፡ ብሃድሮጅን
ኣቶም ዘይተኸበ ስብሓዊ ኣሲድ ብብዝሒ
ክርከብ ይከኣል።
ስብሒ ብገዛእ ርእሱ ጎዳኢ ኣይኮነን።
ስብሒ ዘለዎም መግብታት ንኣካላትና
ዝለዓለ ፈጠርቲ ጸዓት እዮም።
ስብሒ ንሰብነትና ብዝህቦ ጥቕሚ ወይ
ጉድኣት ካብቶም ሽዱሽተ መኣዛታት
መግቢ ዝተፈልየ እዩ። ፕሮቲንን ካርቦ
ሃይድሬትን፡ ሰብነትና ንዘህልኾ ጸዓት
ቀልጢፉ ንኽትክኦ ወይ ክሽፍኖ ይሕግዞ።

ስብሒ ግና ኣብ ርእሲ’ቲ ቀልጢፉ ጸዓት
ናይ ምሃብ ክእለቱ፡ ኣብ ኣካላትና ተኸዚኑ
ብምጽናሕ’ውን፡ ኣብ መጻኢ ንሰብነትና
ዘድልዮ ጸዓት የወፊ እዩ።
ኩሎም ዓይነት ስብሒ ጸዓት ናይ
ምፍጣር ዓቕሞም ልዑል እዩ። ካብ
ሓደ ግራም ስብሒ 9 ካሎሪ ክርከብ
እንከሎ ካብ ሓደ ግራም ካርቦሃይድሬት
ወይ ፕሮቲን ዝርከብ ካሎሪ ግና ካብ 4
ኣይሓልፍን እዩ።
ስብሓዊ መግብታት ንሰብነትና ዝለዓለ
ጸዓት እዮም ዝህብዎ። መብዛሕትኦም
እቶም ኣብ መግቢ ዝርከቡ ስብሒ

‘ትሪግላይሰሪደ’ (triglyceride) – ውህደት
ናይ ሰለስተ ስብሓዊ ኣሲድ ወይ ድማ

‘ግላይሰሮል’ (glycerol) - ቅብኣዊ ኣልኮል
ትሕዝቶ ዘለዎም እዮም።
‘ትሪግላይሰሪደ’ ኣብ ቀጢን መዓንጣ
ምስ በጽሑ ናብ ዝተዳቐቐ ስብሓዊ
ኣሲድ ይቕየሩ። ብቀጢን መዓንጣ ምስ
ተመጽዩ ድማ ቫይታሚን ‘ኤ’፡ ‘ዲ’፡ ‘ኢ’
ከምኡ’ውን ‘ከይ’ ንምኽዛን ይሕግዙ።
ብተወሳኺ፡ ሰብነትና ብሓያሎ ቲሹታት
ዝተሃንጸ እዩ። ቲሹታት ናይ ጭዋዳ፡

ቲሹታት ኣዕጽምቲ፡ ቲሹታት ቆርበት
ወዘተ ከም ኣብነት ይጥቀሱ። ስብሓዊ
ቲሹታት ዝበሃሉ’ውን ኣለዉ።
ሰብነትና ብግቡእ ክሰርሕን ጥዑይ
ክኸውንን ምጡን ስብሒ የድልዮ።
‘ኢሰንሽያል ፋት’ (essential fat) ሓደ
ካብቶም ንሰብነትና ዘገድሱ ዓይነታት
ስብሒ እዩ። እዚ ዓይነት ስብሒ’ዚ
ሰብነትና ካብ መግቢ ረኺቡ ንዘቃጽሎን
ንዝኽዝኖን ስብሒ ይቆጻጸር። ዝያዳ ኣብ
ኣንጉዕ ኣዕጽምቲ፡ ኣብ ልቢ፡ ሳንቡእ፡ ኩሊት
ወዘተ ይኽዘን። ብዘይ ‘ኢሰንሺያል ፋት’
ሰብነትና ብግቡእ ሜታቦላይዝ ክግበር
ኣይክእልን እዩ። ሓደ ወዲ ተባዕታይ
ካብ ክብደት ሰብነቱ እቲ 3 ሚእታዊት
‘ኢሰንሺያል ፋት’ ክኸውን ኣለዎ። ናይ
ደቂ ኣንስትዮ ድማ 12 ሚእታዊት እዩ።
እቲ ካልእ ዓይነት ስብሒ ‘ስቶሬጅ
ፋት’ ተባሂሉ ይጽዋዕ። እዚ ኣብ ውሽጢ
ኣካላት ወዲ ሰብ ወይ ኣብ ትሕቲ ቆርበት
ይርከብ። ጥቕሙ ዝያዳ ሙቐት ምፍጣር
እዩ። ብመጠኑ’ውን ንሰብነትና ጸዓት
የበርክተሉ እዩ። ንውሽጣዊ ኣካላትና ካብ
መጉዳእቲ ይከላኸለሉ። እቲ ካብ ስብሒ
እንረኽቦ ካሎሪ ልዕሊ ዓቐን ምስ ዝኸውን
ግና ብብዝሒ ስብሓዊ መግብታት
ንወስድ ከም ዘለና፡ ከም ውጽኢቱ
ስብሓዊ ኣሲድ ንኽዝን ኣለና ማለት ስለ
ዝኾነ ክንጥንቀቕ ኣዝዩ ኣገዳሲ ምዃኒ
ክኢላኣት ስነ-መግቢ የጠንቅቑ።
‘ጠቓሚ’ ስብሒ vs. ‘ጎዳኢ’ ስብሒ
ስብሒ ሓደ ኣካል ናይ መኣዛዊ
ኣመጋግባ ክሳብ ዝኾነ፡ ኣብ ክንዲ ስብሒ
ዘይብሉ መግብታት ጥራይ ምውሳድ፡
ብምጡን ዓቐኑ ክንወስዶም ኣብ ዝግባኣና
ጠቐምቲ ስብሕታት ከነተኩር ይግባኣና።
ፈጺሞም ክንወስዶም ካብ ዘይብልና
ጎዳእቲ ስብሕታት ድማ ክንቁጠብ ከም
ዝግብኣና ክኢላታት የመልክቱ።
ጥዕና ዘለዎም ጠቐምቲ ስብሕታት
ዘይዘቕበበ ስብሒ (Unsaturated
fats) ኣብ ንቡር ሙቐት፡ ፈሳሲ ኮይኖም
ስለ ዝጸንሑ፡ ኣብ ደም ዝህሉ ዓቐን
ኮሌስትሮል ይቆጻጸሩ፣ ኣብ ኣካላትና

ዝርአ ምቅጻል የጉድል፡ ህርመት ልቢ
የመጣጥን፡ ከምኡ’ውን ካልእ ዝተፈላለዩ
ጥቕምታት ይህልዎ።
ክልተ ዓይነት ጠቐምቲ ዝኾኑ ዘይዘቕበቡ
ስብሕታት ኣለዉ፦ ‘ሞኖኣንሳቹረይትድ’
(Monounsaturated) ከምኡ’ውን
‘ፖልይኣንሳቹሬትድ’ (polyunsaturated)
ስብሕታት።
‘ ሞ ኖ ኣ ን ሳ ቹ ረ ይ ት ድ ’
(Monounsaturated)፦ እዚ ዓይነት
ስብሒ’ዚ ካብ ‘ፒናት’፡ ስምስም፡ ኣቮካዶ፡
ኣውሊዕ ወዘተ ዝርከብ ስብሒ እዩ።
‘ ፖ ል ይ ኣ ን ሳ ቹ ሬ ት ድ ’
(polyunsaturated)፦ እዚ ዓይነት ስብሒ
ካብ ሱፍ፡ ስምስም፡ ዱባ፡ እንጣጢዕ፡ ስብሒ
ዘለዎም ዓሳ፡ ወዘተ ንረኽቦ። ንጥዕናና
ድማ ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ።
‘ኦሜጋ -3’ ስብሓዊ ኣሲድ ኣገዳሲ
ዓይነት ናይ ‘ፖልይኣንሳቹሬትድ’ እዩ።
ኣካላትና ነዚ ስብሒ’ዚ ካብ እንወስዶ
መግቢ እዩ ዝረኽቦ።
• ‘ኦሜጋ -3’ ንረኽበሉ ዝበለጸ ኣገባብ
ዓሳ ምምጋብ እዩ።
• ካብ ኣትክልቲ እንጣጢዕ፡ ‘ሶያቢን’
ወዘተ ልዑል ትሕዝቶ ‘ኦሜጋ -3’
ስብሓዊ ኣሲድ ይርከቡ።
• እኹል ዓቐን ‘ኦሜጋ -3’ ኣብ ደም
ምህላው፡ ንተኽእሎታት ትሕቲ ዕድመ
ሞት ህጻናት የጉድል።

ጥዕና ዘለዎም ጠቐምቲ ስብሕታት

ዝዘቕበበ ስብሒ (Saturated fats)
ከምኡ’ውን ኣሳጋሪ ስብሒ (Trans fats)
ንጥዕናና ጎዳእቲ ተባሂሎም ካብ ዝግለጹ
ዓይነት ስብሒ እዮም።

ንወስዶ መጠን ስብሒ ብኸመይ
ንቆጻጸሮ?

ካብ ስብሒ ንረኽቦ ካሎሪ፡ ካብቲ
ኣካላትና ዘድልዮ ካሎሪ ነቲ ትሕቲ 30
ሚእታዊት ጥራይ ዝሽፍን ክኸውን
ከም ዘለዎ እዮም ክኢላታት ዘዘኻኽሩ።
ኣካላትና፡ ልዕሊ’ዚ ዓቐን ካሎሪ ካብ
ስብሒ ምስ ዝረክብ ንጥዕናና ጎዳኢ
ክኸውን ይኽእል እዩ። ነዚ ንምቁጽጻር

‘ጠቓሚ’ ስብሒ vs. ‘ጎዳኢ’ ስብሒ ኣብ ኣመጋግባናን ነካይዶም ምውስዋስ
ኣካላትን ለውጥታት ክንገብር ከም ዘለና
ይምከር።
=> ስብሒ ዘይብሉ ስጋ ምምጋብ።
ትሑት ቅብኣት ዘለዎ ጸባ ወይ ውጽኢት
ዘባ ክንወስድ’ውን ምጽዓር።
=> መግብታት ብቅብኣት/ዘይቲ ቆሊኻ
ካብ ክትምገቦም፡ ሰንኪትካ፡ ጠጢቕካ ወይ
ኣብሲልካ ክትወስዶም ከም ዝምረጽ
ኣስተብህል።
=> ናይ ግድን ብዘይቲ ቆሊኻ
ክትምገቦም ዝግበኣካ ምስ ዝኾኑ ግና፡
ኣብቲ ንመቕለዊ እትጥቀመሉ ዘይቲ
ቆላሕታ ክትገብር የድሊ። ዘይቲ ዶማ

(palm oil) ዝኣመሰሉ ዝዘቕበበ ስብሒ
ዘለዎም ዓይነት ዘይቲ ክትጥቀም
ኣይግባእን።
=> ነቲ ስጋ ምስ ቆለኻዮ ቅድሚ
ንመግቢ ምድሳውካ ነቲ ዘይቲ ከተዝፍፎ
ይግባእ።
=> ነቲ ስጋ ቅድሚ ምቕላውካ ነቲ
ዘለዎ ስብሒ ክትኣልዮ ይምረጽ።
=> ዕሹግ መግቢ ትጥቀም እንተለኻ
ኣብቲ መዐሸጊኡ ዝርከብ ትሕዝቶ ናይቲ
መግቢ ብግቡእ ከተንብቦን ልዑል ስብሒ
ዘለዎ ምስ ዝኸውን ካብ ምምጋቡ
ክትቁጠብን ይምረጽ።
=> ብፍላይ ኣብ ግዜ ቁርሲ ልዑል
ስብሒ ዘለዎም መግብታት ካብ ምውሳድ
ተቖጠብ። ዝተቐልወ ድንሽ፡ ኬክ፡ ቾኮላታ
ወዘተ ዝኣመሰሉ መግብታት ክትወስድ
ኣይምከርን። ኣሕምልትን ፍረታትን
ምምጋብ እቲ ዝበለጸ እዩ።

ዓቐን ንወስዶ መጠን ስብሒ ብኸመይ
ንልክዖ?

* መዓልታዊ ካብ ስብሒ ናይ እትረኽቦ
ዝለዓለ ዓቐን ካሎሪ ንምልካዕ፦
ነቲ መዓልታዊ ዝወሰድካዮ ካሎሪ
ብ30 ሚእታዊት ኣርብሓዮ። ኣብ ሓደ
ግራም ዝርከብ ካሎሪ ንምልካዕ ድማ ነቲ
ውጽኢት ብ9 ምቐሎ።
ንኣብነት ሓደ 2,800 ካሎሪ ኣብ
መዓልቲ ዝወስድ ንጡፍ መንእሰይ፡
ኣብ መዓልቲ ክወስዶ ናይ ዝግባእ ዓቐን
ስብሒ ብካሎሪ 840 ይኸውን (2800 x
30%)። ክወስዶ ናይ ዝግባእ ዓቐን ካሎሪ
ካብ ስብሒ ካብ 840 ክዛይድ የብሉን።
እዚ ማለት ኣብ መዓልቲ ካብ 93 ግራም
ንላዕሊ ስብሒ ክወስድ ኣይግባእን ማለት
እዩ።
መግብታትና ትሑት ስብሒ ኣለዎን
የብሉን ብኸመይ ንፈልጥ?
ኣብ ዝተዓሸጉ መግብታት ዝርዝር
ትሕዝቶ መኣዛ ዝገልጽ ወረቐት ይልጠፍ
እዩ።
=> ልዑል ስብሒ ኣለዎ ዝበሃል - ካብ
100 ግራም ልዕሊ 17.5 ስብሒ ኣለዎ
ምስ ዝብል እዩ።
=> ትሑት ስብሒ ዝበሃል - ኣብ 100
ግራም 3 ግራም ወይ ትሕቲኡ ስብሒ
ምስ ዝህልዎ እዩ፡ ኣብ ፈሳሲ ድማ እቲ
ስብሒ ኣብ 100 ሚሊ ሊትር ካብ 1.8
ክዛይድ ኣይግባእን።
=> ካብ ስብሒ ነጻ ዝበሃል - ኣብ 100
ግራም ወይ 100 ሚሊ ሊትር ትሕቲ
0.5 ግራም ስብሒ ምስ ዝህሉ እዩ።

ምንጪ፦ health is wealth

ሱሌማን ኣሕመድ

ሓዳስ ኤርትራ መበል 29 ዓመት ቁ.172 20 መጋቢት 2020 - ገጽ 4

1.ወራሲ ንምዃን ዘድሊ ኩነት

ሲቪላዊ ሕጊ፣ ኣብ ምርግጋጽ
መሰላት ውርሻ ኣብ መንጎ ካብ
ሓዳር ዝተወልዱን ካብ ሓዳር ወጻኢ
ዝተወልዱን ከምኡ’ውን፣ከም ደቂ
ጡብ ዝተራዕሙ ዝኾነ ፍልልይ
ኣይገብርን ኢዩ።ኩሎም ካብቲ ውርሻ

ዝብገስ ማዕረ መሰልን ግዴታን
ኣለዎም።ብዘይካ’ዚ ዕድመ፣ ጾታ
ይኹን ዜግነት ናይ ወራሲ ንመሰል
ውርሻ ኣይጸልዎን ኢዩ።
ዝዀነ ሰብ ወራሲ ንክኸውን
ከማልኦ ዝሕተት መሰረታዊረቋሒ
ግን ኣሎ። ሓደ ሰብ ወራሲ ናይ
ምዃን ብቕዓት ክህልዎ እንተኾይኑ
ኣውራሲ ኣብ ዝሞተሉ ግዜ ብሂወት
ዝጸንሐ ክኸውን ኣለዎ።
ወራሲ ክትከውን እንተዄንካ ኣብ
ግዜ ሞት ናይ’ቲ ዝውረስ ሰብ ብሂወት
ክትህሉ ኣሎካ።እዚ ማለት ቅድሚ’ቲ
ዝውረስ ሰብ እንተሞይትካ ክትወርስ
ኣይትኽእልን ኢኻ ማለት’ዩ።ኣብዚ
ከነስተውዕለሉ ዘሎና ኣገዳሲ ንጥቢ
ግን ኣሎ።እዚ ኣብ ግዜ ሞት
ኣውራሲ ብሂወት ክትጸንሕ ኣሎካ
ዝብል ቅድመ ኩነት ግን ተካእቲ
ገዲፎም ቅድሚ ኣውራሲ ንዝሞቱ
ሰባት ብዝምልከት እቶም ተካእቶም
ንወለዶም ተኪኦም ንክወርሱ ሕጊ
ዝፈቕደሎም ምዃኑ ምግንዛብ
የድሊ።ብኣብነት ንምብርሁ፣ሓንቲ
ኣደ ብሕማም ኣብ ወርሒ ጥሪ
2016 ዓ.ም ካብዚ ዓለም ብሞት
ተፈልየን ንበል።ካብቶም ኣርባዕተ
ደቀን እቲ ቦኽሪ ወደን ሓደ ሓድጊ
ገዲፉ ቅድሚአን ኣብ 2006 ዓ.ም
ኢዩ ሞይቱ።ኣብ ከምዚ ኩነታት እዚ
ቦኽሪ ወደን ነዘን ኣደ ንሰን ክሞታ
ከለዋ ብሂወት ስለዘይነበረ ክወርስ’ኳ
እንተዘይከኣለ፣ ሓድጊ ስለ ዝገደፈ ግን
እቲ ዝገደፎ ሓድጊ ንኣቡኡ ተኪኡ
ነዘን ኣደ ክወርስ ሕጊ ይፈቕደሉ
ኢዩ።
ኣውራሲ ክመውት እንከሎ
ካብኡ ዝተጠንሰን ኣብ ማህጸን
ኣዲኡ ዘሎ ዕሸል’ውን ረብሕኡ ኣብ

ግምት ብምእታው ሕጊ ንኽወርስ
ይፈቕደሉ ኢዩ።እዚ ዕሸል ክወርስ
እንተኮይኑ ግን ብሂወት ክውለድ
ኣለዎ። ሓደ ኣውራሲኡ ክመውት
ከሎ ኣብ ማሕጸን ኣዲኡ ዝነበረ ዕሸል
ብሂወቱ ምስ ዝውለድ ንውርሲ
ብቑዕ’ዩ ዝኸውን።
ብዘይካ’ዚ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቀሰ
ቅድመ ኩነት፣ ኣብ ሲቪላዊ ሕጊ
ወራሲ ንምዃን ክማላእ ካብ ዘለዎ
ካልእ ረቋሒ ዘይብቑዕ ዘይምዃን

ኢዩ።ሓደ ሰብ ንምውራስ ዘይብቑዕ
ዝበሃል ኣብ ሕጊ ውርሻ ክፍጸሙ
የብሎምን ተባሂሎምካብ ዝሰፈሩ
ዝርዝር ገበናትን ካልኦት ተግባራትን
እንተፈጺሙ ኢዩ።ሓደ ሰብ ነዚኦም
ዝስዕቡ ዝርዝር ገበናት እንተፈጺሙ
ንምውራስ ዘይብቑዕ ይኸውን፣-
* ኮነ ኢሉ ሞት ናይቲ ዝውረስ ዘሎ
ሰብ፣ ወይ ውላዱ፣ወይ ወላዲኡ፣ወይ
መጻምድቱ ምስ ዘስዕብ፣ ወይ
* ኮነ ኢሉ ኣብ ልዕሊ እዞም ኣብ
ላዕሊ ተዘርዚሮም ዘለዉ ሰባት ናይ
ፈተነ ቅትለት ገበን ምስ ዝፍጽም፣
ወይ
* ኣብ ልዕሊ ሓደ ካብዞም ዝተጠቀሱ
ሰባት መቅጻዕቲ ሞት ወይ ልዕሊ 10
ዓመት ማእሰርቲ ከስዕብ ዝኽእል ናይ
ሓሶት ክሲ ምስ ዘቅርብ ወይ ብሓሶት
ምስ ዝምስክር ኢዮም።
ሓደ ሰብ ንውርሻ ብቕዓት
የብልካን ክበሃል እንተኾይኑ ነዞም
ልዒልና ዝገለጽናዮም ገበናት ኮነ ኢሉ
ዝፈጸሞም ክኸውንን ብኣኽባር ሕጊ
ክሲ ተመስሪትሉ ድማ ብቤት ፍርዲ
ገበነኛ ኮይኑ ዝተረኽበን ዝተቐጽዕን
ምስ ዝረጋገጽ ኢዩ። እዞም ገበናት

ብዘይፍላጥ (ብሸለልትነት) ዝተፈጸሙ
እንተኾይኖም ነቲ ሰብ ካብ ናይ
ምውራስ መሰሉ ዝቕንጥጥዎ
ኣይኮኑን።ብተወሳኺ እዞም ገበናት
ድሕሪ ሞት ናይቲ ዝውረስ ሰብ
እንተተፈጺሞም፣እቲ ገበን ዝፈጸመ
ሰብ ድሮ ንኣውራሲኡ ናይ ምውራስ
መሰል ረኺቡስለ ዝጸንሐ ድሒሮም
ብዝስዓቡ ክስተታት ዘይብቁዕ ኢኻ
ተባሂሉ ካብ ውርሲ ኣይክልከልን
ኢዩ።በቲ ዝፈጸሞ ገበን ግን ገበናዊ
ተሓታትነት ከምዘለዎ ምፍላጥ
ኣገዳሲ ኢዩ።
ብዘይካ እዞም ኣብ ላዕሊ ዝተጠቀሱ

ክቡራት ኣንበብቲ ዓምዲ ሕጊ ንስኒትን ሕጊ ውርሻ ኣብ ሲቪላዊ ሕጊ

ዕብየትን ንሎሚ ኣብ ሕጊ ውርሻ ዘተኰረ
ጽሑፍ ካልኣይ ክፋል ተዳልዩ ኣሎ።
ሰናይ ንባብ!!

ገበናዊ ተግባራት፣ ሲቪላዊ ሕጊ፣ ሓደ
ሰብ ተላባዊ ንዘሎዎ ለበዋ ናይ ምግባር
መሰል፣ ወይ ድልው ኮይኑ ንዝጸንሐ
ለበዋ ናይ ምምሕያሽን ምስራዝን
በይናዊ መሰሉ ዝዕንቅጹ ወይ ዘጻብቡ
ተግባራት ምስ ዝፍጽም ዘይብቑዕ
ተባሂሉ ናይ ምውራስ መሰሉ
ከም ዝቕንጠጥ ይገልጽ።እዚኦም
ተግባራት፣-
* ኣካላዊ ኩነታት መዋቲ
ብምዝማዝ ኣብተን ቅድሚ ሞት
መዋቲ ዝነበራ ሰለስተ ኣዋርሕ
መዋቲ ለበዋ ከይገብር፣ ከየመሓይሽ፣

ከይስርዝ ምስ ዝኽልክሎ፣ ወይ
* ነቲ ናይ መወዳእታ ለበዋ
መዋቲ፣ብዘይፍታው መዋቲ ኮነ
ኢሉ ምስ ዘዕንዎ፣ከም ዝጠፍእ ምስ
ዝገብር፣ምስ ዝቕይሮ ወይ ሓደ ለበዋ
ናይ ሓሶት ምዃኑ እንዳፈለጠ በቲ
ናይ ሓሶት ለበዋ ዝተጠቐመ ምስ
ዝኸውን ዘይብቑዕ ተባሂሉ ንመዋቲ
ኣይወርሶን ኢዩ።
ንውርሻ ዘይብቑዕ ዝኾነ ሰብ ዋላ
ቅድሚ ኣውራሲ እንተሞተ ደቁ
ወይ ውሉዳቱ ንዑኡ ተኪኦም ኣብቲ
ውርሻ ክሳተፉ ሕጊ ኣይፈቕደሎምን

ኢዩ።እዚ እንታይ ማለት’ዩ፡ ንውርሻ
ዘይብቑዕ ዝኾነ ሰብ በቲ ንሱ ዝፈጸሞ
ገበን ወይ ዘይቅቡል ተግባር ንሱ
ጥራይ ዘይኮነ ንዑኡ ተኪኦም
ዝወርሱ ተካእቲ’ውን ክወርሱ ሕጊ
ኣይፈቕደሎምን ኢዩ ማለት ኢዩ።
ይኹን እምበር ዋላ’ኳ ሓደ ሰብ
እዞም ንውርሻ ዘይብቑዕ ዝገብርዎ
ገበናትን ተግባራትን እንተፈጸመ
መዋቲ ብጽሑፍ ብዝገበሮ
ግሉጽን ዘየሻሙን ሓረግ ምሕረት
እንተደኣጌርሉ ክወርስ ይኽእል
ኢዩ።

ኣብ ሲቪላዊ ሕጊ፡ክልተ ዓይነታት
ውርሻ ኣለዉ።ንሳቶም ድማ፡-

* ብዘይለበዋ ዝግበር ውርሻን

* ውርሻ ብለበዋን ኢዮም።
1.ብዘይ ለበዋ ዝግበር ውርሻ
ብዘይ ለበዋ ዝግበር ውርሻ ኣብ
ሃገርና እቲ ብብዝሒ ዝረአ ዓይነት
ውርሻ ኢዩ።ብዘይ ለበዋ ዝግበር ውርሻ
ማለት መዋቲ ንዘጥረዬ ንብረት ናብ
መንን ብከመይን ኣገባብ ክመሓላለፍ
ከምዘለዎ ዝኾነ ዓይነት መምርሒ
(ብካልእ ኣዘራርባ ለበዋ) ከይገደፈ
ምስ ዝመውት ኢዩ።ብዘይ ለበዋ
ዝግበር ውርሻ ክንብል ከለና ኣብዞም
ዝስዕቡ ኣርባዕተ ኩነታት ከጋጥም
ይክእል፡-* መዋቲ ለበዋ ከይገደፈ ምስ
ዝመውት፣ ወይ
* መዋቲ ዝገደፎ ለበዋ ንብምሉኡ
ንብረቱ ዘየጠቓልል ምስ ዝኽውን፣
ወይ
* መዋቲ ዝገደፎ ለበዋ ብኸፊል
ብፍርዲ ፍሩስ ምስ ዝኸውን፣ ወይ
* መዋቲ ዝገደፎ ለበዋ ብምሉኡ
ብፍርዲ ፍሩስ ምስ ዝኸውን ኢዩ።
ብዘይ ለበዋ ኣብ ዝግበር ውርሻ፣
ሲቪላዊ ሕጊ ንብረት መዋቲ ናብ
መን ክመሓላለፍ ከም ዘለዎ ኣብ ክንዲ
መዋቲ ብምዃን ተርታን መስርዕን
ወረስቲ የውጽእ። እዞም ኣብ ሲቪላዊ
ሕጊ ሰፊሮም ዘለዉ ተርታን መስርዕን
ወረስቲ፡መዋቲ ብህይወቱ እንተዝህሉን
ንብረቱ ናብ መን ክሓልፍ ክውስን
ዕድል እንተዝወሃቦን ንመን’ኮን
ምገደፎ ዝብል ሕቶ ንምምላስ
ብዝፍትን መንገዲ ነቲ ቅርበት ስጋዊ
ዝምድና መሰረት ብምግባር ወረስቲ
ክኾኑ ዝኽእሉ ሰባት ብከምዚ ዝስዕብ
ኣገባብ ሰሪዖዎም ኣሎ።
ቀዳማይ ደረጃ ወረስቲ፣- ብመሰረት
ሲቪላዊ ሕጊ ናይ መጀመርያ ደረጃ
ወረስቲ ደቂ መዋቲ ኢዮም። መዋቲ
ውላድ እንተደኣሃልዮሞ ኩሎም
ደቁ ዝመሰሉ ይኹኑ ዘይመሰሉ፣
ኣብ ሓዳር ዝተወለዱ ይኹኑ ካብ
ሓዳር ወጻኢዝተወለዱ፡ቦኽሪ ይኹን
ሕሳስ-ልደ ከምኡ’ውን ጾታኦም
ብዘየገድስ ማዕረ እጃም ናይቲ ውርሻ
ይቕበሉ።ገለ ካብ ደቂ መዋቲ ብሂወት

II.ዓይነታት ውርሻ
ምስ ዘይህልዉ ውላድ ግን ዝገደፉ
ምስ ዝኾኑ እዞም ደቂ-ደቂ መዋቲ
ንመዋቲ ወላዲኦም ተኪኦም ናይ

ቀዳማይ ደረጃ ወረስቲ (እዚ ማለት
ምስ ሓውቦታቶምን ኣሞታቶምን
ወይ ኣኮታቶምን ሓትነታቶምን

ማለት ኢዩ) ተባሂሎም ብመጀመርያ
ደረጃ ይጽውዑ።
ካልኣይ ደረጃ ወረስቲ፣- መዋቲ
ኣብ ቀዳማይ ደረጃ ዘለዉ ደቂ
ወይ ደቂ-ደቁ ወይ ንታሕቲ ዝቑጸሩ
ውሉዳት ምስ ዘይገድፍ ኣቡኡ፡
ኣዲኡ፡መጻምድቲ ከምኡውን
ኣሕዋቱ ብካልኣይ ደረጃ ወረስቲ
ይኾኑ።ነብሲ ወከፎም ማዕረ እጃም
ናይ’ቲ ውርሻ ዝቕበሉ’ኳ እንተኾኑ
ኣቦን ኣደን ዝረኽብዎ መጠን ግን ካብ
ሓደ ርብዒ ናይ’ቲ ኣጠቓላሊንብረት
ውርሻ ክውሕድ የብሉን። ብኣቦ ወይ
ብኣደ ወገን ጥራይ ዝኾኑ ኣሕዋት
ድማ ፍርቂ ናይ’ቲ ብኣቦን ኣደን
ዝኾነ ሓው ወይ ሓብቲ ዝረኽቦ
እጃም ይረኽቡ።
ንኣብነት፡- መዋቲ በዓል ሓዳር
ኮይኑ ብዙሕ ንብረት ዘጥረየ በዓል
ጸጋ’ኳ እንተኾነ ሓድጊ ከይገደፈ
ብሞት ተፈልዩ ንበል።ኣቡኡን
ኣዲኡን ብሂወት ኣለዉ፣ካብ ኣብራኽ
ክልቲኦም ወለዲ ድማ ብዘይካ

ነዚ መዋቲ ሓደ ውሉድ(ሓው
መዋቲ) ኣለዎም።ንብረቱ መን ኢዩ
ዝወርሶ እንተኢልና፣ መዋቲ ሓድጊ
ስለዘይገድፈ ቀዳማይ ደረጃ ወረስቲ
የብሉን።ካልኣይ ደረጃ ወረስቲ ዝኾኑ
ኣቡኡ፡ኣዲኡ፡በዓልቲ ቤቱ ከምኡውን
ሓደ ሓው ብማዕረ ንብረቱ ኣብ
ኣርባዕቲኦም ሓሓደ ርብዒ ብምምቓል
ይወርስዎ ማለት ኢዩ።
እስከ ነዛ ኣብነት ቅይር ነብላ፣-
እዚ ኣብ’ዛ ልዕል ኢላ ዝተዋህበት
ኣብነት ዝተጠቀሰ መዋቲ ሓደ ሓው
ጥራይ ዘይኮነስ ብድምር 5 ኣሕዋት
ኣለዉዎ ንበል። ከምቲ ዝተገለጸ
ውላድ ስለዘይገደፈ ቀዳማይ ደረጃ
ወረስቲ የብሉን።ብካልኣይ ደረጃ
ንውርሻ ዝጽውዑ ኣቡኡ፡ኣዲኡ፡
በዓልቲ ቤቱ ከምኡ’ውን 5 ኣሕዋቱ
ኢዩም ማለት ኢዩ።ብመትከል ኩሎም
ማዕረ እጃም ናይ’ቲ ውርሻ ኢዮም

ዝረኽቡ።ብማዕረ ናብ ሸሞንቲኦም
ዝምቀል እንተኾይኑ ግን ኣቦኡን
ኣዲኡን ካብ ሓደ ርብዒ ዝትሕት
እጃም ኢዮም ክወስዱ ማለት
ኢዩ።ሕጊ ውርሻ ግን ኣቦን ኣደን
ነብሲ ወከፎም ትሕቲ ሓደ ርብዒ
እጃም ክወስዱ የብሎምን ስለዝብል
ክልቲኦም ነብሲወከፎም ሓሓደ ርብዒ
ናይቲ ውርሻ ይምቀሉ።እቲ ዝተረፈ
ፍርቂ ድማ ኣብ መንጎ በዓልቲ ቤቱን
5 ኣሕዋቱን (ብድምር ኣብ መንጎ 6
ሰባት) ብማዕረ ይምቀል ማለት ኢዩ።
ገለ ካብ ኣሕዋት መዋቲ ብህይወት
ምስ ዘይህልዉ ግን ከኣ ውላድ
እንተገዲፎም ደቆም ንዕኦም ተኪኦም
ወረስቲ ይኾኑ።
ሳልሳይ ደረጃ ወረስቲ፡-መዋቲ
ደቂ ወይ ንታሕቲ ዝቑጸሩ ውሉዳት
ምስ ዘይገድፍ፡ኣቡኡ፡ኣዲኡ፡
መጻምዱን ኣሕዋቱን ብህይወት ምስ
ዘይህልዉ፡ኣሕዋቱ’ውን ንዓኣቶም
ተኪኦም ክወርሱ ዝኽእሉ ውሉዳት
እንተዘይገዲፎም ብእንዳ ኣቦን ኣደን
ዘለዉ ኣባሓጎን እኖሓጎን መዋቲ
ብሳልሳይ ደረጃ ኣብ ውርሻ ተጸዋዕቲ
ይኾኑ።ብወገን እንዳኣቦ ዘለው
ኣባሓጎን እነሓጎን ምስቶም ብወገን
እንዳ ኣደ ዘለዉ ኣባሓጎን እነሓጎን
ማዕረ ብጽሒት ይረኽቡ።ብሓዲኡ
መስመር ዘለዉ ኣባሓጎ ወይ እነሓጎ
እንተሞይቶም ንታሕቲ ዝቑጸሩ
ውሉዳቶም ይትክእዎም።
ራብዓይ ደረጃ ወረስቲ፡-ኣባሓጎታትን
እነሓጎታትን መዋቲ ወይ ንዖኦም
ተኪኦም ዝወርሱ ውሉዳት ኣብ
ዘየለውሉ ኩነታት፣ብወገን ኣቦን
ኣደን ዘለዉ ወለዲ ኣባሓጎታትን
እነሓጎታትን መዋቲ ብራብዓይ
ደረጃ ተጸዋዕቲ ይኾኑ።ነብሲወከፎም
ድማ ማዕረ እጃም ይረኽቡ።ወለዲ
ኣባሓጎታትን እኖሓጎታትን ምስ
ዝሞቱ ንታሕቲ ዝቑጸሩ ውሉዳቶም
ንዕኦም ተኪኦም ነቲ ብጽሒቶም
ይወስዱ።
ኣብ መወዳእታ፡መዋቲ ካብ 1ይ
ክሳብ 4ይ ደረጃ ወረስቲ ምስ
ዘይህልውዎ፡ንብረት መዋቲ ዝቕበሎ
ወይ ዝሓተሉ ወራሲ ስለዘየሎ ናብ

ሓዳስ ኤርትራ መበል 29 ዓመት ቁ.172 20 መጋቢት 2020 - ገጽ 5

ኣንክሮ
ሺሃብ ኣርኣያ

ዘይተፈትሑ ግድላት

ኣጋጣሚ ዶ

ትብሉዎ?

ሊዝ ሬድ ጓል 11 ዓመት
እንከላ፡ ሃንደበት’ያ ዓይና
ዓዊራ። ኣብ 2001ዓ.ም ኣብ
ከተማ ኦክላንድ ኣብ ዝርከብ
ባር መበል 20 ዓመታ ከተብዕል
እንከላ ነታ እምንቲ ከልባ
ንምስዓም ድንን ምስ በለት ርእሳ
ምስ’ቲ ጣውላ ተጋጭዩ።
ሽዑ ከቢድ ቃንዛ
ኣይተሰማዓን። ንጽባሒታ ምስ
ተንሰአት ግን፡ ብርሃን ዓይና
ተመሊሱ ጸንሓ።

እመኑ

ኣይትእመኑ
ጸባ ኣድጊ ካብ ጸባ ላም
ትሕት ዝበለ ዓቐን ስብሒን፡
ልዑል ዓቐን ካልሽየምን ስለ

ዘለዎ ኣብ ጠቕሚ ምስ
ዝውዕል ዝያዳ ረብሓ ኣለዎ።

ብዘይካ’ዚ ድማ፡ ከይፈልሐ
ምስ ዝስተ፡ ነቲ ኣብ ኣካላትና
ዘሎ ዓቐን ኮለስትሮል
ብምንካይ ካብ ሕማማት ልቢ
ይከላኸለልና’ዩ። ጸባ ኣድጊ
ኣብ ምምስራሕ ዝተፈላለዩ

ዓይነታት መግቢ፡ ሳሙናን
መመላኽዒታት’ውን
ይውዕል ብምዃኑ፡ ኣብ
ብርክት ዝበላ ሃገራት
ተጠላቢ’ዩ።

ብብርትዕቲ ጸሓይ ኣብ ዝተሰነየት
መዓልቲ፡ ደይረክ ኣማቶ ምስ ትኽ-
ትንፋስ ዓርኩ ብምዃን፡ ኣብ ብማይ
ክሳብ ኣፉ ቀምበይ-በይ ዝበለ ጋብላ
ክሕምብሱ ጀመሩ። ንብዙሕ ሰዓታት
ምሕምባስ ኪሕ ዝበሎ ዓርኩ ንደይረክ፡
ካብ’ቲ ጋብላ ብምውጻእ፡ ኣብ’ቲ
ደንደስ ጋብላ ተሰጢሓ ንዝነበረት
“ተዓጻፊት ዓራት” ብምዝርጋሕ ጸሓይ
ክውቃዕ ጀመረ። ደይረክ ኣማቶ ግን
ሓምቢሱ ዝጸገበ ኣይመስልን። ካብ
ሓደ ጻት ናይ’ቲ ጋብላ፡ ብናህሪ ናብ’ቲ
ሓደ ሸነኽ ውንጅር-ጅር ክብል ድማ
ወዓለ።
ሰዓታት ብዝበለዐ፡ ኣብ’ቲ ጋብላ
በይንኻ ዕንክሊል ምባል ዘጽልኦ
ደይረክ፡ ነቲ ሕጂ’ውን ጸሓይ ጸጊቡ
ኩዕሶ-ሰኪዐት ዝጻወት ዝነበረ ብጻዩ፡
ብዓውታ “ነታ ኩዕሶ ስደደለይ እሞ፡
ካብ’ዚ ውሽጢ ጋብላ ኮይነ ናብ ሰኪዐት
ክጽንብራ እየ!” በሎ። ኩዕሶ ሒዙ
ብተደጋጋሚ ካብ ጋብላ ከእቱ ዝፈተነ
ደይረክ፡ ኣሸበሸብ እንተ ሰለጦ ብምባል
ኣብ ደንደስ እቲ ጋብላ ኮይኑ ክሰድድ
እንክብል፡ ማይ ረጊጹ ሸታሕ በለ።
ሸታሕታሕ ደይረክ፡ ቀሊል ሳዕቤን
ኣይነበሮን። ርእሱ ምስ ባይታ
ብምልታሙ፡ ብቕጽበት ኣእዛኑ
ደም ከጽርር ጀመረ። እዚ ጸገም፡
ንሕክምና ተጸይሩ ምስ ከደ እውን
ቀጸለ። “ክድሕን ተስፋ የብሉን” ኣብ
ዝብል መደምደምታ በጺሖም ዝነበሩ
ሓካይም፡ ብብዙሕ ጻዕሪ ትንፋሱ
ከትርፉዋ’ኳ እንተ ኸኣሉ፡ ዝኾነ ካብ
ሃለፍታ ናይ ምብርባር ኣንፈት ግን
ኣየርኣየን። 35% ናይ ምስማዕ ክእለቱ
ሽዑ-ንሽዑ ዝሃጠመ ደይረክ፡ ብሰሪ’ቲ
ሓደጋ ንኽልተ ሰሙን ኣብ ምሉእ
ሃለፍታ ኣተወ።
ድሕሪ 15 መዓልቲ ካብ ሃለፍታ
ዝተበራበረ ደይረክ፡ ናይ ምዝካር
ክእለቱ ብልዕሊ ፍርቂ ጐደለ። ዘድሊ
መርመራታት ተገይሩሉ ድማ ካብ
ሕክምና ተፋነወ። ሕጂ’ውን፡ ካብ
ሕክምና ናብ ገዝኡ ዝወስዶ ዝነበረ፡
እቲ ምስኡ ዝሕምብስ ዝነበረ ዓርኩ
እዩ። ሓካይም፡ ደይረክ ዘልኣለማዊ
ስንክልና ከስዕብ ዝኽእል ከቢድ ጎርጺ
መንበስበስታ ከም ዘጋጠሞ ኣቐዲሞም
ሓቢሮሞ እዮም። ካብ ሕክምና ወጺኦም

ቅድሚ ገዛ ምእታዎም ግን፡ ኣብ ሓንቲ
“እንዳ ሻሂ” ኣላጊሶም ክሰትዩ ጀመሩ።
ደይረክ፡ ሃንደበት ካብ መቓምጦኡ
ተንሲኡ፡ ናብ’ታ ኣብ ፊቱ ተገቲራ
ዝነበረት መሳርሒት-ሙዚቃ “ፕያኖ”
ኣምርሐ። ብዘይ ቅንጣብ ሰጋእ-መጋእ
ከኣ፡ ከም ወናም ሙዚቀኛ፡ ኣእዳዉ
እናወሳወሰ ነታ ኣሽንኳይ ዶ ክመልካ፡
ተንኪፉዋ’ውን ዘይፈልጥ ፕያኖ ከነቅዋ
ጀመረ።
እዚ ኹሉ ኣጋጣሚ ኣብ 2006
እዩ ነይሩ። ከም’ዚ ዓይነት ዘርምም
ፍጻመታት፡ ቅድሚ’ዚ ዝተጠቕሰ እዋን፡
‘ስሕት’ ኢሉ ጥራይ እዩ ዘጋጥም
ነይሩ። ኣብ ዝተፈላለየ ዜናዊ ይኹን
መዘናግዒ መልሕቓት፡ ብዛዕባ ሃንደበት
እተጥርዮ ሞያ ክግለጽ ሰሚዕና
ንኸውን ኢና። እዚ ተርእዮ፡ ወላ’ኳ
ብስነ-ፍልጠታዊ መለክዒ ክፍለጥ እንተ
ዘይተኻእለ፡ “ቅጽበታዊ ሊቅነት” ዝብል
ስያመ ግን ኣለዎ። መብዛሕትኦም በዚ
‘ነገር’ ዝጥቅዑ ሰባት፡ እቲ ብሃንደበት
ዘጥርይዎ ሞያ፡ ቅድሚ ሕጂ “ፈቲኖሞ
ዘይፈልጡ” ኮይኑ ይጸንሕ። ካብ ጥንቲ
ኣትሒዙ፡ ብዛዕባ “ቅጽበታዊ ሊቅነት”
ብዙሕ ይዕለል እዩ። የግዳስ፡ እቲ
ዘጋጠመ ተርእዮታት፡ ብግቡእ ተሰኒዱ
ስለ-ዘይጸንሐ፡ ዝኣምኖ ኣይረኸበን።
እንተ ዛንታ ናይ ኣብ’ዚ ቀረባ እዋን
ዘጋጠሙ “ቅጽበታውያን ሊቃውንቲ”
በዚ ደው ኣይብልን!
* ኣብ ናይ ትምህርቲ ዓለም፡ ከም
ሓደ ድንዙዝ ተማሃራይ እዩ ዝጥቀስ
ዝነበረ። በዚ መንጽር ድማ፡ ዝጥቀስ
ምዕባለታት ከርኢ ብዘይ ምኽኣሉ፡
ብኣግኡ ትምህርቲ ኣቋረጸ። ጀይሰን
ፓጀት፡ ድሕሪ ትምህርቲ ምቁራጹ፡
ንቝሩብ ዓመታት ኣብ ሓደ ፋብሪካ
ተቖጺሩ ክሰርሕ’ኳ እንተ ጸንሕ፡
“ዝኣክል ገንዘብ ሒዘ እየ” ብዝበለ ግን፡
ናቱ ድኳን ከፈተ። ኣብ’ዛ ድኳን፡ ቀንዲ
ዕማም ፓጀት፡ ነቲ ኣብ ሕ.መ.ኣመሪካ
ተፈታዊ ዝኾነ “ፉቶን” ዝስሙ ሰፍነግ
ጃፓን ኣእቲኻ ምሻጥ እዩ ነይሩ።
መዓልታዊ ስርሑ ኣሰላሲሉ፡
ናብ’ቲ ኣብ ከባቢኡ ዝርከብ “ለይታዊ
ትልሂት” ብምኻድ ክዘናጋዕ ጀመረ።
መደብ ተወዲኡ፡ ፓጀት ናብ
መኪናኡ እናምርሐ እንከሎ፡ ኣብ ከባቢ

ክገርመኩም!

ሰባት ከም ድሙን ከልብን
ዝኣመሰሉ ዘቤታውያን እንስሳታት
ከዕብዩ ምርኣይ፡ ልሙድን ኣብ
መላእ ዓለም ዝርአን ነገር’ዩ።
ኣብ ዱባይ ግና ካብ’ዚ ፍልይ
ዝበለ ልምዲ ኣሎ። ኣብ’ቲ ሰፊሕን
ውቁብን ህንጻታት ከም ኣንበሳ፡ ነብሪ፡
ዝብእን ካልእ እንሳሳታት ዘገዳምን
ብምሉእ ናጽነት ኮለል ክብሉ
ምርኣይ እናተለምደ ዝመጽእ ዘሎን፡
ከም ምልክት ሃብቲ ዝቝጸርን ልምዲ
ኰይኑ ኣሎ።
ኢማራታውያን መንእሰያት ክበጻጽሑ
እንከለዉን፡ ኣብ’ቲ ኣብ ሰሃራ ዝገብርዎ
ናይ ምዝንጋዕ ምትእኽኻባትን፡ ነዞም
ነናቶም መለለይ ስም ዘለዎም እንስሳታት
ሒዞም ምምጻእ፡ ወይ ድማ ኣብ ጽርግያ
ዘላ ተሽከርካሪት ኣብ ጎድኒ መራሒኣ፡

መኪናኡ ብምዃን ምሉእ ምሸት
ክጸናተውዎ ዘምሰዩ ከታሮ፡ ብሓጺን
ገይሮም ንተነቃፊ ክፋል ርእሱ ድሕሪ
ምጅላዖም፡ ኣብ ጁባኡ ዝነበረ ገንዘብ
ጓሕጒሖም ወሰድዎ።
ተሃሪሙ ደሙ እናዛረየ፡ ረዲአት
እንተ ረኸበ ብምባል ከባቢኡ ሃሰው-
ሰው ምባል ዝጀመረ ፓጀት፡ ፈለማ
ኣብ ዓይኑ ብሕንጻጻት ዝተሓላለኸ
ነጥብታት ተራእዮ። ብመሰረት እዛ
ዛንታ፡ እዚ ንፓጀት ዘጋጠሞ፡ ምናልባት
እቲ ርእስና ብዝተፈላለየ ምኽንያት
ጽርውርው ክብለና እንከሎ ዝረኣዩና
ከዋኽብቲ መሰል ነጥቢ ክኾኑ ይኽእሉ
እዮም። ክሳዕ ንቅርጺ ርእሱ ዝለወጠ
መብጣሕቲ ኣካዪዱ ድሕሪ ምሕዋዩ፡
ፓጀት፡ እቲ ምስ ተወቕዐ ዝተራእዮ
ስእሊ ኣብ ኣእምሮኡ እናተቐጀለ
ኣሳቐዮ’ሞ፡ ርሳስን መስመርን ብምሓዝ
ንድፊ ኣዳለወ።
ነዚ መባእታዊ ፍልጠት ጂኦ-መትሪ
ዘይቀሰመ ፓጀት ዘዳለዎ ንድፊ ፈለማ
ዝረኣየ ህቡብ ሊቕ ናይ ስነ-ቑጽሪ፡
ድሕሪ ብዙሕ ምርምራት፡ ኣብ ሓደ
ማዕልቦ በጽሐ። ንድፊ ፓጀት፡ ንነዊሕ
ዓመታት ዝተቐብረ ምስጢር ኮይኑ፡
ብዙሓት ሊቃውንቲ’ውን ክፈትሕዎ
ዘይከኣሉ ናይ ሓደ “ምህንድስናዊ
ጥንግናግ” ኣካል ኮይኑ ብምጽንሑ፡
ዝና ፓጀት ማዕረ ናይ ዓበይቲ
ሊቃውንቲ ተሰርዐ።
* ዶክተር ብሩስ ሚለር፡ ንምድፋእ
ዕድመ ዘጥቅዖም ሽማግለታት ምርኩስ
ገይሩ ምርምራቱ ኣብ ዘካይድ ክፋል
ናይ ካሊፎርንያ ዩኒቨርስቲ ካብ ዝዓዪ
ውሑድ ኣይገበረን። ኣብ’ቲ እዚ
ዩኒቨርስቲ ስርሑ ዘሳልጠሉ ዓብዪ
ኣዳራሽ “መናበዪ ሽማግለታት”፡ ካብ
ዝተፈላለየ ክፋል ናይ’ታ ሃገር ዝመጽኡ
ሰባት ይርከቡ። ካብ’ዞም ተናበይቲ፡
እቶም ልዕሊ ፍርቂ፡ በቲ ንሽማግለታት
ዘይምሕር “ሕማም ረሲዕ” ዝሳቐዩ
እዮም።
ኣብ መንጎ እዞም ብሕማም ረሲዕ
ዝተጠላቐዩ ሽማግለታት፡ ‘ፍልይ’ ዝበለ
ንጥፈት ዝገብር ብዙሕ ኣይረአን።
መብዛሕትኦም፡ ቅድሚ ደቒቕ
ዝተዛረቡዋ’ውን ትኹን ክዝክሩ ስለ-
ዘይክእሉ፡ ምሉእ መዓልቲ ክድቅሱን
ክበልዑን ጥራይ ትርእዮም። ዶክተር
ብሩስ፡ ንሓፈሻዊ ኩነታት እዞም
ሕሙማት ክምርምር ይዞረሉ ኣብ
ዝነበረ እዋን፡ ንገለ ካብ’ቶም ሕሙማት፡
ቆጽሊ ወረቐትን ርሳስን ዓዲሉ፡ ልክዕ
ከም ተማሃሮ ቀዳማይ ክፍሊ ክምህሮም
ድሕሪ ምጅማሩ፡ ኣብ ሓደ ብሕማም
ረሲዕ ንሰለስተ ዓመት ዝተሳቐየ
ሕሙም ዘይንቡር ተርእዮ ተዓዘበ።
ኣብ ዘመነ ህይወቱ፡ ናይ ዝቕመጠሉ
ስፍራ ዕዉት በዓል-ዋኒን ዝነበረ ሃሪ
ሞርን፡ ኣብ’ታ ዝነበረቶ ጥራዝ፡ ቅድሚኡ
ፈቲንዎ ዘይፈልጥ ክእለት ከማዕብል
ግዜ ኣይወሰደሉን። እዚ ሽማግለ፡ ኣብ
ውሽጢ ሒደት መዓልቲ፡ ካብ ሓደ
ተናባዪ ሽማግለ፡ ናብ “ወሃ ዘበለ”
ቀባኣይ ተሰጋገረ። ካብ ተራ ቅብኣ
ውጽእ ኢሉ፡ ሃሪ ሞርን፡ ነቲ ከም በዓል
ቫን ጎግ ዝኣመሰሉ ውሩያት ቀባእቲ
ዝቐብእዎ ዝነበሩ ቅብኣታት ክደግም
ጀመረ። ብዘይካ’ዚ እውን፡ ነቲ ኣብ 19
ክፍለ-ዘመን ገኒኑ ዝነበረ “ተምሳጥነት”
ወይ “Impressionism” ዝበሃል ቅዲ
ቅብኣ፡ ከይተጸገመ ክመልኮ ከኣለ።
ሃሪ ሞርን ዝመርጾም ዝነበረ ዓይነት

ሕብርታት፡ ካብ ናይ ካልኦት ቀባኦ
ዝፍለ ምዃኑ’ዩ ዝንገር። ብፍላይ ሊላን
ብጫን ሕብሪ ኣወሃሂዱ ክነክእ ደስ
ይብሎ ነበረ። ሞርን፡ ድሕሪ ውሑድ
ግዜያት፡ ሕጂ’ውን ብሃንደበት ነቲ ናይ
ቅብኣ ክእለቱ ብምጥፋእ፡ ናብ ሓባራዊ
ባህሪ’ቶም ሽማግለታት ተመልሰ።
ብዙሕ ግን ክጸንሕ ኣይከኣለን፥
ቀልጢፉ ደኣ ሞተ።
* ኣልፎንዞ ክሌሞን፡ ብሕጻንነቱ
እንከሎ ካብ በሪኽ ቦታ ብምውዳቑ፡
ዳርጋ ምሉእ-ብምሉእ ናይ ምዝካር
ክእለቱ ሃሲሱ እዩ። ብዘይ ብእኡ’ውን፡
ህጻን ብምንባሩ፡ ዝኾነ ሞያ ክቖልብ
ዕድል ኣይረኸበን። ሰሪ ማህረምቱ፡
ምስኡ ዝሰዓበ “ኣእምሮኣዊ ነውጺ”
ተሓዊሱዎ ከኣ፡ ከቢድ ተነጽሎ
ጽላሉ ኣንበረሉ’ሞ፡ ኣብ ገዛ ተዓጺኻ
ተለቭዥን ምክትታል ቀንዲ ስርሑ
ኮነ።
ሓደ እዋን፡ ኣልፎንዞ፡ ኣመና ዝፈትዋ
ናይ ሕጻናት ካርቱን ይርእይ ኣብ
ዝነበረሉ እዋን፡ ኣብ’ታ ፊልም ማይ
ዝተራእየ ብዕራይ-በረኻ ምስሊ፡ እናሻዕ
ኣብ ኣእምሮኡ ብምምጻእ ኣጨነቖ።
ንምስሊ’ቲ ብዕራይ-በረኻ ክቐርጽ፡
ለይትን-መዓልትን ሓዳሩ ምስ ጭቃ
ዝኾነ ኣልፎንዞ፡ ኣብ መወዳእትኡ
ሰለጦ - ቅርጻ ናይ’ቲ ብዕራይ በረኻ
ንኽሃንጽ ምብቅዑ።
ኣብ’ዚ እዋን፡ ኣልፎንዞ ክሌሞን፡
ወላ’ኳ ዓውዲ ቅርጻ ብዓለም-ለኻዊ

ኣንበሳ ወይ ነብሪ ኮፍ ኢሉ ምርኣይ
ካብ መለለይ ዱባይ እናዀነ ይመጽእ
ኣሎ። እቲ ዘገርም እዞም እንስሳታት
ኣይጓድኡን’ዮም።

ደረጃ መጠናዊ ድኻም ኣጋጢምዎ
ምህላዉ ክሃብብ እንተ ዘይከኣለ፡
ብብቕዓቱ ግን ማዕረ’ቶም ዓበይቲ
ዝበሃሉ ቀራጾ ክስራዕ ክኢሉ ኣሎ።
ብፍላይ ኣብ ገለ እዋን፡ ንዝኾነ ቅርጻ
ብሰለስተ ርእየታዊ መንገዲ (3D)
ክቐርጾ ኣይእገምን።
ምስ ናይ ኣልፎንዞ ብዝመሳሰል
መንገዲ፡ ኦርላንዶ ሰረል፡ ዓሰርተ ዓመት
ጥራይ መሊኡ እንከሎ፡ ኣብ ጸጋማይ
ሸነኽ ርእሱ ከቢድ ጎርጺ ኣጋጠሞ።
እዚ ማህረምቲ፡ ንኦርላንዶ ረሰል ናብ
ካልእ ኣንፈት እዩ መሪሕዎ። ረሰል፡
ኣብ’ዚ እዋን፡ ቅድሚ ማህረምቱ ኣብ
ዝነበረ እዋን ቁልዕነቱ ንዘጋጠሞ ነገር
ሓንቲ’ኳ ከየትረፈ ክዝክር ይኽእል።
እቲ ዝያዳ ዘገርም ግን፡ ኣብ ልዕሊ
ኩነታት ኣየር ዘጥረዮ ናይ ምዝካር
ብርቅነት እዩ። ቅድሚ’ታ ዝተሃርመላ
መዓልቲ፡ ኣበየናይ ግዜ ዝናብ ወቒዑ?፡
መዓስከ ዋር-ዋር እትብል ጸሓይ
ውዒላ?፡ መሬት ዘንጎድጐደ በርቂ
ዝወደቐሉ ዕለት ክንደይ ነይሩ?፡
ብምሒር ቁሪ ጉንፋዕ ዝነገሰሉ እዋንከ
ትዝክርዶ?፡ ንዝብሉ ሕቶታት ክምልስ
ግዜ ኣይበልዕን።
ክሳዕ ሕጂ ኣጋጢሞም ዘለዉ ተርእዮ
“ቅጽበታዊ ሊቅነት”፡ ንምርምራዊ
መዳይ መንገዲ ዝጸርጉ ውሑዳት
እምበር፡ ብብዙሕ መጠን ኣይተራእዩን
ዘለዉ።

ዳኒኤል ጊላይ

ሓዳስ ኤርትራ መበል 29 ዓመት ቁ.172 20 መጋቢት 2020 - ገጽ 6

ኣብዚ እዋን’ዚ፡ ብፕላስቲክ ዝተሰርሑ
ዝተፈላለዩ ዓይነት ፍርያት፡ ኣብ ዕዳጋ
ክሽየጡን ተዓዲጎም ኣብ ኣገልግሎት
ክውዕሉን ንዕዘብ ኣለና። ዋጋኦም
ካብ ካልእ ዝሓሰረ ብምዃኑ ድማ፡
ብፕላስቲክ ዝስርሑ ፍርያት ኣዝዮም
ብዙሓት ኢዮም። ብተወሳኺ፡ ፕላስቲክ
ከም ዕንጸይቲ ዘይምሽምሽን ከም ሓጺን
ዘይምርትን ኮይኑ፣ ዝተፈላለየ ሕብሪ’ዩ
ዘለዎ። እንሰትየሎም ኩባያታት፡ ደጋዊ
ሽፋን ኮምፕዩተር፡ ከምኡ’ውን እንለብሶም
ክዳውንቲን እንወድዮም ጫማታትን ከም
ኣብነት እንተርኢና ኩሎም ብፕላስቲክ
ዝተሰርሑ ኢዮም።
ፕላስቲክ ግን እንታይ’ዩ? ገለ ሰባት
ንፕላስቲክ - ተሪር ከም እምኒ፡ ሓያል
ከም ኣቻዮ፡ ንጹር ከም ጥርሙስ፡ ፈኲስ
ከም ዕንጸይቲ ከምኡ’ውን ተመጣጢ ከም
ጎማ ክብሉ እዮም ዝገልጹዎ። ፕላስቲክ፡
ዝበዝሕ ግዜ ከም ዘይቲ፡ ከሰልን ባህሪያዊ
ጋዝን ብዝኣመሰሉ ናብ ከውሒ ዝተለወጡ
ኣሰር ተኽልን እንስሳን ዝማዕበለ ነዳዲ
(ፎሲል ፊዩል) ኢዩ ዝስራሕ። ቀንዲ
ባእታታት ከምዚኦም ናይ ዝኣመሰሉ
ዓይነት ነዳዲ ድማ፡ ሃይድሮጅን ከሚካልን
ካርቦንን ኢዮም። ፕላስቲክ እምበኣር፡
ነዞም ተቓጸልቲ ባእታታት፡ ካልእ ከሚካል
ብምውሳኽ እዩ ዝፈሪ።
ፕላስቲክ ዝብል ቃል “ፕላስቲኮስ”
ካብ ዝብል ናይ ግሪኽ ቃል ዝተወስደ
ኮይኑ፣ ትርጉሙ ቅርጺ ንምውጻእ ምቹእ
ዝኾነ ማለት ኢዩ። ፕላስቲክ ክብደቱ
ፈኲስ፡ ማይ ዘየሕልፍ፡ ከሚካል ዝጻወር
ኮይኑ፡ ብዝተፈላለየ ሕብሪ ክፈሪ ይኽእል።
ዛጊት ልዕሊ 50 ዓይነት ፕላስቲክ
ኣብ ፍርያት ክውዕሉ ከለዉ፣ ካልኦት
ድማ ኣብ ምምዕባል ይርከቡ። ልክዕ
ከም ሓጺን ፕላስቲክ’ውን ዝተፈላለየ
ደረጃታት’ዩ ዘለዎም። ንኣብነት ናይሎን
- ብጠባዩ፣ ዋጋኡን መስርሕ (ኣገባብ)
ፍርያቱን ካብ ካልእ ፕላስቲክ ዝተፈልየ
ኢዩ። ብተወሳኺ ፕላስቲክ ከም ሓጺን
ክተሓዋወስ ይኽእል። ሙቐት ዝጻወር
ፕላስቲክ ከኣ ብምትሕውዋስ ዝተፈላለዩ
ዓይነት ፕላስቲክ’ዩ ዝስራሕ። ንፕላስቲክ
ካብ ሓጺንን ጥርሙስን ዝፈልዮ ከኣ
ተመጣጢ ባህሪ ንኽህልዎ ዝገብር ነዊሕ
ሞለኲል ዘለዎ ምዃኑ ኢዩ።
ፕላስቲክ ንዘመናዊ ሂወት ወዲ ሰብ
ኣዝዩ ኢዩ ዘገድስ። እንድቅሰሉ ፍርናሽን
መተርኣስን፡ እንሽፈኖ ኮቦርታ፡ ንግሆ ምስ
ተንሳእና እንወድዮ ሸበጥ፡ እንዝውራ
መኪና፡ እንጽሕፈላ ኮምፕዩተር፡ መግቢ
ንምስራሕን ንምቕራብን እንጥቀመሎም

መሳርሒታት ክሽነ፡ እንዘናግዓሎም ነገራት
ይኹኑ እንቕመጠሎም ኣባይቲ ናይ
ፕላስቲክ ባእታ ዝሓዙ ኢዮም። ንኣብነት
ኣብ ኣካላት ሓንቲ መኪና 136 ኪሎ
ግራም ፕላስቲካዊ ትሕዝቶ ክህሉ ከሎ፣
እዚ ድማ ካብ ጠቕላላ ክብደት ናይታ
መኪና 12 ሚእታዊ ይሽፍን።
ብሓፈሻ ኣብዚ እዋን ፕላስቲክ
ዘይሕወሶ ዝኾነ ፍርያት የለን እንተተባህለ
ምግናን ኣይኮነን። ብምዃኑ ኣብ ፍርያተን
ፕላስቲክ ዝጥቀማ ኢንዱስትሪታት
ኣዝየን ብዙሓት ኢየን። ኣብ ስራሕ
መኪና፡ ኢንዱስትሪ ጠፈር፡ ስራሕ
ህንጻ፡ ምዕሻግ ፍርያትን ኤሌትሪካዊ
ኢንዱስትሪን፡ ፕላስቲክ ብሰፊሑ’ዩ
ዘገልግል። ብፍላይ ከም ሚሳይላትን
ሮኬታትን ዝኣመሰሉ ስትራተጂያዊ
ወተሃደራዊ ኣጽዋር ንምፍራይ፣ ፕላስቲክ
ኣገዳሲ ባእታ ኢዩ። ብዘይካ’ዚ ፕላስቲክ
ኣብ ኢንዱስትሪ ጥዕና፡ ሕክምናዊ
መሳርሒታት ከምኡ’ውን ኣብ ምስራሕ
ኣርተፊሻል ስኒ፡ ናይ ዓይኒ ለንስን ካልእን
ንምፍራይ የገልግል።
ፕላስቲክ ኣብ ልዕሊ ሓጺንን ዕንጸይትን
ብልጫ’ኳ እንተሃለዎ፣ ገለ ጉድኣት’ውን
ኣለዎ። ገለ ፕላስቲክ ክቃጸል ከሎ፣
መርዛም ትኪ’ዩ ዘውጽእ። ፕላስቲክ
ክሳብ 288 ዲግሪ ሰንቲ ግሬድ ሙቐት
ከምዝጻወር ኮይኑ’ኳ እንተተሰርሐ፣
ብሓፈሻ ልዑል ሙቐት ኣብ ዘለዎ
ኩነታት ፕላስቲክ ምጥቃም ተመራጺ
ኣይኮነን። ብተወሳኺ ፕላስቲክ ብዘለዎ
ነዊሕ ሞለኲል ብቐሊሉ ናብ ዝነኣሰ
ባእታ ስለዘይደቅቕ፣ ፕላስቲክ ምድርባይ
ደረቕ ጐሓፍ’ዩ ዝፈጥር።
ገለ ፕላስቲካት ካብ ናይ ተኽሊ ዘይቲ
ዝስርሑ’ኳ እንተኾኑ፣ ዝበዝሑ ግን ናብ
ከውሒ ብዝተለወጠ ኣሰር ተኽልን
እንስሳን ዝማዕበለ ነዳዲ (ፎሲል ፊዩል)
ኢዮም ዝስርሑ። እዚ ሃይድሮ ካርቦን

ዝሓዘ ንጽል ሂወታዊ ሞለኲል (ሞኒመር)
ኣብ መወዳእታ ነዊሕ ሰንሰለት ካርቦን
ዘለዎ ፖሊመር ዝተባህለ ውሁድ ዓይነት
ከሚካል ይፈጥር። እቲ ፖሊመር ናይ
ምፍጣር መስርሕ ድማ ፖሊመራይዘሽን
ተባሂሉ ይጽዋዕ። እዚ ከሚካላዊ
ትሕዝቶ’ዩ እምበኣር ፕላስቲክ ንሙቐት
ዝህልዎ ተጻዋርነት ዝውስን።
ብሓፈሻ ኢንዱስትሪ ፕላስቲክ፣ ዒንዲዳ
ናብ ፕላስቲካዊ ፍርያት ንምቕያር ኣብ

ዝግበር መስርሕ’ዩ ዝምርኮስ። ፕላስቲክ
ንምፍራይ ድማ ዝተፈላለየ መስርሕ
ምጥቃም ይከኣል። ኣብ ነፍስ ወከፍ
መስርሕ ከኣ ነቲ ዕንዲዳ ናብ ዝተፈላለየ
ቅርጺ ንምቕያር ክፈኵስ ወይ ናብ ፈሳሲ
ክልወጥ ከምዘለዎ ሰብ ሞያ ይገልጹ።
ኣብ መላእ ዓለም ኣብ ነፍስ ወከፍ
ዓመት ኣማኢት ሚልዮናት ቶን ናይ
ፕላስቲክ ጐሓፍ’ዩ ዝድርበ። ኣብ ኣመሪካ
ጥራሕ ካብቲ ዓመታዊ ዝድርበ 210
ሚልዮን ሜትሪክ ቶን ጐሓፍ፣ እቲ 10.7
ሚእታዊት ፕላስቲክ ኢዩ። ንመጕሓፊ
ተባሂሎም ዝተዳለዉ ጎዳጉዲ ቀልጢፎም
ስለዝመልኡ ድማ በብእዋኑ ሓደስቲ
ጎዳጉዲ ክኰዓቱ ግድን’ዩ። እቲ ኩነታት
ብኸምኡ ክቕጽል ስለዘይክእል ግን
ካልእ ኣማራጺ ምድላይ ዝሓሸ ምዃኑ’ዩ
ዝሕበር። ገለ ካብቲ ናይ ፕላስቲክ ጐሓፍ
ንምውሓድ ክዉሰድ ዘለዎ ስጉምቲ፣
ሃልኪ ፕላስቲክ ምውሓድ፡ ብታህዋስያን

ዝምሽምሽ (ባዮዲግረዳብል) ፕላስቲክ
ምጥቃም፡ ከምኡ’ውን ፍርያት ፕላስቲክ
ዳግማይ ምምስራሕ ምዃኑ ሰብ ሞያ
ይመኽሩ።
ብዘይካ’ዚ ኣብ ሓደ ብፕላስቲክ

ዝስራሕ ፍርያት ዝውዕል ዓቐን ፕላስቲክ
ምውሓድ (Source Reduction)
ብፕላስቲክ ክስዕብ ንዝኽእል ብከላ ኣብ
ምውሓድ ተራ ኣለዎ። ንኣብነት ርጕዲ
ናይቶም ዝስርሑ ፍርያት ፕላስቲክ
ከምዝቐጥን ብምግባር፣ ርስሓት ፕላስቲክ
ምውሓድ ይከኣል። ካብዚ ብምብጋስ
ገለ ሃገራት ኤውሮጳ ብቐሊሉ ዳግማይ
ዘይምስርሑ ኣብ ምዕሻግ ፍርያት
ዝውዕሉ ፕላስቲክ ንምትራፍ ዘኽእል
ሓሳብ ኣብ ምቕራብ ይርከባ።
ፕላስቲክ ብሰንክ’ቲ ዘለዎ ሞለኲላዊ
ርግኣት፣ ብቐሊሉ ናብ ዝደቐቐ ባእታ
ኣይሰባበርን’ዩ። ብምዃኑ ፕላስቲክ
ካብቶም ብቐሊሉ ዝምሽምሹ ነገራት
ኣይኮነን። ነዚ ብምርዳእ ተመራመርቲ
ብባክተሪያን ብናይ ጸሓይ ብርሃንን
ዝበታተን ዓይነት ፕላስቲክ ንምምዕባል
ኣብ ምጽዓር ይርከቡ። እዚ ምብትታን
ግን እቲ ፕላስቲክ ገና ኣብ ኣገልግሎት
ከሎ ንኸይከውን ጥንቃቐ የድሊ።
ካልእ ኣገባብ ምእላይ ጐሓፍ ምቅጻል
ኢዩ። ከም ፕላስቲክ ዝኣመሰሉ ድሩቓት
ረስሓት ድማ ከምዝቃጸሉ ክግበር
ይከኣል። እቲ ርስሓት ናብ ሓሙኽሽቲ
ምስ ተቐየረ ዝሕዞ ቦታ፣ ካብቲ ቅድሚ

ምንዳዱ ዝሕዞ ዝነበረ ቦታ ዝወሓደ’ዩ።
ምቅጻል ፕላስቲክ ግን ጎዳኢ ኣየር ናብ
ህዋ ስለዝተፍእ ብከላ የስዕብ። ንኣብነት
ገለ ትካላት ፕላስቲክ ወይ ፕላስቲካዊ
ትሕዝቶ ዘለዎ ጐሓፍ፣ ሕጡብ
ንምፍራይ ከም ጸዓት ከምዝጥቀማሉ
ይፍለጥ። እዚ ኩነታት ንኣከባቢ
ብሕማቕ ሽታን ትክን ብምሽፋን ኣብ

ልዕሊ ኣከባቢ ጉድኣት የስዕብ። ብፍላይ
እዞም ትካላት ህዝቢ ኣብ ዝነብረሎም
ከባቢታት እንድሕር ኮይኖም፣ ዘስዕቡዎ
ሃስያ ቀሊል ኣይኮነን።
ዳግመ ምምስራሕ ፕላስቲክ’ውን
ተወሳኺ ኣገባብ ምእላይ ደረቕ ጐሓፍ
ኢዩ። እንተኾነ ኣብ ኣገልግሎት ዝወዓለ
ፕላስቲክ ምእካብን ምምማይን፣ ገንዘብን
ግዜን ዝሓትት ስራሕ ኢዩ። ምስ ካልእ
ክወዳደር ከሎ’ውን ዳግማይ ተመስሪሑ
ኣብ ኣገልግሎት ዝውዕል ፕላስቲክ
ኣዝዩ ውሑድ ኢዩ። ንኣብነት ኣብ
ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ 27
ሚእታዊት ካብ ፍርያት ኣለሚንዩም፣ 45
ሚእታዊት ፍርያት ወረቐት ከምኡ’ውን
23 ሚእታዊት ካብ ፍርያት ወረቐት
ዳግማይ ክምስራሕ ከሎ፣ ካብ ፍርያት
ፕላስቲክ ዳግማይ ተመስሪሑ ኣብ
ኣገልግሎት ዝውዕል ፕላስቲክ ግን 5
ሚእታዊት ጥራሕ ኢዩ። እዚ ከኣ ኣዝዩ
ብዙሕ ናይ ፕላስቲክ ጐሓፍ ይድርበ
ምህላዉ’ዩ ዘመልክት።
ፍርያት ፕላስቲክ ዳግማይ
ንምምስራሕ፣ ርእሱ ዝኸኣለ ኣገባብ’ዩ
ዘለዎ። ፈለማ እቲ ፕላስቲክ ካብቲ

ዝተጓሕፈሉ (ዝተደርበየሉ) ቦታ

ፍርያት ፕላስቲክን ኣከባቢን ከምዝእከብ ይግበር። ብድሕሪኡ

ዝተፈላለዩ ኣገባባት ብምጥቃም
ብዓይነቱ ይምመ። ኣብዚ እዋን ፕላስቲክ

ብዘመናዊ ኣገባብ ንምምማይ ዝሕግዙ
መሳርሒታት’ኳ እንተሃለዉ፣ ዛጊት ግን
ፕላስቲክ ከምቲ ዝድለ ብዓይነቶም
ንምፍላይ ኣይተኻእለን ዘሎ። እንተኾነ
ፕላስቲክ ብሕብሮም፣ ዘለዎም ጻዕቅን
ከሚካላዊ ትሕዝቶን ንምምማይ
ተበጺሑ ዘሎ ምዕባለ ኣቃሊልካ ዝረአ
ኣይኮነን።
ፕላስቲክ ብዓይነቶም እንድሕር
ዘይተፈልዮም፣ ዳግማይ ኣብ ዝምስርሑሉ
ግዜ ብቕዓቶም ክንኪ ከምዝኽእል’ዩ
ዝሕበር። ብኡ መጠን ድማ ኣብ ዕዳጋ
ዝህሉዎም ዋጋን ጠለብን ይጎድል። ካልእ
ንብቕዓት ናይቲ ዳግማይ ዝምስራሕ
ፕላስቲክ ዘጉድሉ ረቛሒታት፣ ፈለማ
ክስራሕ ከሎ ኣትሒዙ ጉድለት ምስ
ዘይጸንሖ ወይ ድማ ዳግማይ ኣብ
ዝምስራሓሉ እዋን ካልእ ከሚካል
ምስ ዝሕወሶ ኢዩ። ንኣብነት ዳግማይ
ብዝተመስረሐ ፕላስቲክ ዝፈሪ ቢያቲ

(ኮንተይነር) ንመትሓዚ መግቢ ክኸውን
ተመራጺ ኣይኮነን። ኣብ ክንዳኡ
ንመንጸፍ፡ መትሓዚ ዘይቲ ሞተረ፡
መትሓዚ ጐሓፍን መጠቕለሊ ሳምናን
ክኸውን ይኽእል።
እዚ ግን ብድሌት ጥራይ ዝግበር
ኣይኮነን። ሃገራት ኣብ ዳግመ ምምስራሕ
ዝጥቀማሉ ንምዕቃብ ባህሪያዊ ጸጋ
ዝምልከት፡ ናይ ገዛእ ርእሰንን ናይ ሓባርን
መምርሒታት ከምዘለወን ይፍለጥ።
ሓደ ካብኡ እቲ ኣብ 1988 ዝተመስረተ
ዓለም - ለኻዊ ማሕበር ኢንስቲትዩት
መትሓዚ ፕላስቲክ (ፕላስቲክ ቦትል)
ኢዩ። እዚ ማሕበር ፕላስቲክ ብዓይነቶም
ንምፍላይ ዝሕግዝ ስርዓት ኣውጺኡ
ኣብ ምስራሕ ይርከብ።
ዳግመ ምምስራሕ ፕላስቲክ
ንምትብባዕ ኣብ ታሕተዋይ ክፋል
ናይ ዝበዝሑ ጎማታት ፕላስቲክ
ምልክት ኣሎ። ኣብቲ ምልክት ድማ፡
ነቶም ፕላስቲክ ብዓይነቶም ንምፍላይ
ዝሕግዝ ናይ ቁጽሪ ሓበሬታ ኣሎ። እዚ
ቁጽሪ ትሕዝቶ ናይቲ ፕላስቲክ እውን
ስለዝገልጽ፡ ኣብ ዳግመ ምምስራሕ
ኣገዳስነት ኣለዎ።

ይቕጽል

ሳልማን ስራጅ

ሓዳስ ኤርትራ መበል 29 ዓመት ቁ.172 20 መጋቢት 2020 - ገጽ 7

ማሰ ማለት ዝዀነ ነገር ምስ ተዓዘብካ፡
ኣቐዲምካ ከይሓሰብካ ማለት ብሃንደበት
ናብ ሓሳብካ ዝመጽኣካ ጥበባዊ ኣዘናትዋ
መልእኽቲ እዩ። ኣብ ሃገርና፡ ሓያለ
ማሰኛታት ኔሮም’ዮም። ንሎሚ ሓንቲ
ብፍሉጥ ማሰኛ ዝተደርሰት ንደቂንስትዮ
ትገልጽ ማሰ ከነቕርብ።
ሓደ ግዜ ደግያት ማሕራይ ናብ መርዓ
ምስ ወረዱ፡ ንዘርኣይ ሓየሎም - ድግሳ፡ ነዚ
ማሰስ ኣቐዲምኩም ሓሲብኩም ዲኹም
እትብልዎ ወይ ሽዑ ይመጽኣኩም በልዎ?
ኣቐዲምና ኣይኰናን ንሓስቦ፣ ሽዑ’ዩ
ብድንገት ዝመጽኣና በልዎ። ኣብ ዳስ ምስ
ኣተዉ፡ በል ሃየ ነዘን ዝዓለላልካ ኣንስቲ
ኣዀርየን በልዎ። ሽዑ፡ ዘርኣይ ሓየሎም፡
ካብ’ቲ ተቐሚጦሞ ዝነበሩ መንበር
ብድድ ድሕሪ ምባልን፡ ነጸላኦም ድሕሪ
ምውንዛፍን፡ ከምዚ ክብሉ ማሰ በሉ-
“ኣታ እዚኣተን፡ እዚኣተን
ንጻዕዳ ጣፍ ይገብርኦ ናተን
ነታ ላሕሚ ይገብራኣ ናተን
ነቲ ብዕራይ ይገብርኦ ናተን
ነቲ በቅሊ ይገብርኦ ናተን
ነቲ ብረት ይገብርኦ ናተን
ነቲ ሽመት ይገብርኦ ናተን
ካብ ቱርኪ ዝኸፍእ ግዝኣተን
ካብ መጋዝ ዝበልሕ ኮራርምተን
ኣንበሳዶ ትኣስር ኣብ እቶን
ውሒዝ ማይ ተከዘ ይጠማመተን
ምኩሕ እንተሎ ንዓንዶ ከማይ
ይፈትን”
ዎየን ኣንስቲ፡ ነዚ ሰሚዐን ምስ ኮረያ፡
ደግያት ማሕራይ ሃየ ሕጂ ኸኣ ኣስሕቀን
በልዎም፡
“ክዛረቐን እየ ክጻወተን
በዓል ንጉስ ዝወልዳ ንሳተን
በዓል ራእሲ ዝወልዳ ንሳተን
በዓል መዃንንቲ ዝወልዳ ንሳተን
በዓል ኣቡን ዝወልዳ ንሳተን
ነቶም ካህናት ዝወልዳ ንሳተን
ብዓንተቦ ማርያም ዝቐብኣተን
ዓዲኸ ኣይሰላምን ብዘይካተን” በለን፡
ድሕሪ’ዚ ዓለላሉ ይበሃል።

ምንጪ፡ መጽሓፍ ማሰን ኣውሎን

ተወሳኺ…

ማሰ ንደቀንስትዮ!

ቢሊ ጂን ኪንግ - “ንግስቲ ዋናጩ”

1.ኣይስላንድ፡ 44 ሚእታዊት ሚንስተራት ናይ ሃገረ ኣይስላንድ ደቂንስትዮ’የን። ኣብ
ዝሓለፈ ሓምሳ ዓመት’ውን ንኣስታት 20 ዓመታት ሃገረ ኣይስላንድ ብደቀንስትዮ’ያ
ትምራሕ ኔራ።
2. ፊንላንድ፡ ብፖለቲካውያን ደቂንስትዮ ዝተዓብለለት ሃገር’ያ። እዚ ከኣ፡ ከባቢ 66
ሚእታዊት ጽፍሕታት ስልጣን ብደቂንስትዮ ዝተዓብለለ’ዩ።
3.ኖርወይ፡ ግሮ ሃርለም ንዓሰርተ ዓመት ንኖርወይ ዝመርሐት ጓለንስተይቲ’ያ። ካብ ሰበ-ስልጣንን ፖለቲካውያንን ኖርወይ፣ ፍርቂ ቦታ ንደቂንስትዮ ዝተሓዝአ’ዩ።

ኣብ ኩሉ ከም

ኩሉ’ያ!
ኣብቲ ጸላም ውሻጠ ናይ ስንፍና
ዕርዲ
ስቕታ ዝነገሶ ቅጽዓት ብዘይፍርዲ
መሰል ተዀኒና መዋእል ከተማስን
በኺኑ ዕድላ
የኽትም ኢላቶ ልሳን ፍትሒ
ሰውራ
ኣምር ማዕርነት ፈጽሚ ንሓርነት
ኣመስኪሩ ሓይላ
ባሕሪ ልቦናኣ ዋልታ ንህይወታ
ፍናን እያ እትዕድል እምንቶ
ተጎልቢታ
ብመግቢ ንቕሓት ፈዊሳ ድኻማ
ብደምን መስዋእትን ሓጺባ ሕማማ
ኣብ ጽላል ባይቶኣ ዘሚራ ንስማ
ቀንዴል ኮይና ወርሒ ከውታ
መራሒት ኣግእዞ
ኣርዑት ድሕሪት ሰቢራቶ
ማሕልኻታት ጉዕዞ
ሳርማ ጽንዓት’ያ ነባይት ትዕግስቲ
ናይ ታሪኽ ሓርበኛ
ፈተውራሪ ብሌን ዓይኒ ህዝባ ናይ
ውጹዓት ዳኛ
መከራ ዘይስዕራ ንጽባሕ ተቋምት
ብልባ’ያ እትርኢ መዋእል ዘመናት
ቈላሕላሕ ተበለ ስጋዊ ኣዒንታ
ሕልና’ዩ ብርሃን ዘይዓርብ ንያታ
ከም መርከብ ነጋዶ መግባ ካብ
ርሑቕ ትምእርር
ከብዳ ብጥሙዩ ንደቃ ከተድርር
እንጌራ ትህኪት ፍጹም ዘይምልከታ
ብኢዳ ትዓይይ በቲ ዘይጎድል ጸዓታ
ኣደ ማእቶት መሃንድስ ቁጠባ
ዘውዲ ስልጣነ ናይ ስድራ ቤት
ግርማ
ንኽብራ ይኮላዕ ይዶርጓሕ እልልታ
ጣቕዒት ከበሮ ይሰነ ብረምታ
ሓጎስ ይኹን ዘርኢ ልዋም ባህታ
ንፍቕርን ንስኒትን ዘለዋ ሃንቀውታ
ግድን ክቕጽል’ዩ ናይ ዓወታ ዛንታ
ግድን ክቕጽል’ዩ ናይ ዓወታ ዛንታ

ሊድያ ኣንገሶም

ኣይኰንናን ንሓስቦ፣

-

ቕሊ ይገብርኦ ናተን

ወ

፡

ኳንንቲ ዝወልዳ ንሳተን

ኣይስላንድ፡ 44 ሚእታዊት ሚንስተራት ናይ ሃገረ ኣይስላ

ኖርወይ፡ ግሮ ሃርለም ንዓሰርተ ዓመት ንኖርወይ ዝመርሐት

ኣመሪካዊት ቢሊ ጂን ኪንግ ሓንቲ
ካብቶም ብሉጻት ተጻወትቲ ባይታ
ቴኒስ ናይ 20 ክፍለ ዘመን’ያ። 12 ግዜ
ብውልቃ፡ 27 ግዜ ድማ ምስ ጋንታኣ
- ብጠቕላላ 39 ዋናጩ ዝዓተረት ቢሊ፡
ንሽዱሽተ ዓመት ዝበለጸት ጓለንስተይቲ
ተጻዋቲት ባይታ ቴኒስ ናይ ዓለም
ክትከውን በቒዓ’ያ። መጽሄት ‘ታይም’
ድማ ሓንቲ ካብቶም ጸለውቲ ሰባት ናይ
20 ክፍለ ዘመን ምዃና ኣብ ሕታሙ
ገሊጹ’ዩ።
ቢሊ ጂን ሞፊት ኣብ ኣመሪካ

- ግዝኣት ካሊፎርንያ ኣብ 1943
ተወሊዳ። ስድራቤታን ኣሕዋታን ኣብ
ስፖርት ይግደሱ ብምንባሮም፡ ቢሊ ካብ
ህጻንነታ ጀሚራ ኣብ ጸወታታት ስፖርት
ከም ሻኲን ካልእን ክትሳተፍ ጀሚራ።
ኣብ ሻኲ ጽቡቕ ምልከት ዝነበራ ኪንግ
ምስ ካብኣ ብኣርባዕተ ሓሙሽተ ዓመት
ዝዓብያኣ ቈልዑ’ያ ትጻወት ኔራ። ኣብ
መበል ዓስራይ ዓመታ ድማ ምስ ጋንታኣ
ዋንጫ ዓቲራ። ድሕሪ’ዚ፡ ቢሊ ናብ ጸወታ
ባይታ ቴንስ እያ ዘንቢላ።
ቢሊ ድሕሪ ናይ ካልኣይ ደረጃ
ትምህርቲ ምዝዛማ፡ ትምህርታ ንምቕጻል
ናብ ኮለጅ’ያ ኣምሪሓ። ኣብቲ ኮለጅ
ድማ ንሰሙን 100 ዶላር እናተኸፍለት
ንደቂንስትዮ ጸወታ ባይታ ቴንስ ተሰልጥን
ነበረት። እንተዀነ ብሰንኪ’ቲ ኣብ ደማ
ሰሪጹ ዝነበረ ጸወታ ቴንስ፡ ትምህርታ
ብዝግባእ ክትቅጽል ኣይከኣለትን።
ትምህርታ ኣቋሪጻ ምሉእ ኣድህቦኣ ሂባ
ክትጻወት ጀሚራ። ብቕዓታ እናወሰኸ
ብዝኸደ፡ ኣብ ውሽጢ ዓመት ደረጃኣ
ካብ መበል 19 ናብ ራብዓይ ደረጃ ክብ
ኣበለቶ።
ናይ መጀመርታ ኣህጉራዊ ውድድር
ቢሊ ጂን ኪንግ፡ ኣብ 1961 ኣብ
ዊምበልደን ኣብ ዝተኻየደ ኔሩ። ኣብቲ
ብጽምዲ ዝነበረ ጸወታ፡ ምስ ሃንትዝ
ዝተባህለት ካልአይታ፡ ነቲ ውድድር
ክዕወታሉ ክኢለን’የን። ኣብ’ቲ ግዜ’ቲ
ዕድመ ቢሊ 17 ኔሩ። ቢሊ ኣብ መበል 18
ዓመት ዕድመኣ፡ ኣብቲ ግዜ’ቲ ዝበለጸት
ተጻዋቲት ምስ ዝነበረት ማርጋሪት ኮርት’ያ
ኣብ ዊምበልደን ተራኺባ ተጻዊታ። ነቲ
ግጥም ድማ ብዘይጸገም ተዓዊታትሉ።
እቲ ኣጋጣሚ፡ ንማርጋሪት፡ ዝዓበየን ናይ
መጀመርታ ስዕረትን እዩ ኔሩ።
ኣብ 1965 ቢሊ ኣብ ትሕቲ
ኣውስትራልያዊት ኣሰልጣኒት መርቭይን
ሮስ ክትእለ ናብ ኣውስትራልያ ኣቕኒዓ።

ኣብ ቀዳመይቲ ዓመት ሰለስተ ዙርያ
ግጥም ኣካዪዳ። እንተዀነ ኣብ ሓንቲ’ውን
ክትዕወት ኣይከኣለትን። ኣብ ዝቐጸለት
ዓመት ግና ኣብተን ዘካየደተን ሽዱሽተ
ዙርያ ግጥማት፡ ኣብ ኩለን ውድድራት
ክትዕወት ክኢላ። ዝበለጸት ኣመሪካዊት
ተጻዋቲት ኰይና’ውን ተረቚሓ።
ኣብ 1974 ኣብ “ግጥም ኣንጻር
ጾታ (ባትል ኦፍ ሴክስስ)” ብዝብል ስም
ዝፍለጥ ጸወታ ተሳቲፋ። ቦቢ ሪግስ
ቁጽሪ ሓደ ዝበለጸ ተጻዋታይ ካብ ደቂ-
ተባዕትዮ’ዩ ኔሩ። ንጸወታታት ደቀንስትዮ
ዘቆናጽብ ዝነበረ ቦብ፡ ንዝዀነት
ጓለንስተይቲ ክስዕራ ከምዝኽእል
ብትምክሕቲ ተዛረበ። ብድሕሪ’ዚ ምስ
ቦብ ክትወዳደር ንእትኽእል ጓለንስተይቲ
እቲ ውድድር ክፉት ኮነ። ንዕዉት
ናይቲ ውድድር’ውን 100 ሽሕ ዶላር
ሽልማት ተዳለወ። ቢሊ ድማ ምስ ቦቢ
ንኽትገጥም ተዳለወት። ንሓንቲ ካብተን
ብሉጻት ተጻወትትን መተሃላልኽቲ ቢሊ
ዝነበረትን ማርጋሪት ኮርት፡ ክልተ ግዜ
ዝሰዓራ ቦቢ፡ ብምሉእ ርእሰ ምትእምማን’ዩ
ምስ ቢሊ ንምግጣም ናብ’ቲ ውድድር
ኣትዩ። እቲ ጸወታ ኣብ መላእ ዓለም
ብዙሕ ሸፈነ’ዩ ረኺቡ። ኣብ ስታድዩም
30 ሽሕ ህዝቢ ብቐጥታ፡ 90 ሚልዮን
ድማ ካብ ህዝቢ ኣመሪካን ካልእ ሃገራት
ዓለምን ብቲቪ ተኸታቲልዎ። ኣብ
ሰለስተ ዙርያታት ከኣ፡ ቢሊ ንቦቢ 6-4፣
6-3፣ 6-3 ማ ስዒራቶ። ወናኒት 100
ሽሕ ዶላር ድማ ኰነት።
“ናብ ውድድር ቅድሚ ምእታወይ
ብጣዕሚ’የ ፈሪሐ ኔረ፣ ምኽንያቱ
እንተተሳዒረ፡ ኩሉ ሰብ ንጸወታታት
ደቀንስትዮ ኣብ ስፖርት ትሑት
ግምት’ዩ ክህቦ። ስለዚ ክብሪ ደቀንስትዮ
ክትንከፍ’ዩ። ደቂ-ተባዕትዮ፡ ብሰንኪ’ቲ
ዝነበረ ድሑር ኣረኣእያኦም፡ ኣብ ልዕሊ

ደቀንስትዮ ክቕይሩ ኣይከኣሉን ዘለዉ።
ሕጂ ግና ነዚ ናይ ሎሚ ዓወት ብግብሪ
ስለዝረኣይዎ፡ ሕጉስቲ’የ። እዚ መልእኽቲ
ንኹለን ደቀንስትዮ’የ ዘሕልፎ ዘለኹ።
ካብ ደቂ-ተባዕትዮ ኣይትሰንፋን ኢኽን፣
ኣብ ነብስኽን ምትእምማን ይሃልኽን፣
ማዕሪኦም ምዃንክን’ውን ብግብሪ
ኣርእያኦም። ንደቅና’ውን ማለት ኣወዳት
ይኹኑ ኣዋልድ፡ ብማዕረ ነዕብዮም።
ማዕርነት ካብ ህጻንነቶም ንምሃሮም…”
ክትብል ድሕሪ ምዝዛም ናይ’ቲ ጸወታ
ረዚን መልእኽቲ ኣመሓላሊፋ።
ካልእ፡ ኣብ 1972 ኣብ ኣመሪካ ኣብ

ዝተኻየደ ጸወታ’ውን ቢሊ ቀዳመይቲ
ብምውጻእ፡ ተሸላሚት 15 ሽሕ ዶላር
ኰነት። እቲ ዝተዋህባ ሽልማት ግን ካብ
ናይ ደቂ-ተባዕትዮ ዝትሕት’ዩ ኔሩ። ቢሊ
ከኣ፡ እዚ እንተዘይተቐይሩ፡ ንዓመታ
ከምዘይትጻወት ኣፍለጠት። ኣብ 1973
ድማ፡ ኣመሪካ ቀዳመይቲ ሃገር ማዕረ
ገንዘባዊ ሽልማት ንኽልቲኡ ጾታ
ትህብ ኰነት። ቢሊ ወላ’ኳ ካብ ጸወታ
ቴኒስ ልዕሊ 100 ሽሕ ዶላር ኣታዊ
እንተረኸበት እቲ ዝነበረ ዘይምዕሩይነት
ኣተዓዳድላ ገንዘባዊ ሽልማት ግና
ኣየቋረጸን። ድሕሪ ዘካየደቶ ሓያል
ጎስጓስን ጻዕርን ግና ብደረጃ ዓለም
ገንዘባዊ ሽልማት ንዕዉታት ደቀንስትዮን
ደቀተባዕትዮን ጸወታ ባይታ ቴኒስ ማዕረ
ክኸውን ዝብል ውሳነ ኣብ 2007
ጸዲቑ።
ቢሊ ምስ ኣብ ኮለጅ ዝተላለየቶ
ሌሪ ኪንግ ኣብ መበል 20 ዓመታ፡
ኣብ 1965 ተመርዕያ። በዓልቤታ ኣብ
ኩሉ ንጥፈታታ የተባብዓ ከምዝነበረ
ትምስክር። ምስኡ ድማ ኣታዊታቶም
ንጸወታ ቴኒስ ንምትብባዕ ኣብ
ኦክላንድ ንዝነበረት ጋንታ ቴኒስ
ይውፍይዎ ኔሮም። ቀጺሎም ድማ፡
ክልቲኦም ብምዃን “ደቀንስትዮ ኣብ
ስፖርት” ትብል መጽሄት ከተሕትሙ
ጀሚሮም። ብጠቕላላ 265 ጸወታታት
ኣብ ዊምበልደን ብውልቅን ብጋንታን
ዘካየደት ቢሊ ጂን ኪንግ፡ ኣብ ብዙሓት
ደቀንስትዮ፡ ብፍላይ ድማ ስፖርታውያን
ዓቢ ጽልዋ ኣሕዲራ’ያ። ካብ 1965-
1971 ዓመተ ምህረት፡ ንሽድሽተ ዓመት
ኣከታቲላ ዝበለጸት ጓለንስተይቲ ተጻዋቲት
ባይታ ቴኒስ ክትከውን በቒዓ’ያ።
ኣብተን ዝቐጸላ ሰለስተ ዓመታት ከኣ
ናብ ካልኣይ ደረጃ ወሪዳ። ኣብ 1979
ኣብ ዊምበልደን ንሸውዓተ ብሉጻት
ተጻወትቲ ደቀንስትዮ “ክትሕግዘክን
ሓንቲ ሰብ ምረጻ እንተትብሃላ፡ ንመን
ምመረጽክን?” ዝብል ሕቶ ቀሪቡለን፣
ኩለን ድማ “ንቢሊ ጂን ኪንግ
ምመረጽና” ክብላ፡ ነታ ሓበን ደቀንስትዮ
ምዃና ዝገለጸኣ ስፖርታዊት ቢሊ ጂን
ኪንግ መሊሰን።

ካብ ዓበይቲ ክብርታትን

ሽልማታትን ቢሊ

1972፡ ዝበለጸት ተጻዋቲት ባይታ
ቴኒስ ተባሂላ፣ ነቲ ክብሪ ዝረኸበት ናይ
መጀመርታ ጓለንስተይቲ ክትከውን’ውን
ክኢላ።
1973፡ ቀዳመይቲ ፕረሲደንት
ማሕበር ደቀንስትዮ ተጻወትቲ ባይታ
ቴኒስ ኰይና።
1974፡ ቢሊ ነቲ ኣብ’ቲ ግዜ’ቲ ብሉጽ
ተጻዋታይ ዓለም ዝነበረ ቦቢ ስዒራ፡
ኣብ ልዕሊ ደቀንስትዮ ዝነበረ ትሕቱ

ኣጠማምታ ክትቅይርን ተሸላሚት
100 ሽሕ ዶላር ክትከውንን በቒዓ።
1975፡ ሓንቲ ካብቶም ፍሉይ
ኣድናቖት ዘትረፈትን ጸላዊትን
ምዃና መጽሄት ሰቭንቲን ኣብ
ጽሑፋ ኣስፊራ።
2007፡ ማሕበር ስፖርት ደቀንስትዮ፡
ዝበለጸት ጓለንስተይቲ ናይታ ዓመት
ብምባል ረቚሑዋ።
2009፡ ፕረሲደንት ኣመሪካ
ነበር - ባራክ ኦባማ ስለ’ቲ ንመሰል
ደቀንስትዮ ዝተቓለሰቶ፡ ሽልማት
ፕረዚደንት ሸሊሙዋ።

ማርታ ክብሮም

ሓዳስ ኤርትራ መበል 29 ዓመት ቁ.172 20 መጋቢት 2020 - ገጽ 8

ካብ ዓሌታት ኣህባይ ሓደ ዝዀነ
ጎሪላ ኣፍሪቃዊ መበቆል ዘለዎ ኮይኑ
ከም ወዲ-ሰብ ዝመስል ኢድን እግርን
ዘለዎን ኢዱ ካብ እግሩ ዝነውሐን
እንስሳ በረኻ እዩ። ዓሌታት ጎሪላ ናይ
ጎቦታትን ናይ ጎላጕልን ተባሂሎም
ኣብ ክልተ’ዮም ዝምቀሉ። እቶም ናይ
ጎቦታት ጎሪላ ኣብ በረኽቲ ቦታታት
ማእከላይ ኣፍሪቃ፡ ሩዋንዳን ሪፓብሊክ
ኮንጎን ኡጋንዳን ክነብሩ ከለዉ እቶም
ናይ ጎላጕል ድማ ኣብ ጫካታት
ማእከላይን ምዕራብን ኣፍሪቃ ኣንጎላ፡
ካሜሮን፡ ኢኳቶርያል ጊኒን ጋቦንን
ይርከቡ። ፍልልይ ኣብ መንጎ እዞም
ክልተ ዓሌታት ጎሪላ ኣዝዩ ዉሑድ
እዩ። እቶም ናይ ጎቦታት ጎሪላ
ጸጕሮም ነዊሕ ክኸውን ከሎ እቶም
ናይ መታሕት ድማ ሓጺርን ለምሽን
ጸጕሪ ብምዃኑ’ዩ። ብተወሳኺ ኣብ
ዓቐን ግዝፎምን ቁሞቶምን ይፈላለዩ
እዮም። ናይ መታሕት ጎሪላ ቁመቶም
ካብ 1.2 ሜትሮ ክሳብ 1.8 ሜትሮ፣
ክብደቶም ድማ ካብ 68 ኪሎ ግራም
ክሳብ 180 ኪሎ ግራም ይበጽሕ።
እቶም ናይ ጎቦታት ከኣ ቁመቶም
ዳርጋ ምስቶም ናይ መታሕት ሓደ
ዓይነት ክኸውን ከሎ፡ ክብደቶም ግና፡
ካብ 135 ኪሎ ግራም ክሳብ 220
ኪሎ ግራም ይበጽሕ።
ጎሪላ ብጕጅለ ዝንቀሳቐሱ ኰይኖም፡
ዕስለ ወይ ጭፍራ ይበሃሉ። ሓንቲ
ጭፍራ ዝበዝሐ ክሳብ 50 ኣባላት
ክህልዉዋ እንከለዉ፡ እታ ዝወሓደት
ከኣ ክሳብ 2 ኣባላት ይህልዉዋ።
ጎሪላ ምስ ሰባት መረዳድኢ ዝዀኖም
ብምልክት ዝግበር ምልውዋጥ ሓበሬታ
ዝኽተሉ እንስሳ እዮም።
ኣብ ዝተፈላለየ እዋን ጎሪላ
ሓደገኛታት እዮም። ዝበዝሕ ግዜ ጎነጽ
ክገብሩ እንከለዉ ንሓድሕዶም’ዮም
ዝበኣሱ። ኣብ ሓንቲ ጭፍራ ጎሪላ፡ ኣብ
ሕቖኡ ሓሙክሽታይ ሕብሪ ዘለዎ ሓደ
እኹል ጎሪላ ኣሎ። እዚ ጎሪላ እዚ ነተን
ኣብዛ ጭፍራ ዘለዋ ኣንስትዮን ናኣሽቱ
ጎሪላታትን ናይ ምምራሕ ሓላፍነት
ይሽከም። ሓደ ጭፍራ ጎሪላ ክሳብ
41 ትርብዒት ኪሎሜትር ዝኸውን
ግዝኣት ይውንን።
ጎሪላ ብኣተሓሳስባ ብልሕ ዝበለ’ዩ።
ከመይ’ሲ ካብ ካልኦት እንስሳታት
ፍልይ ብዝበለ፣ ናይ ሕሉፉን መጻእን
ይሓስብ፡ ስድራቤታዊ ምትሕልላይ
የርኢ፡ ሕብሪ የለሊ፡ ይሓዝንን
ይስሕቕን፡ ከምኡ ድማ መሳርሒታት
ዝጥቀም ዓይነት እንስሳ ስለዝዀነ። በዚ
ከኣ፡ ድሕሪ ወዲ ሰብ ዝበልሕ እንስሳ
ተባሂሉ ይግለጽ።
ንመጀመርታ ግዜ ናይ በረኻ ጎሪላ
ብተመራመርቲ እንስሳታት ክርከቡ
ከለዉ፡ ናብ ካሜራ ዘይቀርቡ እዮም
ኔሮም። ድሕሪ ግዜ ኣብ መካነ
እንስሳታት ምስ መጽኡ ግን ባህሪ
ሰብ ኣጽኒዖም ናብ ሰብን ካሜራታትን
ክቐርቡ ጀሚሮም። ጎሪላ ክዛረብ እኳ
እንተ ዘይከኣለ “ኮኮ’’ ዝበሃል ቃል ከም
ዘረባ ከምዘማዕበለ ተመራመርቲ ስነ-
እንስሳ ብዝወሰድዎ መጽናዕቲ ምርኩስ
ብምግባር ይሕብሩ።

ጎሪላ በላዕቲ ሳዕሪ እዮም። ከም
ፍረታት፡ ኣሕምልቲ፡ ሰራውር ገረብ፡
ኣቝጽልቲ ገረብ ይበልዑ። ደቀቕቲ
እንሳታትን ሓሳኹን እውን ክረኽብዎም
ከለዉ ኣየናሕስዩሎምን እዮም። ሓደ
እኹል ጎሪላ ኣብ መዓልቲ ክሳብ 18
ኪሎ ኣቑጽልቲ ክምገብ ይኽእል።
ነዚ ንምብላዕ ድማ ክሳብ ክልተ ሰዓት
ይወስደሉ። ጎሪላ፡ ካብ ቀላያት ወይ
ሩባታት ወሪዶም ማይ ምስታይ ብዙሕ
ዘገድሶም ኣይኰነን፣ ምኽንያቱ ካብቲ
ዝበልዕዎ ቆጽለ-መጽሊ ጠልን ኣውልን
ስለዝረኽቡ ማይ ኣብ ምስታይ ግዜ
ኣየሕልፉን’ዮም።
ጎሪላ ንሓንቲ መዓልቲ ዝተፈላለየ
ስራሓት እዮም ዝምድቡላ። ንግሆን
ምሽትን ናይ መግቢ ምምእራር
ግዜ ክኸውን እንከሎ ቀትሪ ሓጻር
ድቃስ ቀም የብሉ ወይ’ውን መምስ
ኣንስቶም ይዘናግዑ። ምሸት ድማ
ኣብታ ብቖጽሊ ዝሰርሑዋ መጻወቲት

ሰለል ትመስል ሰኪዐት የዕርፉ። እቶም
ናኣሽቱ ጎሪላታት መደቀሲኦም ኣብ
ገረብ ዝተሰርሐ ሰኪዔት ክኸውን ከሎ
እቶም ኣረግቶት ግን፡ ኣብ መሬት
ዝተሰርሐ ሰኪዔት’ዮም ዝድቅሱ።
ልክዕ ከም ወዲ-ሰብ ድማ፡ ካብ 6 ክሳብ
8 ሰዓታት ይድቅሱ።
ኣንስተይቲ ጎሪላ ክሳብ ንትሸዓተ
ወርሒ ነብሰ-ጾር ትኸውን፣ ዝበዝሐ
እዋን ድማ ሓደ ትወልድ። ናኣሽቱ
ጎሪላታት ካብ 4 ወርሒ ክሳብ 3 ዓመት
ኣብ ሕቖ ኣደታቶም ተሓዚሎም እዮም
ዝጐዓዙ። ካብ 7 ክሳብ 10 ዓመት ምስ
በጽሐት ንጥንስን ሕርስን እኽልቲ
ስለትኸውን ኣብዚ እዋን ነቶም ናይ
ኣዲኣ ጭፍራ ገዲፋ ናታ ጭፍራ
ንምፍጣር ሰብኣይ ኣብ ምድላይ
ትዋፈር። ጎሪላ ኣብ መሮር ክሳብ 35
ዓመታት ክነብሩ ከለዉ ኣብ መካነ
እንስሳታት ድማ ክሳብ 50 ዓመት
ክጸንሑ ይኽእሉ።

ኣቤል ኤፍሬም

ብዛዕባ ጉሪላ. . . .

ልግሲ ንነብስና

ጥቕሚ ኣለዎ

ሓቅታት ኣካላትና

ከም ሰባት፡ ንብጻይና ግልጽ ዘይንብል
እንተደኣ ኴንና፡ ውዒሉ ሓዲሩ ሰላም
ውሽጥና ቀጻልነት የብሉን። ወትሩ፡ ኣብ
ስሰዐን ሃርገፍገፍን ንነብር እንተ ደኣ
ሃሊና’ውን እቲ ሃስያ በብግዜኡ ኣዋህሊልና
ንነብስና ኢና ነጽንሓላ ዘለና። ሰብ ካብ ሰብ
ዝተወልደ ክሳብ ዝዀነ - ኵሉ ማዕረ’ዩ።
እንተዀነ፡ ግዜን ኩነታትን ስለ ዘይጠዓሞ ኣብ
ስእነትን ተጸባይነትን ክወድቕ ይኽእል’ዩ።
ነቲ ዝተጸገመ ትም ኢልና ምርኣይ ግና፡
እቲ ዝኸፍአ’ዩ። እቲ ዝገርም፡ እንስሳታት
ንሕድሕዶም ክተሓላለዉ ከለዉ፣ ካባና ካብ
ሰባት ዝሕሹሉ ግዜ’ዩ መጺኡና ዘሎ። ሰብ
ከይርእዮም ብጸላም መጺኦም ንጽጉማት
ኣብ ምርዳእ ዝዋፈሩ ሰብ ሃብታም ሕልና
ከምዘለዉ ዘንጊዐ ኣይኰንኩን። ብግብሮም
ድማ ኣመና ኢኻ ትምሰጥ። ይብዝሑን
ይሰስኑን። ገለና ድማ ክንሕግዝስ ይትረፍ
ጸላም ተጎልቢብና ካብ ጽጉም ክንምንጥል
ኢና ንጓየ። ዘሕዝን’ዩ!
ልግሲ ማዕረ’ቲ ንልግሰሉ ዘለና ሰብ
ንዓና’ውን ብገንዘብ ዘይትመን ውሽጣዊ
ሩፍታን ዕጋበትን ከምዝፈጥረልና፡ ብመጽናዕቲ
ተረጋጊጹ’ዩ። ብዙሓት ክኢላታት ስነ-
ልቦና’ውን፡ “ክትሕጐስን ጭንቀትካ
ክጐድለልካን እንተደሊኻ፡ ንጽጉም ሃብ!
ንጽጉም ሓግዝ! ንጽጉም ርዳእ…!” ክብሉ
ይመኽሩ’ዮም። ስለዚ፡ ልግሲ ዝህበና ጽቡቕ
ነገራት ካብ ሃለዎ፡ እንታይ ይበሃል ኰይኑ -
ንስዓቦ’ዩ ዝበሃል። ገለ ካብ ረብሓታት ልግሲ፡-
1. ሕጕስ ይገብር፡ ኣብ መንገዲ
ዝረኸብናዮም ለማኖ እታ ንህቦም ትካቦ
ተሐጕሶም’ኳ እንተዀነት ብዝያዳ ግን
ንዓና’ዩ ሓጐስ ዝፈጥረልና። ብግብሪ’ሞ
ንፈትኖ፡ ኣብ ካልኢታት ዘይመልእ ውሽጥና
ሰላም ክዓስሎ’ዩ። ነብስና በቲ ዝገበርናዮ
ግብሪ ክትቀስንን ብሓጐስ ክትፍንጫሕን
ክፍለጠና’ዩ። እዚ ስምዒት ብተፈጥሮ
ዝተዓደልናዮ’ዩ፣ ክንህብ እንከለና ድማ
ብዝያዳ ይበራበር።
2.ጥዕና ይህብ፡ ተመሃሮ ዩኒቨርሲቲ
ሚቺጋን፡ ኣብ 2003 ኣብ ዝገበሩዎ መጽናዕቲ፡
እቶም ንጽጉማት ኣዕሩኽቶም፡ ንዝተወጽዑ
ስድራቤታት፡ ንድኻታትን ኣረግቶትን
ዝሕግዙ ዝነበሩ፡ ምስ’ቶም ዝዀነ ዓይነት
ሓገዝ ክሕግዙ ድሌት ዘይብሎም ተመሃሮ
ምስ ተነጻጽሩ፡ እቶም ዝሓገዙ ካብቶም
ዘይሓገዙ ኣብ ዕድመኦም ብሓምሽተ ዓመት
ዝዛየዱ ኰይኖም ከምዝተረኽቡ ተሓቢሩ። ገለ
ተመራመርቲ’ውን፡ ተጸጊሙ ንዝረኣኻዮ ሰብ
ትልግስ እንተደኣ ኴንካ፡ ዘለካ ሕዱር ጭንቀት

ከምዝንኪ ይገልጹ። ንሳቶም ኣስዒቦም፡ እቶም
ዝልግሱ ካብቶም ዘይልግሱ፡ ብሕማም ጸቕጢ
ደም ናይ ምጥቃዕ ተኽእሎኦም ዝታሓተ
ከምዝዀነ ይሕብሩ።
3. ምትሕግጋዝን ማሕበራዊ ዝምድናን
ይፈጥር፡ ክትህብ ከለና፡ ኩሉ ግዜ ካብቲ
ዝሃብናዮ ሰብ ወይ ድማ ካብ ካልእ ኣካል
ክወሃበና ንጽበ ኢና። እዚ ናይ እንካን ሃባን
መስርሕ እንበኣር፡ ከይተፈለጠና ምስ ሰባት
ዘለና ማሕበራዊ ምትሕግጋዝን ርክባትን
ከምዝምዕብል’ዩ ዝገብሮ። ብተወሳኺ፡
ንዝረኸብናዮ ጽጉም ክንልግሰሉ ከለና፡ “ኣብ
ጎድንኻ ኣለና” ኢና ንብሎ ዘለና። “ኣለናልካ’’
ክንብል ከለና፡ ከም ቃል ክትርጎም ከሎ፡
“ናይ ቀረባ ሓገዝትኻን ቀረብትኻን ኢና’ሞ፡
ኣጆኻ” ንብሎ ኣለና ማለት’ዩ። ስለዚ፡ ምስቲ
ሰብ ዘለና ዝምድና በዚ መጠን ይረጕድ ኣሎ
ክንብሎ ንኽእል።
4. ምስጋና የውህበካ፡ ካብ ዝለገስናሉ
ሰብ ወትሩ ምስጋና ኢና ንሰምዕ። እዚ
ምስጋና እዚ ነቲ ዘውጻእናዮ ከም ዓስቢ
ኮይኑ የገልግለናን ዕጋበት ይፈጥረልናን።
ተመራመርቲ ስነ-ልቦና ከምዝብልዎ፡ ንሓደ
ጽቡቕ ዝገበረ ሰብ ምስጋና ምሃብ፡ ሓጐስ፡
ሓልዮት፡ ዕጋበትን ማሕበራዊ ጥምረትን ከም
ዝፈጥረሉ ይገልጹ። ብፍሉይ ነቲ ትልግሰሉ
ዘለኻ ሰብ ብዓይኒ ፍቕሪ ማለት ኣንጻር ጸታ
ትጥምቶ ምስ እትኸውን፡ እዚ ናይ ምልጋስ
ባህሪኻ ብምስጋና ናይ’ቲ ትልግሰሉ ሰብ
ተደፊኡ ዝለዓለ ሓልዮታዊ ስምዒት ከም
እተጥሪ ይገብረካ። ካልኦት ተመራመርቲ ስነ-
ሕብረተሰብ ድማ፡ ምስጋና ምሃብ ነቲ ለጋሲ
ኣብ ሂወቱ ባህታን መሊሱ ናይ ምልጋስ
ልምድን ከዝውስኽ’ዮም ዝገልጹ።
5. ተመሓላላፊ ባህሪ ይፈጥር፡ ልክዕ ከምዚ
ተመሓላለፍቲ ሕማማት ንብል፡ ልግሲ’ውን
ተመሓላላፊ ጥዕና’ዩ ክንብል ንኽእል ኢና።
ክንልግስ ከለና ከነስተውዕሎ ዘለና በቲ ነውጸኦ
ዘለና ህያብ፡ ኣብ ሕብረተሰብና እጃምና
ስለነበርክት፡ ኣብ ካልኦት ቅንኣት’ዩ ዝፈጥር።
ሓደ ሰብ ክህብ እንከሎ ዝርእዮ ካልእ ሰብ
ኣሎ፣ እዚ ሰብ እንበኣር ድሕሪ ግዜ እታ
ዝረኣያ ልግሲ ናብ ነብሱ ሰጊራ ንሱ’ውን
ክህብ ክጅምር። እዚ ሓድሽ ለጋሲ’ውን ካልእ
ተወሳኺ ሓደስቲ ለገስቲ ሰባት ክውስኽ
እዩ። ከምዚ እናበለ ድማ፡ ልግሲ ካብን ናብን
እናተመሓላለፈ፡ ኣማኢት ኣሽሓት ሰዓብቲ
ወይ ለገስቲ የምጽእ። በዚ ድማ ልግሲ
ተመሓላላፊ ይገብሮ። ስለዚ፡ ወነንቲ ናይ’ዞም
ክብ ኢልና ዝገለጽናዮም ጥቕምታት ልግሲ
መታን ክንከውን፡ ንልግስዶ ንኸውን?።

1. ስንና ሓይሊ ወሲኽና ምስ
እንምውጾ፡ ድሕሪ ቁሩብ ግዜ ሮጾ ናይ

ስንና (ግዳማዊ ሽፋን ስኒ) ሓቒቑ ንውዑይን
ዝሑልን መግቢ ዘይጻወር ይገብሮ።
2. ኣፍና ብተደጋጋሚ ሃህ ነብል
ኢና፣ እቲ ቀንዲ ምኽንያት’ኳ እንተ
ዘይተፈልጠ፡ ንመጠን ሙቐት ኣካላትና
ንምቍጽጻር’ዩ ዝኸውን፡ ይብሉ ስነ-
ፍልጠታውያን።
3. ኣብ ኣካላትና ዘለዉ ሰራውር
ደም ካብ ጫፍ ክሳብ ጫፍ እንተ
ዝዝርግሑ ብንውሓቶም ንዓለምና
ኣርባዕተ ግዜ ምዘሩዋ ኔሮም።
4. ወዲ ሰብ እቲ መንከስ ዘለዎ
እንኮ እንስሳ’ዩ።
5. ከነስተንፍስ ከለና ዝበዝሐ ኣየር
ብሓንቲ መስኮት ኣፍንጫና እዩ ዝወጽእን
ዝኣቱን። ድሕሪ ገለ ሰዓታት ከኣ እታ
ካልአይቲ ተብርያ። ስለዚ፡ ዝበዝሕ ግዜ
ብሓንቲ ኣፍንጫና ኢና ነስተንፍስ
ማለት’ዩ።

6. ኣፍንጫና ክሳብ ሓደ ትሪልዮን
ዝዀኑ ጨናታት ይጨኑ።
7. ክልተ ኮላሊት ኣለዋና፣
ንኽንነብር ግን ሓንቲ ጥራይ እያ
ተገድሰና።
8. መልሓስና ሸሞንተ ንጎት
ሓርማዝ ዝመስል ቅርጺ ዘለዎም
ዝተሓላለኹ ጭዋዳታት ኣለዉዋ።
9. “ኤክስትራኦኩላር’’ ዝበሃል ኣብ
ዓይንና ዝርከብ ጭዋዳ፡ እቲ ካብ ኣካላትና
ዝቐልጠፈ ጭዋዳ እዩ። ኣብ ውሽጢ 50
ሚሊ ሰከንድ ከኣ ንዓይንና ናብ ሓደ
ኣንፈት ከም ዝጥምት ይገብሩ።
10. ዓሸራ ናይ ኢድና፡ ብዘይካ ከም
መለለይን መፍለይን ካብ ሰባት ንጥቀመሉ፡
ክንድህስስ፡ ኢድና ማይ ከይምዑግ፡ ረሃጽ
መሰል ማይ ኣብ ኢድና ከይዓቑሩ እውን
ይሕግዘና’ዩ።
11. ትርግታ ልቢ ሓደ ሰብ፡
ኣብ ምሉእ ዕምሪ ልዕሊ 3 ቢልዮን ግዜ
ይሃርም።

ሓዳስ ኤርትራ መበል 29 ዓመት ቁ.172 20 መጋቢት 2020 - ገጽ 9

ፕሪመር ሊግ ደጊሙ ተናዊሑ
ግጥማት ፕሪመር ሊግ ኢንግሊዝ ክሳብ 30 ሚያዝያ 2020 ክዕጾ ሙዃኑ ፈደረሽን ኩዕሶ
እግሪ ኢንግሊዝ ትማሊ ሓሙስ ኣብ ዝገበሮ ህጹጽ ኣኼባ ወሲኑ። እቲ ፈደረሽን ብዘይካ’ዚ እቲ
ውድድር ክሳብ መወዳእታ ወርሒ ሰነ ዘውዳኣሉ መንገዲ ከናዲ ከም ዝተሰማመዐ ብተወሳኺ
ተፈሊጡ’ሎ።
ፈደረሽን ኩዕሶ እግሪ ኢንግሊዝ ኣቀዲሙ ግጥማት ፕሪመር ሊግ ክሳብ 3 ሚያዝያ 2020 ዕጹው ኮይኑ ክጸንሕ ወሲኑ ምንባሩ ይዝከር። ይኹን’በር መልከፍቲ ኮሮኖ ቫይረስ ኣብ ብሪጣንያ ኣስታት 2,500 በጺሑ ብምህላዉ እቲ ውድድር ንተወሳኺ 40 መዓልታት ዕጹው ኮይኑ ከም ዝጸንሕ ተጌሩ’ሎ።
ላዕለዋይ ተጸዋዒ ኩዕሶ እግሪ ኢንግሊዝ ትማሊ ሓሙስ ኣብ ዝዘርገሖ መግለጺ “ኤፍ ኤ፡ ፕሪመር ሊግ፡ ኢኤፍኤል ከምኡ’ውን ፕሮፈሽናል ውድድር ደቂ ኣንስትዮ ክሳብ 30 ሚያዝያ ክዕጾ’ዩ። ኩሉ ሓሳብና በዚ እዋናዊ ሕማም ምስ ዝተጥቕዑ ወገናት ክኸውን ኣለዋ” ክብል ገሊጹ’ሎ። ፈደረሽን ኩዕሶ እግሪ ኢንግሊዝ ኣብቲ ዘውጸኦ መግለጺ ምስ ማሕበር ኩዕሶ እግሪ ኤውሮጳ ተሓባቢሮም ዋንጫ ኤውሮጳ ናብ 2021 ከም ዝሰጋገር ምግባሮም ናይ ውሽጢ ሃገር ውድድራት ንኽዛዘሙ ባብ ከም ዘርሓወ ብተወሳኺ ሓቢሩ።
ሕጋጋት ፈደረሽን ኩዕስ እግሪ ኢንግሊዝ ዝኾነ ዓይነት ውድድር እንተደንጎየ ክሳብ 1 ሰነ ክውዳእ ኣለዎ’ዩ ዝብል ኔሩ። ይኹን’በር በዚ ኣጋጢሙ ዘሎ ኩነታት እቲ ፈደረሽን ዝኾነ ዓይነት ውድድር ክሳብ መወዳእታ ሰነ ዝዛዘመሉ ኩነታት ክናደ ተሰማሚዑ’ሎ። እዚ ውሳነ ትማሊ ሓሙስ ወከልቲ ኩለን ጋንታታት ፕሪመር ሊግ ብመንገዲ ቪዲዮ ኮንፈረንስ ድሕሪ ዝገበርዎ ዝርርብ’ዩ ተበጺሑ ዘሎ። ግጥማት ፕሪመር ሊግ ድሕሪ’ቲ ብ9 መጋቢት ሌስተር ንኣስቶንቪላ 4ብ0 ዝሰዓረትሉ ግጥም ደው ከም ዝበለ ይዝከር።

ጉዳይ ሮናልዲኒዮ ይብእስ

ተስፋልደት መብራህቱ

ኢጋሃሎ ብገንዘብ ይተባባዕ
ኣብ ወርሒ ጥሪ ካብ ቻይናዊት ሻንጋይ
ሽንሁዋ ናብ ኢንግሊዛዊት ማንቸስተር
ዩናይትድ ብመልክዕ ልቓሕ ተሰጋጊሩ
ብሉጽ ብቕዓት ዘንጸባርቕ ዘሎ ኦዲዮን
ኢጋሃሎ ዝወስዶ ሞቕሽሽ ተቓሊዑ።
ዩናይትድ ነዚ ናይጀሪያዊ ኣጥቓዓይ
ካብቲ ቻይናዊት ጋንታኡ ትህቦ ዝነበረት
ሰሙናዊ 300 ሽሕ ፓውንድ መሃያ
40% ቆሪጻ’ያ ትህቦ ዘላ።
ይኹን’በር ኣብ ነፍሲ ወከፍ ጸወታ
ዝተፈላለዩ ግንዖታት ካብዛ ኢንግሊዛዊት
ክለብ ይወስድ ከም ዘሎ ይሕበር። ወዲ
30 ዓመት ኢጋሃሎ ኣብ ነፍሲ ወከፍ
ዘመዝግባ ሽቶ 8 ሽሕ ፓውንድ ሞቕሽሽ
ከም ዝወሃብ’ዩ ዝግለጽ ዘሎ። ማልያ
ዩናይትድ ወድዩ ኣብ ዝተጻወተን ሸሞንተ
ጸወታታት ኣርባዕተ ሽቶታት ከመዝግብ
ብምኽኣሉ ኸኣ ክሳብ 32 ሽሕ ፓውንድ
ግንዖ ረኺቡ’ሎ።
ብዘይካ’ዚ እዚ ናይ ቅድም ኣጥቓዓይ
ዋትፎርድ ዝነበረ ኢጋሃሎ ንሱ ኣብ
ዝስለፈሉ ዩናይትድ ዓወት ምስ
ተመዝግብ 9 ሽሕ ፓውንድ ሞቕሽሽ
ከም ዝወሃቦ ክረጋገጽ ከሎ እታ ጋንታ
ማዕረ ምስ ትፈላለ ኸኣ 3 ሽሕ ፓውንድ
ይኽፈል። ዩናይትድ ንዓመታ ኣብ
ግጥም ሻምፕዮንስ ሊግ ኤውሮጳ
ምስ ትሳተፍ’ውን እዚ ተጻዋታይ
ብርክት ዝበለ ገንዘብ ከም ዝሓፍስ እቲ
ዝተረኽበ ሓበሬታ የረድእ። ዩናይትድ
ኣቀዲማ’ውን ንኣሌክሰስ ሳንቸስን ዝላታን
ኢብራሂሞቪችን ሽቶ ምስ ዘመዝግቡ 15
ሽሕ ፓውንድ ሞቕሽሽ ትህቦም ከም
ዝነበረት ኣይርሳዕን።
ኢጋሃሎ ኣብዚ እዋን ምስ’ዛ ካብ
ቁልዕነቱ ዝድግፋ ዝነበረ ጋንታ ብቀዋሚ
ክፍርም’ዩ ጻዕርታት ዘካይድ ዘሎ።
ኣሰልጣኒ ዩናይትድ ኦሊ ጉናር ሶልሻየር
ነዚ ተጻዋታይ ኣብ ክራማት ብቀዋሚ

ናይ ቅድም ብሉጽ ተጻዋታይ ኩዕሶ
እግሪ ብራዚላዊ ሮናልዲኒዮ ካብ ቤት
ማሕቡስ ክወጽእ ኣብ ዝቓለሰሉ ዘሎ ግዜ
ዝኸፈአ ኣጋጣሚ ከም ዘጓነፎ ይግለጽ ኣሎ።
ሮናልዲኒዮ ኣገዳሲት ናይ ዓይኒ ምስክር ኣብ
ግዜ ቆጸራ ኣብ ቤት ፍርዲ ብዘይምርካባን
ናይ ቅድም ጋንታኡ ባርሰሎና ምስኡ ዝነበራ
ርክብ ብምታኻን’ዩ ጉዳዩ ካብ ዝኸፈአ ናብ
ዝበኣሰ ከይከይድ ዝስጋእ ዘሎ።
እዚ ወዲ 39 ዓመት ብራዚላዊ ቅድሚ
ክልተ ሰሙን’ዩ ዝተሰንዐ ፓስፖርት
ተጠቒምካ ናብ ፓራጓይ ኣቲኻ ተባሂሉ
ኣብ ትሕቲ ቀይዲ ኣትዩ። ምስ ወዲ 49
ዓመት ሓዉ ሮበርቶ ዲ ኣሲስ ተኣሲሩ
ዘሎ ሮናልዲኒዮ ኣቐዲሙ ብዋሕስ ክልቐቕ
ዘቕረቦ ጠለብ ከም ዘይሰለጦ ይንገር።
እዞም ክልተ የሕዋት ናብ ፓራጓይ
ንኽኣትዉ ነቲ ጉዕዞ ዝወደበት በዓልቲ ዋኒን
ንምስክር ናብ ቤት ፍርዲ ኣብ ዝተጸወዐትሉ
ኣብ ግዜኣ ክትቐርብ ዘይምኽኣላ ኸኣ ነቲ
ጉዳይ ሓላሊኽዎ ከም ዘሎ ምንጭታት ካብ
ፓራጓይ ይሕብሩ። እዛ ኣብዚ ጉዳይ ወሳኒ
ተራ ክህልዋ ከም ዝኽእል ዝንገረላ በዓልቲ
ዋኒን ብመግዲ ጠበቓኣ ኣብ ዝሰደደቶ ናይ
ሓኪም መልእኽቲ ሕዱር ሕማም ሽኮር ከም
ዘለዋን ብሰንኪ ስግኣት ለበዳ ኮሮኖ ቫይረስ
ከኣ ካብ ገዝኣ ክትወጽእ ከም ዘይትኽእልን’ያ
ሓቢራ።

ነይማር ናብ ሃገሩ ተመሊሱ

ዩናይትድን ሲቲን ንሳውል ይጓየያ

ብሉጽ ኣጥቓዓይ ፈረንሳዊት ፒኤስጂ
ነይማር ብሰንኪ ኣብ ሃገረ ፈረንሳ ዝረአ
ዘሎ ለበዳ ኮሮኖ ቫይረስ ናብ ሃገሩ ብራዚል
ከም ዝኸደ ማዕከናት ዜና ፈረንሳ ሓቢረን።
ወዲ ጋንታኡ ቲያጎ ሲልቫ’ውን ምስ
ነይማር ሓቢሩ ናብ ብራዚል ከም ዘምረሐ
ብተወሳኺ ተፈሊጡ’ሎ።
ጸወታታት ኩዕሶ እግሪ ኤውሮጳ ደው
ኢልሉ ኣብ ዘሎ ግዜ እዞም ብራዚላውያን
ከምዚ ዓይነት ስጉምቲ ምውሳዶም ከም
ኣወንታ ክረአ ከም ዝኽእል ምንጭታት
ይሕብሩ። ነይማርን ቲያጎ ሲልቫን ልበዳ
ናይዚ ሕማም ካብ ኣብ ፈረንሳ ኣብ ብራዚል
ይሓይሽ ብምባል’ዮም ናብ ሃገሮም ክኸዱ
ወሲኖም። ክሳብ ሕጂ ፈረንሳ በዚ ሕማም
9,134 መልከፍትን 264 ሞትን ክምዝገባ
ከሎ ብራዚል ግን 529 መልከፍቲ ኣርባዕተ
ኸኣ ናይ ሞት ኣጋጣሚታት’ዩ ተመዝጊብዋ
ዘሎ።
ኣብ ምጅማር ናይዚ ሰሙን ወዲ 28
ዓመት ነይማር ኣብ ማሕበራዊ መራኸቢታት
ኢንስተግራም ንምክልኻል እዚ ሕማም
ዝደፍእ ሓበሬታ ጽሒፉ ምንባሩ ይፍለጥ።
ንሱ ኣብቲ ዝጸሓፎ መልእኽቲ “እቲ ሕማም
ኣይንቀሳቐስን’ዩ። ሰባት’ዮም ናብኡ ዝኸዱ።
ስለዚ ሕክምናዊ መምርሒታት ነተግብር”
ክብል ጽሒፉ ምንባሩ ይዝከር።
እዚ ከምዚ’ሉ ከሎ ስጳኛዊት ባርሰሎና
ኣብ ክራማት ንነይማርን ላውታሮ
ማርቲነዝን ንምምጻእ ጻዕርታት ከተካይድ
ከም ዝጀመረት መርበብ ሓበሬታ ደይሊ

ደቂ ሓንቲ ከተማ ዝኾና ማንቸስተር
ዩናይትድን ማንቸስተር ሲቲን
ንኣከፋፋሊ ኣትለቲኮ ማድሪድ ሳውል
ኒጉየዝ ንምፍራም ኣብ ቅልስ ከም
ዝኣተዋ ሙንዶ ዲፖርቲቮ ገሊጻ። እዘን
ኢንግሊዛውያን ጋንታታት ነዚ ስጳኛዊ
ኣከፋፋሊ ንምውናን 150 ሚሊዮን
ኤሮ ክኸፍላ ከም ዝግደዳ ይንገር።
ሳውል ምስ ኣትለቲኮ ማድሪድ
ዘለዎ ውዕል ኣብ ክራማት 2021
ዘብቕዕ’ኳ እንተኾነ እቲ ተጻዋታይ
ግን ንዝተቐረበሉ ሓድሽ ውዕል ካብ
ምፍራም ከም ዝሓንገደ ይፍለጥ። እዘን
ክልተ ጋንታታት ነዚ ተጻዋታይ ካብ ነዊሕ
ክደልየኦ ከም ዝጸንሓ ዝፍለጥ ኮይኑ ብፍላይ
ቅድሚ ሒደት ሰሙናት ኣትለቲኮ ንሊቨርፑል
ካብ ሻምፕዮንስ ሊግ ኤውሮጳ ክትግልፋ ከላ
መሪሕ ተራ ክጻወት ምስ ተዓዘበኦ ክጓየያሉ
ከም ዝጀምራ ይንገር።
ሳውል ኣብ ቀዳማይ እግሪ ግጥም ኣትለቲኮን
ሊቨርፑልን ኣብ ዋንዳ ሜትሮፖሊታኖ ንእንኮ
ሽቶ ጋንታኡ ከም ዘመዝገበ ኣይርሳዕን።
ብመሰረት ሙንዶ ዲፖርቲቮ ዝዘርገሐቶ

ሓበሬታ ድሕሪ ምውጻእ ኣንትዋይን ግሬዝማን ሰበ
ስልጣን ዕድጊ ኣትለቲኮ ማድሪድ ንደሞዝ ተጻወትቲ
ከም ዘጉደልዎ ይሕበር። በዚ ኸኣ እዚ ወዲ 25
ዓመት ተጻዋታይ ሃገራዊት ጋንታ ስጳኛ ሕጉስ ከም
ዘይኮነ ይግለጽ።
ወኪል እዚ ተጻዋታይ እቲ ንዌልሳዊ ጋረዝ በይል
ናብ ፕሪመር ሊግ ክመልስ ዝጽዕር ዘሎ ጆናታን ባርነት
ብሙዃኑ ኸኣ እዘን ኢንግሊዛውያን ጋንታታት ኣብ
ምውናኑ ክዕወታ ከም ዝኽእላ ይግመት። ሳውል
ምስ ኮከን ኽዋን ኦብላክን ብሙዃን ካብ ተጠምቲ
ተጻወትቲ ኣትለቲኮ ሙዃኑ ይእመን።

ከፈርሞ ከም ዝኽእል ይግመት። ኢጋሃሎ
ማልያ ዩናይትድ ወድዩ ብቀዋሚ ክጻወት
እንተደኣ ክኢሉ 6 ሚሊዮን ፓውንድ ከም
ዝኽፈል ይንገር። እቲ ተጻዋታይ ዋላ’ኳ

ምስ ቻይናዊት ክለቡ ዘለዎ ውዕል ኣብ
ድሮ ሓድሽ ዓመት ናይ 2021 ዘብቕዕ
እንተኾነ ዩናይትድ ግን ዝመጽእ ክራማት
ብቀዋሚ ክትወስዶ መሰል ኣለዋ።

መይል ኣፍሊጡ። እዛ ጋንታ ብሰንኪ እዚ
እዋናዊ ሕማም ሕጽረት ገንዘብ ኣጋጢምዋ
ብምህላዉ ንፊሊፕ ኮቲኒዮ ናብ ፒኤስጂ
ንኦስማነ ደምበለ ከኣ ናብ ኢንተርሚላን
ክትሰዶም ውጥን ከም ዘውጸአት ብተወሳኺ
ተረጋጊጹ’ሎ።
ባርሳ ዋላ’ኳ ብርክት ዝበሉ ክትሸጦም
ዘለዉዋ ተጻወትቲ እንተለዉ ኣብ መስርሕ
ምስግጋር ነይማርን ማርቲነዝን ከገላብጣ
ዝኽእል ገዚፍ መጠን ገንዘብ ንምርካብ’ያ
ንኮቲኒዮን ደምበለን ኣብዚ መስርሕ
ምስግጋር የእትያቶም ዘላ። ንፈረንሳዊ
ከይላን ምባፐ ኣብ ከተማ ፓሪስ ከተጽንሖ
ትጽዕር ዘላ ፒኤስጂ ንነይማር ክትከስሮ ከም
ትኽእል ብምርዳእ ኣብ ልዕሊ ኮቲኒዮን
ደምበለን ተገዳስነት ከተሕድር ጸኒሓ’ያ።
ብዘይካ’ዚ ፒኤስጂ ኢቫን ራኪቲችን

ኣርቱሮ ቪዳልን’ውን ከም ዘድልይዋ
ኣይሓበአትን።
ኢጣሊያዊት ኢንተርሚላን ነዚ ኣብዚ
እዋን ምስ ሉካኩ ጽቡቕ ውህደት ፈጢሩ
ዘሎ ማርቲነዝ ክትሸጦ ድሌት’ኳ እንተዘይብላ
እቲ ተጻዋታይ ኣብ ጎኒ ብሉጽ ተጻዋታይ
ዓለም ሊዮነል መሲ ክጻወት ምስ ዝመርጽ
ግን ካብ ምሻጡ ሓሊፋ ካልእ ኣማራጺ ከም
ዘይብላ ይሕበር። ኣሰልጣኒ ኢንተርሚላን
ኣንቶንዮ ኮንተ ኣብ ሓደ ኣጋጣሚ ኣብ
ልዕሊ ቪዳልን ራኪቲችን ዘለዎ ኣድናቖት
ገሊጹ ምንባሩ ኣይርሳዕን። ኣቀዲሙ ማልያ
ኢንተርሚላን ወድዩ ዝተጻወተ ብራዚላዊ
ኮቲኒዮ ኸኣ ኣብ ኢጣሊያ ዘሎ ኣከፋፍላ
ግብሪ መንግስቲ መሲጥዎ ናብ ሳንሲሮ
ክመጽእ ተኽእሎ ከም ዘሎ ይሕበር።

ናይ ቅድም ጋንታኡ ባርሰሎና’ውን ካብቲ
ጉዳይ ምርሓቓ ንሮናልዲኒዮ ካልእ ተወሳኺ
ነውጺ ኮይንዎ ከም ዘሎ’ዩ ዝሕበር። ዝሓለፈ
መዓልታት ናይ ቅድም ወዲ ጋንታኡ
ኣርጀንቲናዊ ሊዮነል መሲ ኣብዚ ጉዳይ
ሓገዝ ከም ዝገብር ዝገልጽ ዜና ተጋዊሑ’ኳ
እንተነበረ ጸኒሑ ግን መሲ ነቲ ዜና ኣሉታዊ
ምላሽ ሂቡሉ’ዩ።
ዝሓለፈ ሒደት መዓልታት ዓርኪ
ሮናልዲኒዮ ናብቲ ቤት ማሕቡስ ከይዱ
ኣብ ዝረኣየሉ “ ሓራቅን ሰሓቕን” ክብል
ብዛዕባ ኩነታት እዚ ኣብ ግዜኡ ዓለም
ዘዛረበ ዓቕሙ ዘርኣየ ሮናልዲኒዮ ተዛሪቡ
ኔሩ። ማልያ ኢጣሊያዊት ኤሲ ሚላን
ወድዩ’ውን ዝተጻወተ ሮናልዲኒዮ ኣብ
ምስግጋር ጥረ ገንዘብ ተዋፊሩ ከይከውን
ዝብል ስግኣታት’ውን ኣሎ። ንሱ ግን ኣብ
ሓደ ኣንጀሊካል ፍራተርኒቲ ዝተሰምየ ናይ
ልግሲ ማሕበር ንምስታፍ ናብ ፓራጓይ ከም
ዝኣተወ’ዩ ዝገልጽ።
ሮናልዲኒዮ እቲ ፓስፖርት ከም ህያብ
ከም ዝተዋህቦን መዕርፎ ነፈርቲ ፓራጓይ
ኣብ ዝበጽሓሉ ኸኣ ናይ ብራዚል ፓስፖርት
መሲልዎ ብጌጋ ከም ዘርኣዮም’ዩ ዝሙጉት
ዘሎ። ክሳብ ዝኾነ ዝኸውን ናይ ገዛ ማሕቡስ
ክግበረሉ ሓቲቱ ዝተነጽገ ሮናልዲኒዮ በዚ
ጉዳይ ክሳብ ሽዱሽተ ኣዋርሕ ክእሰር ከም
ዝኽእል ክኢላታት ሕጊ ይሕብሩ።

ሓዳስ ኤርትራ መበል 29 ዓመት ቁ.172 20 መጋቢት 2020 - ገጽ 10

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ -

ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ
ኣስመራ
ኣብ መንጎ ወረ/ነፍ/መብራህቱ ኪዳነ ተኸሰሲት
1.ወ/ሮ ትብለጽ ተስፋሚካኤ +11 ዘሎ ናይ ሲቪል
ክርክር ጉዳይ 2.ወረ/ነፍ መብራህቱ ኪዳነ መንግስቱ
2.1 ኣበባ መብራህቱ +7 ዘሎ ናይ ሲቪል ክርክር
ተኸሰስቲ 1.ኣበባ መብራህቱ ኪዳነ 2.ዳህላክ ኣማረ
3.መዋእል ቴድሮስ 4.ኣቤል ቴድሮስ 5.ምሕረት
መብራህቱ ኪዳነ 6.ኣማኒኤል መብራህቱ ኪዳነ
7.ቢንያም መብራህቱ ኪዳነ 8.ሃብቶም መብራህቱ
ኪዳነ 9.ዘወንጌል መብራህቱ ኪዳነ 10.ሰምሃር
መብራህቱ ኪዳነ ብኣድራሻኦም ክቀርቡ ስለዘይከኣሉ
ተጸዊዖም ን14/4/20 ኣብ ቤ/ፍ 1ይ መጋባእያ
ቁ.28 ይቕረብ።እንተዘይቀሪቦም ግን ጉዳዮም ንሶም
ኣብዘየለውሉ ክርአ ምዃኑ ነፍልጥ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ጸጸራት

ኣቶ ፈሪቫንተ ክርስፒ ጂዘፐ፡ኣደና ዑቕባማርያም
ኪዳነ ኣስገዶም ስለዝሞተት፡ኣነ ምስ 2ኣሕዋተይ ጥራይ
ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበላ፣ዝቃወም
እንተሎ፡ን9/4/20 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ ትርሓስ ተኽለ ገብረእንድርያስ፡በዓል-ቤተይ
ኣቶ ሚኪኤል ደበሳይ ግደ ስለዝሞተ፡ንዓይ ናይ
መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወለይ፡ስለዝበላ፣ዝቃወም
እንተሎ፡ን9/4/20 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ ራሄል ጸጋይ ተስፋይ ብወኪላ ኣማረሽ
ወልደማርያም ኣቢላ ኣቦ ወደይ ብርሃነ ኪዳነ ሸፋረ
ስለዝሞተ፡1ወዱ ሳይሞን ብርሃነ ኪዳነ ጥራይ ወራሲ
ምዃኑ ይረጋገጸሉ ስለዝበላ፣ዝቃወም እንተሎ፡
ን9/4/20 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ ለምለም ብርሃነ ተኽለማርያም፡በዓል-ቤተይ
ኣቶ ግርማይ ኣነንያ ተስፋ ስለዝሞተ፡ንዓይ ናይ
መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወለይ፡ስለዝበላ፣ዝቃወም
እንተሎ፡ን9/4/20 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ እምነት ጸጋይ ደሪዕ፡በዓል-ቤተይ ኣቶ ሃይለ
ዘካርያስ ደባስ ስለዝሞተ፡ንዓይ ናይ መጻምዲ መሰለይ
ይተሓለወለይ፡2ደቅና ድማ ወረስቲ ምዃኖም
ይረጋገጸሎም ስለዝበላ፣ዝቃወም እንተሎ፡ን9/4/20
ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ ርግበ ሓጎስ ተስፋዝጊ፡በዓል-ቤተይ ተጋ
ተኽለብርሃን ጋሽዝጊ ዑቕባጼን ስለዝተሰወአ፡ ንዓይ
ናይ መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወለይ፡ 4ደቅና ድማ
ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበላ፣ዝቃወም
እንተሎ፡ን14/4/20 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ዕዳጋ
ሓሙስ

ኣቶ ሰለሙን ሃይለ ወልደገብሪኤል፡ኣደና ምንያ
ተስፋማርያም ስለዝሞተት፡ኣነ ምስ 3ኣሕዋተይ
ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበሉ፣ዝቃወም
እንተሎ፡ን6/4/20 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ኣባሻውል

ኣብ መንጎ ከሳሲት ወ/ሮ ሰምሃር ተኽለን ተኸሳሲ
ኣቶ ሰለሙን ብርሃነ ገብሩን ዘሎ ናይ ሓዳር ክርክር
ተኸሳሲ ብኣድራሻኡ ክርከብ ስለዘይተኻእለ
ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል፡ን22/4/20 ኣብ ቤ/ፍ
ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ኣርባዕተ
ኣስመራ

ወ/ሮ ለተኺዳን ኣብርሃ፡በዓል-ቤተይ ተስፊት ኪዳነ
ካሕሳይ ስለዝሞተ፡ንዓይ ናይ መጻምዲ መሰለይ
ይተሓለወለይ፡2ደቁ ድማ ወረስቲ ምዃኖም
ይረጋገጸሎም ስለዝበላ፣ዝቃወም እንተሎ፡ን10/4/20
ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ኣኽርያ

ከሳሲት ወ/ሮ ነገሰት ግርማይ ደባስ ተኸሳሲ ኣቶ
ሚኪኤል ተኽለ ገብረ ናይ ሓዳር ክሲ ተመስሪትልካ
ስለዘሎ ባዕልኻ ወይ ሕጋዊ ወኪል ን22/4/20 ኣብ
ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ገዛ ባንዳ

ወ/ሮ ፋኑስ በረኸት ተስፋስላሰ ብወኪል ወ/ሮ
ኤልሳ ሃብተ ኣቢለን ኣቦና ኣቶ በረኸት ተስፋስላሴ
ዑቕባጋብር ስለዝሞተ፡ንበዓል-ቤቱ ወ/ሮ ሰማይነሽ
ዘወልዲ ናይ መጻምዲ መሰላ ይተሓለወላ፡8ደቁን 2ደቂ
ደቁን ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበላ፣ዝቃወም
እንተሎ፡ን6/4/20 ኣብ ቤ/ፍ ይቐረብ።

ኣቶ መሓሪ ገብረታትዮስ ምስጉን፡ሓፍትና ወ/ሮ
ወርቁ በርሀ እምሃ ብዕለት 25/10/2008 ብዝፈጸመቶ
ለበዋ ነቲ ኣብ ኣስመራ ዞባ 2 ምም/10 ጎደና ሓላይ
ቁጽሪ 8/10 ዝርከብ ኣብ ሎታ 62 ፓርሴላ /D/
ዝተመዝገበ ዘይንቀሳቀስ ገዝኣ ንዓይ ምስ 1ሓፍተይን
1ጓል ሓዋን ብለበዋ ስለዝገደፈትልና ይጽደቀልና
ስለዝበሉ፣ዝቃወም እንተሎ፡ን16/4/20 ኣብ ቤ/ፍ
ይቕረብ።

ከሳሲ ኣቶ ኣታኽልቲ ኣስመላሽ ግርማጽዮን
ብወኪል ሰናይት ኣስመላሽ ኣቢሎም ተኸሳሲት ወ/ሮ
ኣይዳ ኣየለ ኣኮሎም ዘሎ ናይ ሓዳር ክሲ ተኸሳሲት
ን16/4/20 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።እንተዘይቀሪብኪ
ኣብዘየለኹሉ ጉዳይ ክርአ ምዃኑ ነፍልጥ።

ኮምዊ ቤት ፍርዲ ዓዲ
ሓወሻ

ወ/ሮ ኣዜብ ሃይለ ደብረጽየን፡በዓል ቤተይ ዳዊት
ተወልደመድህን ዑቅባጋብር ስለዝሞተ፡ንዓይ ናይ
መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወለይ፡ 6ደቅና ድማ
ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበላ፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ን31/3/20 ኣብ ቤ/ፍ ይቐረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ሓጺና

ወ/ሮ ክብራ ክፍለ በይን፡ጓልና ምሕረት ገ/ብርሃን
ሰርጹ ስለዝተሰወአት፡ንሕና ኣቦን ኣደን ወረስቲ
ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበላ፣ዝቃወም እንተሎ፡
ን5/4/20 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ዞባ
ደቡብ ደቀምሓረ

ከሳሲ ኣቶ ግርማይ ወልዱ ሓድጉ ተኸሰስቲ 1.ወ/ሮ
ኣምለሰት ዑቅባሚካኤል ዑ/ዝጊ 2.ወረ/ነፍ/ተወልደ
ፍቅረየሱስ ብርሃነ ዘሎ ናይ ናይ ስም ገዛ ምትሕልላፍ
ተኸሰስቲ ብኣድራሻኦም ክርከቡ ስለዘይተኻእሉ
ተጸዊዖም ባዕሎም ወይ ሕጋዊ ወኪሎም ን1/4/20 ኣብ
ላ/ቤ/ፍ ይቕረብ።ምስዘይቀርቡ ግን ንሶም ኣብዘይብሉ
ጉዳይ ክርአ ምዃኑ ነፍልጥ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ደቀምሓረ

ከሳሲ ኣቶ ገብረመድህን በየነ ተኸሰስቲ 1.ኣቶ
መልኣከ ብርሃነ 2.ወ/ሮ ንግስቲ ገብረትንሳኤ ሃብተን
ዘሎ ናይ ስም ምትሕልላፍ ጉዳይ ተኸሰስቲ
ብኣድራሻኦም ክርከቡ ስለዘይተኻእለ ተጸዊዖም
ብኣካል ወይ ሕጋዊ ወኪል ን13/4/20 ኣብ ቤ/ፍ
ይቕረብ።እንተዘይቀሪብኩም ጉዳይ ንስኹም
ኣብዘይብሉ ክርአ ምዃኑ ነፍልጥ።

ወ/ሮ ኣሰፋሽ ኣርኣያ ገብረመድህን፡ወደይ ዳዊት
ስባህቱ ክፍላይ ስለዝተሰወአ፡ኣብ ዝንቀሳቀስ ይኹን
ዘይንቀሳቀስ ንብረት ወራሲት ምዃነይ ይረጋገጸለይ
ስለዝበላ፣ዝቃወም እንተሎ፡ን6/4/20 ኣብ ቤ/ፍ
ይቕረብ።

ወ/ሮ መብራት ገብረመስቀል ገብረሂወት፡ኣደና ጽገ
ገብረዮውሃንስ መዓሾ ስለዝሞተት፡ኣነ ምስ 8ኣሕዋተይ
ኣብ ዝንቃሳቀስ ይኹን ዘይንቀሳቀስ ወረስቲ ምዃንና
ይረጋገጸልና ስለዝበላ፣ዝቃወም እንተሎ፡ን6/4/20 ኣብ
ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ሰገነይቲ

ከሳሲ ኣቶ ዘርኢሰናይ ሓጐስ ገብርሃንስ ተኸሳሲ
ወ/ሮ ብርኽቲ ሃይለ ኣብ ገዛይ ምም/ከባቢ ማይሰገን
ዝርከብ ክራይ ኢላ ኣትያ ትቕመጥ ኔራ እንተኾነ
ንብረታ ኣብ ገዛይ ዓጽያ ናብ ትግራይ ከይዳ 1ዓመትን
6ወርሕን ጌራ ክራይ ገዛ ከይከፈለት ስለዝጠፈአት
ትጸዋዓለይ ስለዝበሉ፣ን1/4/20 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣቶ ዑቕባሚካኤል ዮውሃንስ ምሕረትኣብ፡ነፍ/
ሄር ሓጐስ ካሕሱ ሳህልዝጊ ብ16/2/2019 ኣብ ቤት
ፍርዲ ዞባ ደቡብ ደቀምሓረ ቀሪቦም ብቁ/መዝ 69/19
ነቲ ኣብ ሰገነይቲ ምም/ከ/ማይ ሰገን ኣብ ሃዳሙ ካብ
መዋቲ ወለዶም ብውርሻ ካብ ዝረኸብዎ ቦታ ሓዲ
ዓቢ ክፍሊ መረባዕ ምስ ካንቸሎ ዘለዎ ገዝኦም ብገዛእ
ፍቓዶምን ምሉእ ድሌቶምን ኣብ ቅድሚ ናይ ሕጊ
ብቕዓት ዘለዎም መሰኻኽር ረጂስተር ቤት ፍርድን
ብመ/ሰ/ሲ/ሕጊ ዓንቀጽ2427/24/34/2436/1 ንብረተይ
ክኸውን ከምዝሃቡኒ ይጽደቀለይ ስለዝበሉ፣ዝቃወም
እንተሎ፡ን1/4/20 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ኮርባርያ

ወ/ሮ ባሓሩይ ሺበሺ፡በዓል-ቤተይ ክፍለማርያም
ኣብርሃ ተስፋገርግስ ስለዝተሰወአ፡ንዓይ ናይ መጻምዲ
መሰለይ ይተሓለወለይ፡4ደቁ ድማ ወረስቲ ምዃኖም
ይረጋገጸሎም ስለዝበላ፣ዝቃወም እንተሎ፡ን8/4/20 ኣብ
ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ከተማ
ሰንዓፈ
ሳምሶም ሃይለስላሴ ካሕሳይ፡ኣደና ለምለም ሰንጋል
ወልደስላሴ ስለዝሞተት፡ኣነ ምስ 2ኣሕዋተይ ዝንቀሳቀስ
ይኹን ዘይንቀሳቀስ ንብረት ወረስቲ ምዃንና
ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣ዝቃወም እንተሎ፡ን6/4/20 ኣብ
ቤ/ፍ ይቕረብ።
ወ/ሮ ለተብርሃን ረዳ ግደይ፡በዓል-ቤተይ ቀሺ
ኣድሓኖም ገብረመድህን ንጉሰ ስለዝሞተ፡ንዓይ
ናይ መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወለይ፡7ደቅና ድማ
ዝንቀሳቀስ ይኹን ዘይንቀሳቀስ ንብረት ወረስቲ ምዃኖ
ይረጋገጸሎም ስለዝበላ፣ዝቃወም እንተሎ፡ን2/4/20 ኣብ
ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ተሰነይ

ወ/ሮ ለተብርሃን ካሕሳይ ወልዱ፡በዓል-ቤተይ
ገብረመድህን ገብሩ እልፈ ስለዝሞተ፡ንዓይ ናይ
መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወለይ፡2ደቁ ድማ ወረስቲ
ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበላ፣ዝቃወም እንተሎ፡
ን3/4/20 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ጊንዳዕ

እድሪስ ሳልሕ ዓብደላ ትሕቲ ዕድመ ጓለይ ኣክያር
ዓብደላ ምባል ተሪፉ፡ኣክያር እድሪስ ሳልሕ ተባሂሉ
ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ዝቃወም እንተሎ፡ን6/4/20
ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ዓሱበይ

ወ/ሪት ሰምሃር ስዩም ባህታ፡ኣደይ ሰንበቱ
ወልደሚካኤል ገብረእየሱስ ስለዝሞተት፡ኣነ ወራሲት
ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበለት፣ዝቃወም እንተሎ፡
ን6/4/20 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ምልክታ ጨረታ

ምምሕዳር ዞባ ዓንሰባ ንቤ /ጽሕፈት ዞባ ዘገልግላ ንብረት ኮምፒዩተር፡ፕሪንተር፡ፎቶ ኮፒ፡ፋክስ፡ምሉእ ጽገናን ሰርቢስን ዝገብሩ ግዱሳት ተጫረትቲ ይዕድም።

ተጫረቲ ክማልእዎ ዘለዎም፡

1.ናይ ጨረታ ጊዜ ኣብ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ኣብ ውሽጢ ዓሰርተ መዓልታት ተጫረትቲ ናይ ውድድር ዋጋ ብዝተዓሸገ ፖስታ ናብ ጨንፈር ሓፈሻዊ ኣገልግሎት ዞባ ዓንሰባ የቅርቡ፡
2.ዘዲሊ ቅጥዒ ካብ ጨንፈር ሓፈሻዊ ኣገልግሎት ዞባ ዓንሰባ ኣብ ሰዓታት ስራሕ ክውሰድ ይከኣል፡
3.ናይ 2019 ፍቃድ ንግዲ ዝተሓደሰ ክኸውን ኣለዎ፡ 4.ቕጥዒ ጨረታ ዘይምለስ 50.00 (ሓምሳ ናቕፋ) ከፊሎም ይወስዱ፡

5.መኽበሪ ጨረታ ተመላሲ 5000.00 ናቅፋ (ሓሙሽተ ሽሕ ናቅፋ) ትሕጃ ብቸክ የትሕዙ፡
6.ጨረታ ኣብ ቅድሚ ተጫረትቲ ወይ ሕጋውያን ወከልቶም ይኽፈት፡
7.ምምሕዳር ዞባ ዓንሰባ ዝሓሸ ኣማራጺ እንተረኺቡ ብምሉኡ ወይ ብኸፈል ጨረታ ክስርዞ ይኽእል።

ምምሕዳር ዞባ ዓንሰባ

ምልክታ ኣቶ ሙስጠፋ መሓመድስዒድ ናስር ብስም ኣቦና ነፍ/መሓመድስዒድ
ናስርን ነፍ/ምልኹ በሽርን ኣብ ንኡስ ዞባ ማእከል ከተማ ዚፕ ኮድ 117 ፕሎት 22bis ፓርሰል A&C ዝርከብ ኣብ ኮምሽን ኣባይቲ ብቁ/ም/ወ 114045 መ/ቁ/1210461/62 ዝተመዝገበ ገዛና ኣብ ስም ወርስቲ ብምቅሊትን ወርስን ከነማሓላልፎ ስለዝደለና ዝቃወም እንተሎ እዚ ምልክታ ኣብ ጋዜጣ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ኣብ ውሽጢ 30 መዓልታት ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ መአገዲ ሒዙ ኣብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታሪ ወይ ቤት ጽሕፈት ካዳስተር ይቕረብ።

ኣቶ ሙስጠፋ መሓመድስዒድ

ሓዳስ ኤርትራ መበል 29 ዓመት ቁ.172 20 መጋቢት 2020 - ገጽ 11

ብሞት እነፍቅራ ኣደናን ሓፍትናን ወ/ሮ መብራት
ይሕደጎ ገብረሚካኤል ዝተሰመዓና መሪር ሓዘን እንዳገለጽና ኣብ ገዛና እብዳተመላለስኩም ናይ ሓዘን ተኻፈልቲ ዝኾንኩም ከም’ውን ኣብ ውሽጥን ወጻእን ብቴሌፎን ደዊልኩም ዘጸናናዕኩምናን ሕሰም ኣይትርከቡ እንዳበልና ሓዘና ከምዝዓጸና ንገልጽ።

ስድራ ቤት ነ/ፍ ይሕደጎ ገብረሚካኤል

ብዕረፍቲ ኣዝየ ዘፍቅሮ ዘክብሮን በዓል-
ቤተይ ኣቶ ሃብተኣብ ፍትዊ ዝተሰማዓና ሓዘን
እናገለጽና ክሳብ ደቀጽንዓ ዘቃበርኩምና ኣብ
ገዛና ብምምልላስንካብ ውሽጥን ወጻእን ብቴሌፎን
ዘጸናናዕኩምናን የቀነልና እንዳበልና ሓዘና ከም
ዝዓጸና ንሕብር

በዓልቲ ቤቱ ለተኺዳን ተስፋይ ተወልደ
መድህን

ብሃንደበታዊ መስዋእቲ በዓል ቤተይ ኮ/ል የማነ ጸጋይ ዝተሰማዓኒ መሪር ሓዘን ኣብ መቃብር ሓርበኛታት ጸጸራት ዘቃበርኩሙናን ኣብ ገዛ ብምምልላስ ዘጸናናዕኩምናን ብቴልፎን ካብ ውሽጥን ወጻእን ተኻፈልቲ ሓዘና ዝኾንኩም ፈተውትን መሳርሕቱን ኣዕሩኽቱን የቐንየልና ሕሰም ኣይትርከቡ እንዳበልና ሓዘና ከምዝዓጸና ንገልጽ።
በዓልቲ ቤቱ መጀር ለይላ ዓጣ ምስ ደቅናን ኣሕዋቱን ምስ
ሙሉኣት ስድራቤት።

ብምክንያት ናይ ሞት ዕረፍቲ ክቡር ወላዲና ኣቶ ጆርጆ ኣብርሃም ዑቅበ መሪር ሃዘና እንዳገለጽና፡ ኩሉ ጉዳያትኩም ኣወንዚፍኩም ዘቃበርኩምናን፡ ኣብ ገዛና ብምምልላስ ይኹን ካብ ደገን ውሽጥ ሃገርን ቴሌፎን ብምድዋል ኢመይል ብምጽሓፍን ዘጸናናዕኩምናን ሕሰም ኣይትርከቡ፡ ክብሪ ይሃብኩም እንዳበልና፡ ሓዘና ከምዝዓጸና ንገልጽ።
ይቀንየልና!!!

ብዓልቲ ቤቱ ወ/ሮ መብራት ወልደኪዳን ምስ ደቆም ምሉኣት ስድራቤትን

ብሞት ኣዚና እነፍቅራ ጓልና ወ/ሮ ናዝሬት ትካቦ ኣውዓሎም ዝተሰመዓና መሪር ሓዘን እንዳ ገለጽና፡ ኣብ ግዜ ሕማማ ንዝተመላለስኩምን፡ ኣብ ወክድባ ኣብ ገዛናን ብምምልላስን ኣብ ውሽጥን ወጻእን ብተሌፎን ዘጸናናዕኩምናን የቀነልና እንዳበልና ሓዘና ንዓጹ።

ሙሉኣት ስድራቤት

ብሃንደበታዊ ሞት እነፍቅሮ ወድና ሴም ዮውሃንስ ተኪኤ መሪር ሓዘን ኣናገለጽና ክሳብ ከረን ብምኻድ ዘቓበርኩሙና፡ ኣብ ገዛና ብምምልላስ፡ ከምኡ ውን ካብ ወጻኢ ሃገራት ብምድዋል ሓዘንኩም ዝገለጽኩምልናን ዘጸናናዕኩምልናን ኣሕዋት የቀኔልና፡ ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ሓዘና፤ ከም ዝዓጸና ንገልጽ

ራጁኔር ዮውሃንስ ተኪኤ መስመር
ወ/ሮ ኣስመረት ማቲዎስ ገብረስላሴ
ምስ ምሉኣት ስድራ ቤት

ብሃንደበታዊ ሞት እነፍቅሮ ወድናን መድሃኔ ተስፋልደት ዝተሰመዓና መሪሪ ሓዘን እናገለጽና ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ዘቓበርኩምናን ኣብ ገዛና እምባ ጋሊያኖ ብምምልላስ ዘጻናናዕኩምና ሕሰም ኣይትርከቡ እናዳበልና ሓዘና ንዓጹው።

ኣሕዋቱ ምስ ምሉኣት ስድራቤት ተስፋልደት
ወልደሚካኤል

ብሞት ኣዝየ ዘፍቅሮ በዓል ቤተይ ኣቶ መብራህቱ ሃብተስሉስ ተመልሶ ዝተሰምዓና ሓዘን እናገለጽና ኣብ ማይሓራሳት ዘቃበርኩምናን፥ኣብ ገዛና ብምምልላስን ካብ ውሽጥን ወጻእን ብተሌፎን ዘጸናናዕኩሙናን የቐንየልና እናበልና ሓዘና ንዓጹ።

በዓልቲ ቤቱ ወ/ሮ ጋፍራ መሃንዘል
ምስ ሙሉኣት ስድራቤት

ብሞት ክቡር በዓል ቤተይ ኣቶ ከሰተ ዮውሃንስ ዝተሰመዓኒ መሪር ሓዘን እናገለጽኩ፡ ካብ ግዜ ሕማሙ ክሳብ ግዜ ዕረፉቱ ዝበጻሕኩም ኣብ ግዜ ቀብሪ ዘቃበርኩምና ነበርቲ ሃገረ ጀርመን ከም’ውን ኣብ ዓድና እምባደርሆ፡ ኣብ ዞባ ማእከል ኣስመራ ካልኣይ ቀብርን እንዳ ተመላለስኩም ኣብ ውሽጥን ወጻእን ቴሌፎን ብምድዋል ናይ ሓዘና ተካፈልቲ ዝኮንኩምን ዘጸናናዕኩምናን ሕሰብ ኣይትርከቡ እንዳበልና ሓዘና ከም ዝዓጸና ንገልጽ።

ብዓልቲ ቤቱ ወ/ሮ ሓዳስ እንባየ
ምስ ሙልኣት ስድራ ቤት

ብመስዋእቲ ኣዚና እነፍቅሮን እነክብሮን ኣቦና ገዲም

ተጋዳላይ ሌ/ኮ በረኸት ጎይትኦም (ኣያይ) ዝተሰመዓና መሪር ሓዘን እናገለጽና ኣብ መቓብር ሓርበኛታት ኣስመራ ዘቓበርኩምና ኣብ ገዛና ብምምልላስን ኣብ ውሽጥን ወጻእን ብቴሌፎን ዘጸናናዓክሙናን የቀኔልና እናበልና ሓዘና ንዓጽው

ደቁን ምሉኣት ስድራቤትን

ብሞት ዘፍቕሮ በዓል-ቤተይ ኣቶ ገብሩ ቐሺ ኪዳነ
ወልደሚካኤል ዝተሰማዓና መሪር ሓዘን እንዳ ገለጽና፡ ኣብ ግዜ ዕረፍቱ ኣብ ዓዲ ጋውል ንኡስ ዘቃበርኩሙናን ኣብ ገዛና ብምምልላስ ካብ ውሽጥን ወጻእን ብተሌፎን ብምድዋል ዘጻናናዕኩሙናን የሕዋት ቤተሰብን ፈተትን የቐንየልና ሕሰም ኣይትርከቡ እንዳበልና ሓዘና ከም ዝዓጸና ንሕብር።
በዓልቲ ቤቶም ወ/ሮ ለተብርሃን ብርሃነ
ምስ ደቀይ ምልኣት ስድራቤትን

ሓዳስ ኤርትራ መበል 29 ዓመት ቁ.172 20 መጋቢት 2020 - ገጽ 12

Sabur Printing Services

ተረኛ ፋርማሲ ዕለት ጎደና ቁ.ስልኪ

ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ ቁ.ቴሌፎን 127565

ፋርማሲ ሚልንዮም 20/3/2020 ጎደና ባሕሪ ባራ 191 ቁ ገዛ 8፡ ማይ ጭሆት ትሕቲ መስጊድ 07153448

ታደሰ ተኽለ

ብመንግስቲ ዝውነን መንገዲ ኣየር
ኢማራት፡ ንኣብረርትን ሰራሕተኛታት
በረራን ናይ ዕረፍቲ ፈቓድ ክወስዱ
ደብዳበ ከም ዘረከቦም ተሓቢሩ።
ሓደ ካብ ዓበይቲ መጕዓዝያ ኣየር ዓለም
ዝዀነ መንገዲ ኣየር ኢማራት፡ 4000
ኣብረርትን፡ 21 ሽሕ ሰራሕተኛታት በረራን
ከም ዘለውዎ ጸብጻባት ይሕብሩ።
እቲ ገዚፍ ትካል ጉዕዞ ኣየር፡ ካብ ማእከል
ንግዲ ሃገራት ከሊጅ፡ ናብ ሓያሎ ሃገራት
ብዝገብሮ በረራ ብሚልዮናት ዝቝጸር
ህዝቢ ከም ዘጓዓዕዝ ይፍለጥ።
ከም ጎረባባቲ ሃገራት ብዙሕ ነዳዲ

መንገዲ ኣየር ኢማራት ንሰራሕተኛታቱ ‘ዕረፍቲ ውሰዱ’ ይብል

ምስ ኢራን ርክባት ንግዲ ዘለወን እገዳ ተነቢሩለን

ክታበት ሰዓል ኮቪድ-19 ተፈቲኑ

ሩስያ ክሲታት ኤውሮጳዊ ሕብረት ትነጽግ

ብሰንኪ እቲ ኣብ ዓለም ዝላባዕ ዘሎ
ሕማም ኮሮና፡ መዓርፎ ነፈርቲ ሃገራት
ዓለም እናተዓጽወ ክዓልባ ዘይከኣላ ነፈርቲ
መጕዓዚያ፡ ነዊሕ ናይ በረራ ሰዓታት
ከካይዳ ይግደዳ ከም ዘለዋ ተፈሊጡ።
ኣብዚ ቕንያት ካብ ደሴት ታሂቲ ናብ
ፈረንሳ እትጓዓዝ ዝነበረት ነፋሪት፡ ኣብ ጉዕዞ
እትዓርፈሉ ነቝጣታት ስለ ዝተዓጽዋ፡
ብቐጥታ ብዘይ ምቍራጽ ብምብራር ኣብ
ታሪኽ በረራ ክብረ ወሰን ከም ዝሰበረት
ተሓቢሩ።
ኣብታ ደሴት ኣብ ምብጻሕ ዝነበሩ
ናብ ዓዶም ዝምለሱ ፈረንሳውያን ጽዒና፡
ካብ ታሂቲ ነቒላ ኣብ ከተማታት ኣመሪካ
ኣዕሪፋ ናብ ፓሪስ ክትጓዓዝ ዝነበራ
መደባት ተቛሪጹ፡ ብዘይ ዕረፍቲ 15,624
ኪሎሜተራት ከም ዝበረረት ተሓቢሩ።
ኣብ ከተማታት ኣመሪካ እንተትወርድ፡
ብመሰረት ሕጊ እታ ሃገር ገያሾ ኩሎም
ወሪዶም መንነቶም ተጻርዩ ክሓልፉ ስለ
ዘገድድ፡ ምስ ኮሮና ቫይረስ ብዝተተሓሓዘ
ሕግታት እውን ክውሸቡ ስለ ዝኽእሉ፡

ዝነውሐ ርሕቀት በረራ ተመዝጊቡ

ዓለማዊ ውድብ ጥዕና፡ ንመከላኸሊ
ሰዓል ኮቪድ-19 (ኮሮና ቫይረስ) ዝኸውን
ክታበት ኣብ ፈተነ ከም ዝወዓለ ኣፍሊጡ
ብምባል ምንጭታት ሓቢሮም።
ክኢላታት ቻይና እቲ ሕማም ምስ
ተቐላቐለ፡ ሰረታዊ ኣተሃናንጻ ናይቲ
ቫይረስ ብምትንታን ዝረኸብዎ ሓበሬታ፡
ንክኢላታት ካልኦት ሃገራት ብምክፋል፡
ክታበት ክስረሓሉ ዘኽእል ኣፍደገ ከፊቶም
ምጽነሖም ይፍለጥ።
ክታበት ኮቪድ 19 ንምፍራይ ሓያሎ
ሃገራት ኣብ ምጽዓር እኳ እንተሃለዋ፡
ንዓለማዊ ውድብ ጥዕና ዝተወከሱ
ምንጭታት ነቲ ክታበት ትፍትን ዘላ
ሃገር ይኹን ናይ ምርምር ትካል
ኣይረቝሑን።
እቲ ተላባዒ ሓድሽ ሰዓል ብደረጃ
ዓለም ልዕሊ 200 ሽሕ ሰብ ለኺፉ ከም
ዘሎን ካብ 8 ሺሕ ዝበዝሑ ኸኣ ከም
ዝቐተለን ጸብጻባት ይሕብሩ። ማእከል
ናይቲ ለብዒ ኰይና ኣብ ዘላ ኤውሮጳ
ብዙሕ ሰብ ይረግፍ ከም ዘሎን ክሳብ
ትማሊ ኣስታት 3,420 ሰባት ሙማቶም
ጸብጻባት ኣረዲኦም።
ዳርጋ ኩለን ሃገራት ዓለም ነቲ ሰዓል
ንምክልኻል ሃገር ለኸ ስጉምትታት ይወስዳ

ኤውሮጳዊ ሕብረት፡ ነቲ ዝላባዕ ዘሎ
ቫይረስ ዝምልከት ካብ ሩስያ ዝፍኖ
ሓበሬታ ‘ዘጋግይን ኣብ ማሕበረሰብ ምዕራብ
ምዝርራግ ዘእቱን’ ከም ዝዀነ ንዝዘርገሖ
መግለጺ፡ ሩስያ ኣጥቢቓ ከም ዝነቐፈቶ
ተሓቢሩ።
እቲ ቫይረስ ኣብ ሃገራት ምዕራብ
ዘሕድሮ ጽልዋታት ዘጋድድ ሓበሬታ ካብ
ሩስያ ይፍኖ ከም ዘሎ ንዝወጸ ክስታት፡
ሩስያ ኣሉታ ሂባትሉ ኣላ።
እቲ ብኤውሮጳዊ ሕብረት ዝወሃብ ዘሎ
ሓበሬታ “ጭብጢ ዘይብሉን ሓንቲ ነጥቢ
ከም ኣብነት ገይሩ ከቕርብ ዘይክእልን
ምዃኑ” ወሃብ ቃል መንግስቲ ሩስያ
ሓቢሩ።

እታ ነፋሪት ነዊሕ ጉዕዞ ክተካየድ ከም
እተገደት ተፈሊጡ።
እታ ብመንገዲ ኣየር ታሂቲ እትውነን
ቦይንግ 787-9፡ ነቲ 15,624 ኪሎሜተራት
ብናይ ኣስታት 16 ሰዓታት ጉዕዞ
ብምውዳእ ኣብ ፓሪስ ክትወርድ ክኢላ።
ኣብ መወዳእታ ሳምንታት 2019፡
ብናይ ኣውስትራሊያ መንገዲ ኣየር
ካንታስ እትውነን ነፋሪት ንፈተነ ኣብ
ዘካየደቶ ናይ ርሕቀት በረራ፡ 17,696
ኪሎሜትራት ብዘይ ዕረፍቲ ብምብራር

ካብ ሎንደን ተበጊሳ ኣብ ሲድኒ ከም
ዝበጽሐት ዝፍለጥ እኳ እንተዀነ፡ ተሳፋሪ
ሰብ ስለ ዘይነበራ ከም ክብረ ወሰን
ኣይቝጸርን።
ብሰንኪ እቲ ዝላባዕ ዘሎ ሰዓል ኮሮና
ናብ ዓዶም ክምለሱ ዝርበጹ ዝነበሩ
ገያሾ ኣሳፊራ ዝተጓዕዘት መንግዲ
ኣየር ታሂቲ፡ እንዳ ተባራረዩ ዝመርሑ
ኣርባዕተ ኣብረርቲ ሒዛ ከም እተበገሰት
ተፈሊጡ።

ከም ዘለዋ ይፍለጥ።
ዶባት ሃገር ብምዕጻው፡
ህዝቢ ዘይኣገዳሲ
ምንቅስቓሳት ከይግበር
ብምኽልካል፡ ኣብያተ
ኣምልኾታትን ኣኼባ
ህዝብን ብምእጋድ
ምልጋብ ናይቲ ሕማም
ንምክልኻል ይቃለሳ
ከም ዘለዋ ይፍለጥ።
ቫይረስ ናይቲ
ሰዓል፡ ብዘይካ
ብኢድ ብምትንኻፍ
ብ ም ህ ን ጣ ስ ን
ብምስዓልን ካብ ዝወጽእ ትንፋስን ጠሊን
እውን ስለ ዝላገብ ሰባት ካብ ምንቅስቓስን
ምትሕውዋስን ምስ ዝቝጠቡ ናይ
ምስግጋር ዓቕሙ ከም ዝጐድል
ይእመን።
ሕዱር ሕማማት ዝነበሮን ልዕሊ 70
ዓመት ዕድመ ዘለዎም ዓበይቲ ካብ ካልእ
ንላዕሊ ስለ ዝጥቅዑ ድማ ዝያድ ጥንቃቐ
ክገብሩ ክኢላታት ይጽውዑ።
ቻይና ኣብዚ እዋን ውሑድ ተርእዮ
እቲ ሰዓል ካብ ዘለወን ሃገራት ሓንቲ
ክትከውን እንከላ፡ ነቲ ሕማም ኣብ

ኣመሪካ፡ ምስ ኢራን ንግዲ ኣብ ልዕሊ
ዘካየዳ ናይ ካልኦት ሃገራት ኩባንያታት፡
እገዳ ከም ዝመሓላለፈት ተሓቢሩ።
ናይ ቻይና፡ ሆንግኮንግን ደቡብ ኣፍሪቃን
ዝዀና ትሽዓተ ትካላት ዋኒን፡ ነዳዲ ዘይቲ
ብምዕዳግን ብምጕዕዓዝን ምስ ኢራን
ስለ ዝተሓባበራ ኣመሪካ እገዳታት ከም
እትገብረለን ተፈሊጡ ኣሎ።
እተን ናይ ሰለስተ ሃገራት ኩባንያታት፡
ኢራን እቶት ክትረክብ ስለ ዝሓገዛ እገዳ
ከም እተገብረለን ዝገልጹ ሰብ መዚ
ኣመሪካ፡ እቲ እገዳ ምስ ኢራን ዝነበረን
ርክባት ንግዲ ከም ዝበተኾ የረድኡ።
ኢራን ኣብቲ እተካይዶ ዘላ መደባት
መጽናዕቲ ኑክሌር ተዋሳኣቲ ከም ዝዀኑ

ዘይርከባ ዱባይ ካብ በጻሕቲ ሃገር ንትረኽቦ
ዓመታዊ እቶት እቲ መንገዲ ኣየር ኣዝዩ
ኣገዳሲ ኰይኑ ምጽንሑ ይፍለጥ።
ብሰንኪ እቲ ኣብ ዓለም ወሪዱ ዘሎ
መዓት ሰዓል ኮሮና፡ እቲ
መንገዲ ኣየር ዘካየዶ
መገሻታት ኣዝዩ ከም
ዘጕደለ ተፈሊጡ ኣሎ።
ሓያሎ ሃገራት ዓለም
ካብን ናብን ዝግበር ዓለም
ለኸ መገሻታት ስለ ዘቋረጻን
ዶባት ብምዕጻው ምንቅስቓስ
ህዝቢ ዝኽልክል ኣዋጅ

ኣመሪካ ኣብ ልዕሊ ዝገለጸቶም ሰለስተ
ኢራናውያን ሊቃውንቲ ስነ ፍልጠት እገዳ
ከም ዘሕለፈት እውን ተፈሊጡ ኣሎ።
ኣብ ኢራን ብርቱዕ ሰዓል ኮሮና ኣብ
ዝላባዓሉ ዘሎ ግዜ፡ ቻይናን ሩስያን
ብኣመሪካ ዝተገብረ እገዳ ክለዓል ምቅናየን
ምንጭታት ይሕብሩ። ሚኒስትሪ ጉዳያት
ወጻኢ ቻይና፡ ኣብ ልዕሊ ኢራን ዝካየድ ዘሎ
ቀጻሊ እገዳ ነቲ ለብዒ ሕማም ከይትቈጻጻር
ዕንቅፋት ከም ዝዀነ ኣዘኻኺሩ ነይሩ።
ኣብዚ ቅንያት ኣብ ልዕሊ እተን ናይ
ወጻኢ ኩባንያታት እገዳ ብምሕላፉ
ድማ ኣመሪካ ኣብታ ሃገር ዝለዓለ ጸቕጢ
ትገብር ምህላዋ ዘረድእ ምዃኑ ጸብጻባት
ይገልጹ።

ብምእዛዘንን፡ ናይ በረራ ኢንዱስትሪ ኣብ
ዝተሓተ ደረጃ ወሪዱ ከም ዘሎ ይፍለጥ።
ሓያሎ ከም ካንታስ ናይ ኣውስትራልያ
ዝኣመሰላ መጕዓዚያ ነፈርቲ፡ ስራሕ
ኣቋሪጸን ከም ዘለዋ ይፍለጥ።

ምክልኻል ዝወሰደቶ ስጉምቲ ንኻልኦት
ሃገራት ከም ኣብነት ክኸውን ከም ዝኽእል
ጸብጻባት የረድኡ።
ክሳዕ ትማሊ ኣብ ዝተመዝገበ ኩነታት
ጥዕና ህዝቢ፡ ኣብ ከተማ ዉሃን በቲ
ሕማም ዝተለኽፈ ሓድሽ ሕሙም ከም
ዘይተረኽበ ተፈሊጡ ኣሎ።
ኣብ ዝሓለፈ ቅንያት ኣብታ ሃገር
ዝተመዝገቡ 34 ልኹፋት ካብ ደገ
ዝኣተዉ ሰባት ከም ዝነበሩን እቲ ሰዓል
ካብ ግዳም ይኣቱ ከም ዘሎን እያ ቻይና
ብስክፍታ እትገልጽ።

ኤውሮጳዊ ሕብረት፡ ትሽዓተ ገጽ ኣብ
ዘለዎ ሰነድ፡ ‘ካብ ናይ ሩስያ መንግስታዊ
ምንጭታት ዜና ንኮቪድ 19 ዝምልከት
ኣደናጋሪ ዜናታት ይቃላሕ’ ከም ዘሎ
የረድእ።
ኣካቢ ጸብጻባት ኤውሮጳዊ ሕብረት፡
ካብ ጥሪ ኣትሒዙ ኣስታት ሰማንያ ናይ
መደናገሪ ኣብነታት ከም ዝኣከበ የረድእ።
ኣብ ዩክረይን ዝተዘርገሐ ንኮቪድ 19
ዝምልከት ሓበሬታ፡ ካብ ሚኒስትሪ ጥዕና
እታ ሃገር ከም ዘይነበረ ዘረድእ ጸብጻብ
ኤውሮጳ፡ ብሰንኪ እቲ ጉጉይ ሓበሬታ
ህዝቢ ዕግርግር ዝተሓወሶ ሰልፊ ከም ዘካየደ
ይገልጽ።
ሩስያ ነቲ ክሲታት ኣሉታ ሂባትሉ እያ።